

QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR

Ilham

**"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzəldir**

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 215 (6179) 2 dekabr 2020-ci il. Qiyməti 40 qəpik

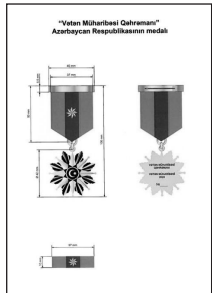
"Əlinə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

**Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva
Laçın rayonunun işğaldan azad olunması
münasibətilə xalqımızı təbrik edib** *Bax 6*

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Laçın rayonunun işğaldan azad olunması münasibətilə rəsmi "Instagram" səhifəsində paylaşım edib. AZƏRTAC paylaşımı təqdim edir: "Laçın rayonunun işğalda

**Azərbaycan Respublikasının
"Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı"
adı təsis edilib**

Dekabrın 1-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adının təsis edilməsi haqqında Qanun imzalayıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Milli Məclis Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin... *Bax 6*

"Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq"

*Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev
xalqa müraciət edib*

Bax 2

Laçında Azərbaycan bayrağı qaldırılıb

**Rusiya ordusu Qarabağda
nə etmək istəyir?**

İşğaldan azad edilmiş şəhər və kəndlərimiz - SİYAH!

Azərbaycan Ordusunun sentyabrın 27-də Qarabağda başladığı uğurlu əks-hücum əməliyyatı nəticəsində noyabrın 9-dək 5 şəhər, 4 qəsəbə və 286 kənd işğaldan azad edilib. İndiyədək Cəbrayıl şəhəri...

Bax 7

**Baş
rəvvin: "Azərbaycanda
xristian mədəniyyətinə qarşı
hücumun heç bir əsası yoxdur"**

Bombalar nə-hayət Qarabağa düşməyəcək, silahlar susdu, döyüşlər dayandı. Ancaq müharibə dayansa da, digər cəbhədə hələ də davam edir. Artıq media diqqətini silahlı qarşıdurmadan mədəni qarşıdurmaya yönəldib. Konkret olaraq bu günə qədər erməni qüvvələrinin nəzarəti altında olan ərazilərə səpələnmiş kil-sələr, monastır, qəbiristanlıq və digər xristian əsərlərinin taleyi bəzi dairələri narahat etməkdədir...

Bax 8

Azad Laçının yeni dövrü başlayır

Bax 10

İranlı nüvə fiziki niyə öldürüldü? - ŞOK SƏBƏB!

Bax 12

Erməni valideyinlər: "İlham Əliyevə yalvarmağa hazır"q"

Bax 9

“Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev xalqa müraciət edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev xalqa müraciət edib. AZƏRTAC müraciəti təqdim edir.

Prezident İlham Əliyevin xalqa müraciəti

-Əziz həmvətənlər.

Böyük sevinc hissi ilə bildirim ki, Laçın rayonu işğaldan azad olundu. Bütün Azərbaycan xalqını bu münasibətlə ürəkdən təbrik edirəm. Laçın rayonunun işğaldan azad olunması tarixi hadisədir. Özü də bir güllə atmadan biz Laçın rayonunu qaytardıq. Düşməni buna məcbur etdik. Döyüş meydanında əldə edilmiş parlaq qələbə bu gözəl nəticəyə gətirib çıxardı ki, üç rayonumuz - Ağdam, Kəlbəcər və Laçın bizə qaytarıldı. Biz bu rayonları bir güllə atmadan, bir şəhid vermədən qaytarmışıq.

Laçın rayonu ölkəmizin ən böyük rayonlarından biridir, ərazisi 1800 kvadratkilometrdir. Laçın rayonunun zəngin təbiəti, tarixi abidələri, yeraltı sərvətləri bizim milli sərvətimizdir. Laçın rayonunun Azərbaycanın gələcək iqtisadi inkişaf işlərində mühüm rolu olacaqdır. İlk növbədə, biz Laçına laçınlıları qaytaracağıq. Əziz laçınlıları bu gözəl hadisə münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm, gözyaşındılığını verirəm. Laçın işğal olunanda bu rayonda təqribən 50 mindən bir qədər çox əhali yaşayırdı. İndi Laçın rayonunun əhalisi 80 min nəfərə çatıb. Əlbəttə ki, laçınlıları qısa müddət ərzində Laçına qaytarmaq bizim əsas vəzifələrimizdən biri olacaqdır. Həmçinin biz çalışacağıq ki, keçmiş məcburi köçkünləri işğaldan azad edilmiş bütün digər rayonlarımıza qısa müddət ərzində qaytaraq.

Əlbəttə, işğaldan azad edilmiş torpaqlarda mövcud olan mənzərə böyük çətinliklər yaradır. Çünki hər tərəf dağıdılıb, infrastruktur dağıdılıb, binalar sökülüb, inzibati binalar sökülüb. Hazırda o yerlərdə yaşamaq üçün şərait yoxdur. Ancaq biz o bölgələri, bütün rayonları bərpa edəcəyik, vətəndaşlarımızın normal həyatı üçün bütün addımları atacağıq. Bildiyiniz kimi, ilk layihələr artıq icra edilməyə başlanmışdır. Prezidentin ehtiyat fondundan müvafiq vəsait ayrılmışdır. Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun, Bərdə-Ağdam dəmir yolunun tikintisi artıq başlanmışdır. Bu, onu göstərir ki, biz bu işləri maksimum səmərə ilə və eyni zamanda, qısa müddət çərçivəsində planlaşdırırıq ki, vaxt itirmədən bütün işləri təşkil edək. Artıq müvafiq dövlət qurumu da yaradıldı və bu işlərin hamısı koordinasiya şəklində aparılacaqdır.

Laçın rayonunda bizim böyük meşə sahələrimiz var - ərazinin 22 min hektarı meşə sahəsidir. Bu da bizim böyük sərvətimizdir. Kəlbəcər rayonunda 24 min hektar meşə sahəsi vardır. Zəngilan

və Qubadlı rayonlarında 12 min hektar və eyni zamanda, işğaldan azad edilmiş Hadrut rayonunda və Xocavənd rayonunun bir hissəsində böyük meşə sahələri vardır. Meşələr isə planetimizin ağ ciyərindədir. Mənfur, vəhşi düşməni bizim meşələrimizi 30 il ərzində qırıb, talayıb və son müddət ərzində yandırır. Buna baxmayaraq, meşə sahələrimizin böyük hissəsi toxunulmaz qalıb, çünki düşməni o meşələrə dırmaşa bilməyib, o, ucqar dağ massivlərində yerləşir. Əlbəttə, dağıdılmış və məhv edilmiş infrastrukturun, o cümlədən kəsilmiş ağacların bərpası da diqqət mərkəzində olacaqdır.

Onu da bildirməliyəm ki, bizim böyük çayımız - uzunluğu 100 kilometrəndən çox olan Həkəri çayının mənbəyi Laçın rayonundadır. Bu da böyük strateji əhəmiyyətə malik olan məsələdir. Deyə bilərəm ki, bizim 10-dan çox böyük və kiçik çayımızın mənbəyi işğaldan azad edilmiş torpaqlardadır. Onların arasında 4 çayı xüsusilə qeyd etmək istədim. Çünki bu çayların uzunluğu 100 kilometrəndən çoxdur. Tərtərçay 200 kilometr, Bazarçay 180 kilometrə yaxın, Xaçınçay 120 kilometrə yaxın - bu 3 çay Kəlbəcər rayonunda yerləşir. Həkəri çayı da böyük çaylarımızdan biridir, uzunluğu 100 kilometrəndən çoxdur. Bunun çox böyük əhəmiyyəti var. Çünki Azərbaycan ərazisindən keçən bizim əsas çayların mənbələri başqa ölkələrdə yerləşir - Kür çayı, Araz çayı, Samur çayı. Bizim bu 3 əsas çayımızın mənbələri başqa ölkələrdə yerləşir. Əlbəttə ki, 4 böyük çayın mənbəyinin ölkəmizin ərazisində olması böyük üstünlüyümüzdür. Ancaq bu ərazilər işğal altında idi. İndi bu əra-

“Laçın rayonunun işğaldan azad olunması tarixi hadisədir. Özü də bir güllə atmadan biz Laçın rayonunu qaytardıq. Düşməni buna məcbur etdik”

zilər işğaldan azad edilib. İşğaldan azad edilmiş torpaqların və orada həyatın bərpası üçün əlbəttə ki, çay resurslarımızın çox böyük əhəmiyyəti olacaqdır. Artıq müvafiq göstərişlər verilib və su anbarlarının tikintisi nəzərdə tutulur. Bu, özlüyündə kənd təsərrüfatının inkişafına, ekoloji tarazlığın təmin edilməsinə çox böyük təsir göstərəcək amillərdən biridir.

Bütövlükdə azad edilmiş bölgələrin iqtisadi potensialı, kənd təsərrüfatı, turizm potensialı çox böyükdür. Biz bu potensialdan məharətlə istifadə edərək Qarabağ bölgəsini nəinki Azərbaycanın, dünyanın ən gözəl bölgələrindən birinə çevirməliyik və əminəm ki, buna nail olacağıq.

Laçın rayonunun strateji əhəmiyyəti, eyni zamanda, ondan ibarətdir ki, rayon ərazisindən və Laçın şəhərinin içi ilə Laçın dəhlizi keçir. Bildiyiniz kimi, bu dəhliz Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin nəzarətinə verilibdir. Dəhliz uzun illər erməni silahlı qüvvələrinin, işğalçıların nəzarətində idi. Deyə bilərəm ki, noyabrın 10-da imzalanmış birgə Bəyanatın ilkin versiyasında bu dəhlizin erməni silahlı qüvvələrinin nəzarətində qalması ilə əlaqədar müddəə var idi. Mən buna etiraz etdim və nəticədə bu dəhliz Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin nəzarətinə verilmiş-

dir. Hesab edirəm ki, bu, çox böyük nailiyyətdir. Laçın dəhlizi erməni işğalçı qüvvələrindən təmizlənilib. Onu da bildirməliyəm ki, Bəyanatın ilkin versiyasının üzərində fəal işlər gedirdi, xüsusilə Şuşa şəhəri işğaldan azad olundandan sonra qısa müddət ərzində. Bəyanatın ilkin versiyasında bizə təklif edilirdi ki, Laçın dəhlizinin eni 30 kilometr olsun. Mən buna qəti etiraz etdim və dedim ki, Ermənistan tərəfinin bu iddiası tamamilə əsassızdır. Dəhliz çərçivəsində təhlükəsizlik tədbirlərini təmin etmək üçün bu qədər geniş dəhlizə ehtiyac yoxdur. Ona görə mən bunu tamamilə qəbul edilməz təklif kimi hesab etdim və öz fikrimi bildirdim. Ondan sonra ikinci variantda Laçın dəhlizinin eni 10 kilometr nəzərdə tutuldu. Buna da mən razılıq vermədim və nəticədə 5 kilometr eni olan dəhliz haqqında razılıq əldə edildi. Beş kilometr həm bizim üçün, həm Dağlıq Qarabağda yaşayan ermənilər üçün və təhlükəsizliyi təmin etmək üçün kifayət qədər məsafəni əhatə edir.

Onu da bildirməliyəm ki, uzun illər ərzində - 30 ilə yaxın aparılan danışıqlarda Laçın rayonunun Azərbaycana qaytarılması, xüsusilə Laçın dəhlizi ilə bağlı olan məsələ həmişə çox önəmli və ayrı bir mövzu kimi müzakirə olu-

nurdu. Ermənistan tərəfi, ümumiyyətlə, hesab edirdi ki, bütün Laçın rayonu onlara dəhliz kimi verilməlidir. Əfsuslar olsun ki, bəzi Qərb dairələri bu mövqeyi dəstəkləyirdi. Bu da Ermənistanın mövqeyini daha barışmaz edirdi və demək olar ki, düşməni tamamilə azğınlamışdı. Bunun nəticəsində, məhz Laçın rayonunda çox ciddi məskunlaşma siyasəti aparılırdı. İşğaldan azad edilmiş digər yerlərdə qanunsuz məskunlaşma baş verirdi, amma bu dərəcədə yox, bu həcmdə yox. Məsələn, əgər Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı rayonlarına baxsaq, orada daha çox hərbi hissələr yerləşirdi. Çünki orada bütün evlər, binalar mənfur düşməni tərəfindən dağıdılmışdı. Orada hərbiçilər, onların ailə üzvləri yaşayırdı və çox az sayda mülki əhali yaşayırdı. Xaricdən gətirilən ermənilər oraya göndərilirdi. Laçın rayonu isə artıq Ermənistan tərəfindən çox ciddi dərəcədə nəzarətə alınmışdı və orada çox böyük məskunlaşma proqramı icra edilmişdi. Orada minlərlə insan yaşayırdı və bəzi məlumatlara görə, bəlkə də 10 minə yaxın insan yaşayırdı. Yeni, Ermənistan rəhbərliyində Laçın rayonunu Azərbaycana qaytarmaq fikri olmamışdır.

“Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev xalqa müraciət edib

Əvvəli Səh. 2

Biz Laçın dəhlizi haqqında danışıqlar zamanı mövzulara toxunarkən həmişə həm Ermənistan, həm də onun havadarları qeyd edirdilər ki, yox, Laçın rayonu ayrı mövzudur. Birbaşa bizə deyilməyə də, belə bir fikir həmişə var idi ki, Laçın rayonu hansısa formada Ermənistan qalmalıdır.

Danışıqlar prosesi ilə əlaqədar onu da bildirməliyəm, - istəyirəm Azərbaycan xalqı bu məlumatı mənəndən eşitsin, - təsadüfi deyil ki, işğalda olan rayonların Azərbaycana qaytarılması məsələsi danışıqların mərkəzində yerləşirdi. Bu, bizim mövqeyimiz idi. Ancaq burada da mərhələli həll nəzərdə tutulurdu. Biz də bunun tərəfdarı idik. Birinci mərhələdə 5 rayonun Azərbaycana qaytarılması, ikinci mərhələdə isə Laçın dəhlizi istisna olmaq şərti ilə Kəlbəcər və Laçın rayonunun Azərbaycana qaytarılması. Ermənistan tərəfi hər dəfə məsələ qaldırırdı ki, əgər bu 7 rayon Azərbaycana qaytarılacaqsa, mütləq Dağlıq Qarabağın statusu eyni vaxtda öz həllini tapmalıdır. O başqa məsələdir ki, Ermənistan, sadəcə olaraq, danışıqlarda iştirak edərək imitasiya ilə məşğul idi və heç bir rayonu bizə qaytarmaq fikrində deyildi. Ancaq istənilən halda onların mövqeyi belə idi ki, 5 rayon qaytarıla bilər, amma Laçın və Kəlbəcər rayonlarının Azərbaycana qaytarılması üçün Azərbaycan Dağlıq Qarabağın müstəqilliyini ya tanımalıdır, ya da ki, orada keçiriləcək səsverməni tanımalıdır, səsvermə üçün tarix müəyyən edilməlidir. Dağlıq Qarabağa müstəqillik verilərsə, o zaman Ermənistan Kəlbəcər və Laçın rayonlarını Azərbaycana qaytaracaq, ancaq Laçın dəhlizi Ermənistan veriləcəkdə, özü də dəhlizin eni müəyyən edilməmişdi. Bax, bu idi danışıqlar masasında olan məsələlər.

Mən deyə bilərəm, bu 17 il ərzində dəfələrlə bizə müxtəlif yerlərdən, xarici dairələrdən belə siqnallar gəlirdi ki, indi beş rayonu alın, bununla da kifayətlənin. Siz müharibədə məğlubiyyətə uğramırsınız, Ermənistan müharibədə, - Birinci Qarabağ müharibəsi nəzərdə tutulurdu, - qələbə qazanıb. Siz reallıqlarla razılaşın. İndi beş rayon ki, sizə vəd verilir, o da böyük şeydir, siz onu alırsınız, Laçın, Kəlbəcər də qalsın sonraya, siz nə vaxt müstəqillik versəniz Dağlıq Qarabağa, o vaxt da o rayonların bir hissəsi sizə qayıda bilər.

Mən isə həmişə deyirdim ki, Laçın, Kəlbəcər və Şuşa Azərbaycana qayıtmasa, heç bir razılaşma ola bilməz. Mənim mövqeyim xarici ölkələrdə bir çoxları qıcıqlandırır. Mən deyirdim ki, bizim ərazi bütövlüyümüz bərpa edilməlidir. Deyirdim ki, müharibə variantı heç vaxt istisna olunmur. Nəinki deyirdim, bütün bu illər ərzində bütün gücümüzü səfərbər edib ölkəmizi gücləndirdik, güc toplayırdıq -

həm beynəlxalq müstəvidə, həm ölkə daxilində, həm iqtisadi məsələlərin həllində, ölkəmizdə həmrəyliyin və birliyin möhkəmlənməsində, ordu quruculuğunda güc toplayırdıq. Bu gücü dəmir yumruq formasına gətirdik, düşmənin belini qırdıq və bu gün biz yeni reallıq yaratdıq. Əgər həтта bir il bundan əvvəl bəziləri bizə deyirdilərsə ki, siz mövcud olan reallıqla barışın, bu gün mən deyirəm, hər kəs mövcud reallıqla barışmalıdır. Noyabrın 10-da imzalanmış Bəyanata əgər kimse müdaxilə etmək istəsə, bizim sərt mövqeyimizi görəcəkdir. Belə cəhdlər var. Bu cəhdlərin bir məqsədi var ki, bu razılaşma po-

məhv olacaqdı, ya da ki, imzalayacaqdı. Başqasının buna nə dəxli var? Hər kəs getsin öz işi ilə məşğul olsun.

Bölgəmizdə yeni reallıq yaranmışdı. Bu reallığı biz yaratdıq. Azərbaycan yaratdı bu reallığı. Biz düşməni torpaqlarımızdan qovduq. Biz BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini yerinə yetirdik. Bu qətnamələr 27 il idi ki, kağız üzərində qalırdı. Bu qətnamələr 27 il idi ki, sadəcə olaraq, bir çoxları üçün kağız parçası idi, təkcə Ermənistan üçün yox, başqaları üçün də. Biz deyirdik ki, beynəlxalq hüquq bizim tərəfimizdədir, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamə-

təqribən 5 min, 5 min kvadratkilometrə yaxın ərazini döyüş meydanında azad etdik, müharibə yolu ilə azad etdik. Eyni zamanda, təxminən bir o qədər - 5 min kvadratkilometrə yaxın ərazini artıq sülh yolu ilə qaytardıq. Əlbəttə, buna sülh yolu ilə qaytarmaq demək olmaz. Biz düşməni məcbur etdik və düşməni artıq uçurum kənarında idi, tamamilə məhv olurdu. Onun başqa yolu yox idi, ya tamamilə məhv olacaqdı, ya da ki, kapitulyasiya aktına imza atacaqdı. Baxın, görün bizim həm hərbi, həm siyasi müstəvidə nə qədər böyük uğurlarımız var. Uzun illər nə qədər düşülmüş siyasət aparmışıq. Bir

düşməni böyük faciə idi. Mən bir daha demək istəyirəm ki, hər bir rayonun işğal altına düşməsi faciə idi. Amma Laçın rayonunun işğalı imkan verdi ki, artıq Ermənistan ilə Dağlıq Qarabağ arasında yol bağlantısı olsun. 1992-ci ilin may ayında Şuşanın işğalından bir neçə gün sonra Laçının işğal altına düşməsi böyük itkimiz idi. Artıq Ermənistan bu dəhliz vasitəsilə silah-sursat, canlı qüvvə göndərirdi. Əlbəttə ki, bu, böyük itkilərə gətirib çıxardı. Ondan təxminən bir il sonra Kəlbəcər rayonu işğal altına düşdü.

Demək olar ki, bütün bunlar sonrakı işğal üçün zəmin yaratdı. Onu da bir daha demək istəyirəm ki, Laçın rayonu işğala məruz qaldanda Bakıda hakimiyyət uğrunda mübarizə gedirdi. Bu mübarizəni aparana Laçını, Şuşanı, Kəlbəcəri düşməne satdılar, demək olar ki, Azərbaycan dövlətçiliyini uçurum kənarına qoydular. Biz bütün bu tarixi yaxşı xatırlayırıq. Bu gün Laçın rayonunu bir güllə atmadan, bir şəhid vermədən işğaldan azad etmək böyük qələbəmizdir.

Mən bir daha demək istəyirəm, - artıq onu demişəm, - onsuz da biz Laçını da, Kəlbəcəri də, Ağdamı da alacaqdıq. Bizim planlarımız var idi və biz ardıcıl şəkildə bu planlara doğru gedirdik. Ancaq hər kəs bilməlidir ki, Kəlbəcər və Laçın rayonlarının çox çətin relyefi var. Kəlbəcər rayonuna əvvəlki, sovet dövründə gedən yol Ağdərə rayonundan keçirdi. Sovet vaxtında bu rayona Mardakert deyilirdi, orada ermənilər yaşayırdı. Başqa yol demək olar ki, yox idi. Biz indi Kəlbəcərə Göygöl və Daşkəsən rayonlarından daxil olmuşuq. Xüsusilə qış mövsümünü, çətin relyefi nəzərə alsaq böyük itkilərimiz ola bilərdi. Həm Ağdam, həm Laçın, həm Kəlbəcər rayonlarının azad edilməsi işində böyük itkilərimiz ola bilərdi və böyük vaxt sərf olunacaqdı.

Ona görə bizim qələbəmiz tarixi Qələbədir. Biz bir neçə rayonu döyüş meydanında düşməndən azad etdik, üç rayonu düşməni məcbur edərək qaytardıq və beləliklə, Dağlıq Qarabağ münafişəsini həll etdik. İndi artıq Dağlıq Qarabağ münafişəsi yoxdur. Əgər kim-sə hesab edir ki, bu münafişə hələ də davam edir, səhv edir. Bu gün Dağlıq Qarabağda yaşayan insanlar Azərbaycan vətəndaşlarıdır. Mən bir daha demək istəyirəm, onlar görəcəklər ki, vahid Azərbaycan dövləti çərçivəsində onların yaşayışı yaxşı olacaq. Onlar bu səfəldən canlarını qurtaracaqlar. Baxın, biz indi Bərdədən Ağdamə dəmir yolu çəkirik. Ağdamdan Xankəndiyə məsafə 20-30 kilometrdir. Amma Ermənistan paytaxtından Xankəndiyə gəlmək üçün neçə saat vaxt sərf etmək lazımdır - yük maşınları ilə bəlkə də on saat. Özü də çətin dağ yolları ilə. Ağdamdan isə Xankəndiyə yarım saat.

Ardı Səh. 4

“Mən həmişə deyirdim ki, Laçın, Kəlbəcər və Şuşa Azərbaycana qayıtmasa, heç bir razılaşma ola bilməz. Mənim mövqeyim xarici ölkələrdə bir çoxlarını qıcıqlandırır. Mən deyirdim ki, bizim ərazi bütövlüyümüz bərpa edilməlidir”

zulsun. Çünki bu razılaşma bəzilərinə çox qıcıqlandırır ki, artıq burada yeni təhlükəsizlik formatı yaranıb. Türkiyə-Rusiya Birgə Mərkəzinin yaradılması bəyanatda təsbit edilib. Eyni zamanda, burada təhlükəsizlik tədbirlərinin görülməsi və Bəyanatın müddəalarının icra edilməsi bəzilərinə qıcıqlandırır. Ancaq bizim işimizə, əldə edilmiş razılaşmaya heç kim müdaxilə edə bilməz. Razılaşma icra edilir və icra edilməlidir.

Bir daha demək istəyirəm ki, biz yeni reallıq yaratdıq, qələbə çaldıq, düşmənin başını əzərək, düşməni torpaqlarımızdan qovaraq yeni reallıq yaratdıq. Hər kəs bu reallıqla barışacaq, məcbur olub barışacaq, necə ki, Ermənistan barışdı. Bu Bəyanatın altında Paşinyanın imzası var. Bunu o imzalayıb, məcbur olub. O, əslində, kapitulyasiya aktına öz imzasını qoyub. Ermənistan ya tamamilə

ləri tələb edir, işğalçı qüvvələr torpaqlarımızdan çıxsın. Amma bunun nəticəsi olmadı. Biz beynəlxalq hüquq praktikasında və bölgəmizdə yeni reallıq yaratdıq. Biz BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini icra etdik. Biz ərazi bütövlüyümüzü bərpa etdik. Biz işğalla son qoyduq. Ümid edirəm ki, biz bölgədə bu gün və gələcək üçün yeni təhlükəsizlik, yeni əməkdaşlıq formatını təşkil etdik. Bu format nədən ibarət olacaq, bunu həyat göstərir. Hər halda biz bu yeni əməkdaşlıq formatının yaradılması üçün lazımı işləri gördük, öz torpaqlarımızdan düşməni qovduq və noyabrın 10-da imzalanmış Bəyanatda göstərilən məsələlər əgər bu gün öz həllini taparsa, onda bölgəmizdə yeni əməkdaşlıq çərçivələri yaradılacaqdır.

Ona görə Laçın rayonunun bizə qaytarılması, əlbəttə ki, tarixi məsələdir. Biz müharibə zamanı

çox hallarda bu siyasətin əlamətlərini ictimaiyyətə təqdim edə bilmirdik. Çünki sadəcə olaraq, bu, konfidensial məlumat idi və bizim planlarımızın reallaşmasına müdaxilə edə bilərdi. Amma çox dəqiq, məqsədyönlü, ardıcıl siyasət apararaq bir nöqtəyə vururduq, bir məqsədimiz var idi - torpaqlarımızı düşməndən təmizləmək. Buna nail olduq, həm döyüş meydanında, həm danışıqlar masasında və razılaşma yolu ilə. Mən deyəndə ki, məsələnin hərbi yolu var, bunu nəzərdə tuturdum. Əgər düşmənin başını əzməsəydik, o, heç vaxt öz xoşu ilə bu torpaqlardan çıxmazdı. Düşməni bu işğalı əbədləşdirmək istəyirdi və onların bütün çirkin əməlləri bu məqsədi güdürdü. Laçın rayonuna da bir eynəcər erməni adı vermişdilər. Artıq yoxdur bu ad, zibil yepsiyinə atıldı bütün başqa eynəcər adlarla bərabər.

Laçın rayonunun işğal altına

“Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev xalqa müraciət edib

Əvvəli Səh. 3

Bu, gələcək perspektivlərimizi dikte edəcək. Ona görə biz buna hazır olmalıyıq və öz strategiyamızı, öz taktiki addımlarımızı elə atmalıyıq ki, bundan sonra bu bölgədə bir dənə də təhlükə mənbəyi olmasın. Əlbəttə ki, bunun qarantı Azərbaycan Ordusudur. Əgər bu bölgənin coğrafiyasına hər kəs baxsa görər ki, bu gün Ermənistanı Dağlıq Qarabağla 5 kilometr enində dəhliz birləşdirir.

Bu gün Dağlıq Qarabağda yaşayan ermənilər və mütləq oraya qayıdacaq azərbaycanlılar gün gələcək yenə yaxşı qonşuluq şəraitində yaşayacaqlar. Burada logistik məsələlər var, nəqliyyat məsələləri var, enerji təhlükəsizliyi var. Biz bütün bu məsələləri nəzərdən keçirəcəyik. Ermənistan rəhbərliyindən fərqli olaraq, bizim strateji baxışlarımız var, bunlar artıq formalaşmış. Biz məqsədə çatmaq üçün ardıcıl surətdə gedirik. Ermənistan rəhbərliyinin həтта Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı heç bir baxışı yox idi. Onlar özləri bilmirdilər nə istəyirlər. Gah deyirdilər ki, Dağlıq Qarabağ “müstəqil dövlət”dir. Gah deyirdilər ki, “Dağlıq Qarabağ Ermənistan”dır. Bu təzadlı fikirlər bir-biri ilə necə uzlaşa bilər? Bu, nəyi göstərir? Onu göstərir ki, Ermənistan rəhbərliyi savadsız, siyasətdən başı çıxmayan insanlardan ibarətdir. Yaxşı, bu, müstəqil dövlətdirsə, onda sən ordun orada nə iş görür? Əgər bu, müstəqil dövlətdirsə, - hansı ki, heç kim tanımayıb, elə birinci Ermənistan tanımayıb, - o necə ola bilər ki, Dağlıq Qarabağ Ermənistanın baş nazirinin sözləri ilə desək, “Ermənistandır və nöqtə”. Ona görə onların bu məsələ ilə bağlı da açıq-aydın fikri yox idi. Bu idi bizim qarşımızda duran ölkə.

Əlbəttə, biz daha görürük və artıq işğaldan azad edilmiş torpaqlarda olarkən bir daha gördüm ki, onlar bizə bir santimetr də torpaq qaytarmaq istəmirdilər. Əks-təqdirə o istehkamları qurmazdılar. Onlar əbədi saxlamaq istəyirdilər o torpaqları. Ona görə o saxta xəritələri düzəldirdilər. Ona görə bizim şəhərlərimizə öz adlarını verirdilər. Ona görə xaricdən erməniləri gətirib oraya yerləşdirirdilər. Hərbi cinayət törədirdilər və cavab verəcəklər bütün cinayətlərə görə. Artıq işlər praktiki fazaya keçibdir. Qiymətləndirmə prosesi tezliklə başlanacaq, vurulmuş ziyan hesablanacaq. Artıq hüquqi müstəvidə addımlar atılır. Mən bunu artıq bildirə bilərəm Azərbaycan xalqına. Hələ ki, detalları açmaq istəmirəm. Amma bu, artıq niyyət deyil, bu, artıq praktiki addımlardır. Biz onları bundan sonra da ifşa edəcəyik.

Azad edilmiş torpaqlara xarici jurnalistlər dəvət olunur. Beynəlxalq media erməni vəhşiliyinin nəticələrini işıqlandırır. Bu müddət ərzində Kəlbəcəri nə günə qoyduqlarını işıqlandırır. Vəhşilər kimi gedib hər tərəfi söküb, yandırır, talayır, meşələri yandırır, kəsib. Özlərini burada, necə deyirlər, əsrlərboyu yaşamış

xalq kimi təqdim edirdilər. Əsrlərboyu orada yaşamış xalq heç vaxt bunu etməz, bu vəhşiliyi etməz. Onlar orada azərbaycanlıların evlərində yaşayıblar. Özləri üçün bir şey tikməyiblər, daşı daş üstündə qoymayıblar, ancaq istismar ediblər. Bizim torpaqlarımızı istismar ediblər. Mən verilən məlumata görə, orada on minlərlə hektarda taxıl ekilib, xüsusilə Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan rayonlarında. Mənə verilən məlumata görə, Ermənistan işğal edilmiş torpaqlarda ildə 90 min ton taxıl yığırdı. Ermənistanın işğal edilmiş bu torpaqlarla birlikdə ümumi taxıl istehsalı 190 min ton olub. Onun yarısını bizim torpaqlarımızdan götür-

bir daha demək istəyirəm ki, nə vaxt nəyi etmək lazımdır, necə etmək lazımdır, hansı məqamda nəyi etmək lazımdır, hər şey gərək ölçülüb-biçilsin. Elə zərbə vurmalıyıq ki, düşməni o zərbədən ayılsın. Elə zərbə vurmalıyıq ki, düşməni bundan sonra daha baş qaldırmasın. Bu müharibə bizim şanlı Qələbəmizdir. Biz fəxr edirik. Ancaq bizim vəzifəmiz ondan ibarətdir ki, erməni faşizmi bir daha bu bölgədə baş qaldırmasın. Əgər kimsə Ermənistanı ikinci dövlət yaratmaq üçün ərazi vermək istəyirsə versinlər, orada ikinci erməni dövləti yaratsınlar, öz ərazisinin bir hissəsini onlara versinlər. Amma gəlib bizdən tələb et-

TOS odsacan - 1, “S-300” zenit-raket kompleksləri - 7 atıcı qurğusu məhv edildi. İndi əgər təkcə bunun qiymətini hesablasalar, görərlər ki, biz Ermənistan ordusuna nə qədər böyük zərbə vurduq. Beləliklə, 7 atıcı qurğu, bir “S-300” radiolokatoru və iki “S-300” aşkaretmə stansiyası məhv edildi. “Oborona” radiolokasiya stansiyası - 1 dənə, “TOR” zenit-raket kompleksi - 5 dənə, “Osa” zenit-raket kompleksi - 40 dənə, “KUB” zenit-raket kompleksi - 4 dənə, “KRUQ” zenit-raket kompleksi - 1 dənə, zastava - 14 dənə, “S-125” zenit-raket kompleksi - 2 dənə, pilotsuz uçuş aparatları - 22 dənə, “Elbrus” əməliyyat-taktiki raket

dir. Valyuta ehtiyatları təqribən 1 milyardın üstündədir. Bu ölkə borc içindədir. Xarici dövlət borcu ümumi daxili məhsulun 60 faizini təşkil edir. Bu ölkədə indi bütün iqtisadiyyat məhv olub gedir. Müharibədən sonra milli valyuta kəllə-mayal-laq getdi. Haradandır bu? Bu, bankrotdur. Bu, iflasa uğramış ölkədir. Bu qədər pulu haradan ödəyib? Bir də ki, göstərsin görüm, bu pulkəçümlərini necə həyata keçirib. Biz beynəlxalq qurumlara da müraciət edəcəyik, desinlər bizə, hansı kontraktlar əsasında bu pul-lar ödənilib. Ödənilibmi? Ödənilməyibse, deməli, pulsuz alıb. Otuz il ərzində yığdıqları texnikanı 44 gün ərzində məhv etdik. Yoxdur Ermənistan ordusu, yoxdur. İndi onlar canlı qüvvəsinin də məhv edilməsi ilə bağlı saxta rəqəmlər verirlər. Bizdə məlumat var. Lazım olanda biz o məlumatı səsləndirəcəyik, işğalçı dövlət nə qədər canlı qüvvə itirib. Biz məhv etmişik Ermənistan ordusunu. Məhz buna görə məcbur olub, diz çöküb bizim qabağımızda və kapitulyasiya aktına imza atıb. Hər kəs üçün bu, dərs olmalıdır.

Bildirməliyəm ki, noyabrın 10-da imzalanmış Bəyanat icra edilir. Burada istərdim ki, Azərbaycan xalqı da bilsin, bəzən buna noyabrın 9-da imzalanmış bəyanat deyirlər, bəzən noyabrın 10-da. Mən bu bəyanatı Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə ikimiz videokonfrans vasitəsilə Bakı vaxtı ilə noyabrın 10-da imzalamışam. Bizim Rusiya ilə bir saat fərqi var. Yəqin ki, bu uyğunsuzluq buna görədir. Ona görə, noyabrın 10-da imzalanmış Bəyanat icra edilir. Mən imzalanma mərasimindən sonra bu bəyanatı olduğu kimi Azərbaycan xalqının diqqətinə çatdırdım və bir daha göstərdim ki, bizim bütün işlərimiz şəffafdır. Mən xalqın gözü qarşısında bunu imzalamışam, böyük qürur hissi ilə imzalamışam, qalib kimi imzalamışam. Bu Bəyanatın bütün mətnini Azərbaycan xalqının diqqətinə çatdırdım. Bu gün isə artıq münaqişə arxada qaldan sonra bu Bəyanatın icrasını şərh etmək istərdim.

Deməli, birinci bənddə göstərilən məsələlər artıq təmin edilib. Noyabrın 10-dan başlayaraq atəşkəs təmin edilibdir. Hər dəfə Ermənistan tərəfindən atəşkəsin pozulması halları olur. Biz isə layiqli cavab veririk. Ancaq Azərbaycan tərəfindən atəşkəsin pozulması halları olmamışdır və bütövlükdə, atəşkəs təmin edilir. İkinci bənddə göstərilir ki, noyabrın 20-də Ağdam rayonu Azərbaycan Respublikasına qaytarılır. Bu, təmin edildi. Üçüncü bənddə göstərilir ki, Dağlıq Qarabağda təmas xətti və Laçın dəhlizi boyu Rusiya Federasiyasının 1960 sayda odlu silahlı hərbi qulluqçusundan, 90 zirehli hərbi texnikasından, 380 ədəd avtomobil və xüsusi texnikadan ibarət sülhməramlı kontingenti yerləşdirilir.

Ardı Səh. 5

Bizim ölkəmiz üçün yeni dövr başlayır. Yeni quruculuq dövrü, inkişaf dövrü, azad edilmiş ərazilərimizin bərpası dövrü. Mən tam əminəm ki, Azərbaycan xalqı bu dövrdə də birlik, həmrəylik göstərəcək, güclü iradə göstərəcək. Azərbaycan xalqı yenə də birləşərək dağıdılmış bu şəhərləri, kəndləri bərpa etmək üçün əlindən gələni edəcəkdir

rühdü. Bu, torpaqlarımızın qanunsuz istismarıdır. Buna cavab verəcək, deymiş ziyanı ödəyəcək. İndi onlar bundan məhrum oldular. İndi öz ərzaq təhlükəsizliyini necə təmin edəcəklər? Orada böyük üzüm bağları mövcud idi. Mən Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarına gedərkən yolu boyu görmüşdüm ki, bir çox üzüm bağlarımız dağıdılıb, orada köhnə şpalerlər qalıb. Amma bir çox yerlərdə üzüm bağları saxlanılıb. Ondan istifadə edirdi, bizim suyumuzdan istifadə edirdi, elektrik enerjisi istehsal edirdi. Vəhşi kimi gəlib başqasının torpağına onu istismar edib, onun mənsəyini dəyişdirmək istəyib, yaşayış məntəqələrinin adlarını dəyişdirmək istəyib, tarixi abidələrimizi yerlə-yeksan edib, saxta tarix yaradıb, xəritələr dərc edib. Bu, bölgədə mövcud olan ənənələrə, qaydalara, Qafqazda mövcud olan davranış qaydalarına tamamilə ziddir. Bu, bir daha onu göstərir ki, erməni xalqının bizim bölgə ilə heç bir əlaqəsi olmayıb. Bunlar heç vaxt Qafqaz xalqı olmayıb. Sonradan gəlmələrdir.

Biz isə artıq haqq-ədaləti bərpa etmişik. Biz tarixi həqiqəti bərpa etmişik.

Prezident seçildəndən sonra ilk mərhələdə münaqişənin həlli ilə bağlı ümidlərim var idi. Çünki danışıqlar müəyyən dərəcədə gedirdi. Kiçik olsa da, bəzi tərəqqi əldə edilmişdi, baza prinsipləri əsasında müəyyən addımlar atılmışdı. İşğal edilmiş torpaqların geri qaytarılması məsələsi bizi qane edirdi. Ancaq xalqların öz müqəddəratı prinsipinin ərazi bütövlüyü prinsipi ilə bərabər səviyyədə tutulması bizi qane etmirdi. Amma son illər mənim də, necə ki, Azərbaycan xalqının əksəriyyəsinin bütün ümidləri artıq tükənmişdi. Sadəcə olaraq, mən demişdim,

mək ki, tarixi, hüquqi Azərbaycan torpağında erməni dövləti yaradılınsın, bu, hansı məntiqə sığır? Heç bir məntiqə, heç bir ədalətə sığmır. Sizin bizim torpağımızda nə işiniz var? Min kilometrərlə məsafədə yerləşən ölkələr, indi qanunlar qəbul edirlər, parlamentlər bu məsələni müzakirə edirlər. Nə işi var Fransa parlamentinin bizim məsələ ilə əlaqədar? Nəçə ildir Fransa Minsk qrupunun həmsədridir? Daşı daş üstə qoyub? Bir məsələnin həlli üçün praktiki addım atıb? İndi məsələ həll olunandan sonra görün nələr baş verir? Fransa Senatı qətnamə qəbul edir ki, Dağlıq Qarabağ tanırınsın. Sizin onlardan xoşunuz gəlsə, mən müharibə dövründə demişdim, verin Marsel şəhərini, onun adını dəyişdirin, onlara orada ikinci dövlət yaradın. Amma bizim işimizə heç kim qarşı bilməz. Bir daha demək istəyirəm ki, artıq “Dağlıq Qarabağ münaqişəsi” termini arxada qalıb. Məsləhət görmürəm ki, bu termin artıq dillərdə olsun. Ancaq tarix haqqında danışanda, əlbəttə ki, bu termindən istifadə etmək olar.

Biz müharibə dövründə Ermənistan ordusunu demək olar ki, məhv etdik. Mən müharibə dövründə müntəzəm olaraq düşmənin hərbi texnikasının məhv edilməsi ilə bağlı Azərbaycan xalqına məlumat verirdim. Artıq müharibə başa çatıb və bölgədə yeni dövr başlayır. Amma istərdim ki, Azərbaycan xalqına məlumat verim. Biz müharibə dövründə Ermənistan ordusunu necə məhv etmişik və nəyə görə Ermənistan baş naziri o alçaldıcı kapitulyasiya aktına imzasını qoydu.

Məhv edilmiş Ermənistan ordusunun texnikaları:

Tank əleyhinə vasitələr - 53 dənə, “Smerç” - dörd dənə, “Qrad” - 97 dənə, “Uraqan” - 2, “YARS” - 1,

kompleksi - 2, ballistik raket - 1, “Toçka-U” raket kompleksi - 1, radioelektron mübarizə vasitələri - 5 dənə, “R-142” komanda qərargah maşını - 2 dənə, “Nebo-M” radiolokasiya stansiyası - 1 dənə, müxtəlif radiolokasiya stansiyaları - 7 dənə, “Reppelent” radio-texniki manev vasitəsi - 4 dənə.

Düşmənin məhv edilmiş və qənimət götürülmüş texnikaları:

Özüyeriyən artilleriya qurğuları “Akasiya” və “Qvozdika” - 28-i məhv edilib, 5-i qənimət götürülüb. Müxtəlif çaplı toplar - 315-i məhv edilib, 37-si hərbi qənimət kimi götürülüb. Minaatanlar - 63-ü məhv edilib, 62-si qənimət götürülüb. Xüsusi avtomobillər - 10-u məhv edilib, 93-ü qənimət götürülüb. Qumbaraatan - 178-i qənimət götürülüb. Traktor - 10, “Şilka” zenit qurğusu - 5 ədəd qənimət götürülüb. Atıcı silahlar - 1380 atıcı silah qənimət götürülüb. 7 komanda məntəqəsi, 11 sursat anbarı dağıdılıb. Tank - 287-si məhv edilib, 79-u qənimət götürülüb, toplam 366 tank. Siyahı davam edir. Piyadaların döyüş maşını - 69-u məhv edilib, 47-si qənimət götürülüb. “Su-25” təyyarəsi - 5-i məhv edilib. Yük avtomobilləri - 252-si məhv edilib, 270-i hərbi qənimət kimi götürülüb.

Bunlar deməyə əsas verir ki, Ermənistan ordusu yoxdur, məhv etmişik. Bu ordu onilliklər ərzində yaradılırdı. Bu orduya silahlar, sursatlar, ən müasir texnika verildirdi, özü də pulsuz, bunu hər kəs bilir. İndi mütəxəssislər getsinlər hesablasınlar, sadaladığım bu texnikanın qiyməti bəlkə də bir neçə milyarddır. Bəziləri deyirlər ki, 3 milyarddan çox, bəziləri daha çox. İndi hesablayalar. Haradandır bu kasıb ölkədə bu qədər pul? Ermənistanın xarici dövlət borcu 8 milyard dollar

“Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev xalqa müraciət edib

Əvvəlki Səh. 4

Bu, təmin edildi. Dördüncü bənddə göstərilir ki, bu Bəyanatın müddəti 5 ildir. Əgər, müddətin bitməsinə 6 ay qalmış tərəflər buna etiraz etməsələr, bu Bəyanat və bu razılaşma uzadılır. Bu, aydın məsələdir. Münaqişə tərəflərinin razılaşmalara əməl etməsinə nəzarətin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə atəşkəsə nəzarət üzrə sülhməramlı mərkəz yaradılır. Bu Bəyanat imzalananda bu bənd o qədər də geniş açıqlanmamışdır. Ancaq biz bunu imzalayanda, artıq razılaşmışdıq ki, bu mərkəz Türkiyə-Rusiya mərkəzi olacaqdır və bu da artıq öz həllini tapıb. Sonra altıncı bənddə göstərilir ki, Ermənistan Respublikası 15 noyabrda Kəlbəcər rayonunu və 1 dekabr tarixinədək Laçın rayonunu qaytarır. Bildiyiniz kimi, Rusiya tərəfi bizə müraciət edərək bir qədər vaxt istəyib. Kəlbəcər rayonunun bizə qaytarılması 15 noyabrda yox, 25 noyabrda artıq təmin edilib. Altıncı bəndin bu hissəsi icra edilib. Laçın rayonu Azərbaycana qaytarılıb. Laçın dəhlizi Şuşa şəhərinə toxunmayacaq 5 kilometr enliyində Rusiya sülhməramlı kontingentinin nəzarəti altında qalır. Mən bu bəndi artıq şərh etmişdim. Bunun ilkin variantında 30 kilometr, ondan sonra eni 10 kilometr və bu, Rusiya sülhməramlı kontingentinin yox, erməni silahlı qüvvələrinin nəzarəti altında qalırdı, onu da biz bu Bəyanatdan çıxartdırdıq. Göstərilir ki, tərəflərin razılığı əsasında növbəti 3 il ərzində Dağlıq Qarabağla Ermənistan arasında əlaqəni təmin edən Laçın dəhlizi üzrə yeni hərəkət marşrutunun inşası planı müəyyən ediləcək. Bununla da həmin marşrutun mühafizəsi üçün Rusiya sülhməramlı kontingentinin gələcək yerləşməsi nəzərdə tutulur. Mən bu məsələni də şərh etmək istərdim. Burada nə göstərilir? İndi hamı yaxşı bilir ki, Laçın dəhlizi Laçın şəhərinin içindən keçir. Beləliklə, Laçın şəhəri o dəhlizin ortasında qalır. Mən isə Rusiya Prezidenti ilə söhbətlər əsnasında dedirdim ki, Laçın şəhəri də bizə qaytarmalıdır. Ona görə biz təklif edirik ki, yeni bir dəhliz inşa edilsin. Dağlıq Qarabağı Ermənistanla birləşdirən yeni bir dəhlizin marşrutu işlənib və inşa edilsin. Burada vaxt da göstərilib - 3 il ərzində. Ancaq mən hesab edirəm ki, biz bunu daha tez müddətdə edə bilərik. Yeni dəhlizin parametrləri müəyyən olundanda sonra Laçın şəhəri də bizə qaytarılacaqdır. Bu, xüsusi diqqətləyiq məsələdir. Çünki əgər mən bunu bu Bəyanata saldırmısaydım, Laçın dəhlizi Laçın şəhərini həmişə əhatə edəcəkdə.

Yeddinci bənddə göstərilir ki, məcburi köçkünlər və qaçqınlar Dağlıq Qarabağın ərazisinə və ətraf rayonlara BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının Ofisinin nəzarəti altında geri qayıdır. Bu da önəmli məsələdir. Azərbaycan vətəndaşları Dağlıq Qarabağın bütün yerlərinə qayıtmalıdır, harada ki, onlar əvvəl yaşayıblar. Bu məsələyə artıq BMT nəzarət edəcək. Əlbəttə, bunun vaxtı var. Bu, növbəti təmaslar əsnasında həll olunacaqdır.

Səkkizinci bənddə göstərilir ki, hərbi əsirlər, girovlar və digər saxlanı-

lan şəxslərin, habelə cəsədlərin mübadiləsi həyata keçirilir. Artıq bu proses davam edir - həm cəsədlərin mübadiləsi, həm əsirlərin və girovların.

Doqquzuncu bənddə göstərilir ki, bölgədəki bütün iqtisadi nəqliyyat əlaqələri bərpa edilir. Ermənistan Respublikası vətəndaşların nəqliyyat vasitələrinin və yüklərin hər iki istiqamətdə maneəsiz hərəkətinin təşkili məqsədilə Azərbaycan Respublikasının qərb rayonları və Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında nəqliyyat əlaqəsinin təhlükəsizliyinə zəmanət verir. Nəqliyyat əlaqəsi üzrə nəzarəti Rusiyanın Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin Sərhəd Xidmətinin orqanları həyata keçirir və tərəflərin razılığı əsasında Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Azərbaycanın qərb rayonlarını birləşdirən yeni nəqliyyat kommunikasiyalarının inşası təmin ediləcək. Bu 9-cu bənd sırf mənim təkidim nəticəsində Bəyanata salınmışdır. Çünki müzakirə olunan, uzun illər müzakirə olunan sülh planında belə açıq-aydın müddəə yox idi. Yeni, nəzərə alınır ki, bütün kommunikasiyalar açılacaqdır və Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Azərbaycanın əsas hissəsinin arasında dəhliz yaradılır və bu dəhlizin təhlükəsizliyini Ermənistan yox, Rusiyanın Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin Sərhəd Xidmətinin orqanları həyata keçirir. Yəni, bu dəhliz tam təhlükəsiz olacaq. Eyni zamanda, ikinci məsələ - tərəflərin razılığı əsasında Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Azərbaycanın qərb rayonlarını birləşdirən yeni nəqliyyat kommunikasiyalarının inşası - bu məsələni tam və gələcəyə hesablanmış çərçivədə həll etmək üçün əlavə də bənd salındı. Yəni, bu, nə deməkdir? O deməkdir ki, iki dəhliz olmalıdır. Əgər lazım olsa, iki dəhliz olmalıdır. Bu, bizim tarixi nailiyyətimizdir. Biz Naxçıvanı həm mühasirədən çıxarıq, eyni zamanda, yeni bir nəqliyyat damarını açırıq. Deyə bilərəm ki, bütün ölkələr buradan ancaq faydalanacaq. Azərbaycan öz ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvanla birləşir. Azərbaycan Türkiyə ilə birləşir. Rusiya, Azərbaycan, Türkiyə, İran və əgər istəsə, Ermənistan bu dəhlizə qoşula bilər. Beləliklə, bölgədə beşərəfli yeni əməkdaşlıq platforması yaradıla bilər. Mən bu fikrimi artıq həm Rusiya, həm Türkiyə prezidentlərinə çatdırmışam. Həm Rəcəb Tayyib Ərdoğan, həm Vladimir Putin buna müsbət yanaşıblar. Bax, budur bizim təklifimiz. Biz istəyirik ki, bölgədə uzunmüddətli sülh olsun. Buna nail olmaq üçün gərək əməkdaşlıq da təhlükəsizlik tədbirləri ilə birlikdə inkişaf etsin. Biz əməkdaşlığa hazırıq. Bu doqquzuncu bənddə göstərilən məsələlərin arasında bizim üçün bir nömrəli məsələ Azərbaycanı Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə birləşdirmək və eyni zamanda, Azərbaycanla Türkiyə arasında yeni bir nəqliyyat dəhlizi yaratmaqdır. Çünki bildiyiniz kimi, biz Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunu bir neçə il bundan əvvəl istifadəyə verdik. Bu, artıq Türkiyə ilə Azərbaycan arasında dəmir yolları vasitə-

sizə bir bağlantıdır. Bu layihə də baş versə, - əminəm ki, baş verəcək, - bu, yeni bir bağlantı olacaq və burada beş ölkə bundan fayda götürə bilər. Regional təhlükəsizlik və əməkdaşlıq üçün bundan da yaxşı layihə ola bilər? Yox. Kimdir bunun təşəbbüsünü? Bizik. Kim bu bəndi buraya salıb? Mən. Bu gün - dekabrın 1-də biz bu işlərin artıq inkişafını görürük. Mən deyə bilərəm ki, artıq “Azərbaycan Dəmir Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə göstəriş verildi ki, Horadiz-Zəngilan dəmir yolunun, hansı ki, mənfur düşməni dağıdıb, təhlili aparılsın, ilkin hesablamalar aparılsın. Eyni zamanda, Rusiya Federasiyasının nümayəndə heyətinin Azərbaycana etdiyi səfər çərçivəsində, o cümlədən dəmir yollarının bərpası məsələləri müzakirə olunubdur. Ermənistan dəmir yolları Rusiya dəmir yollarına məxsusdur, 100 faiz. Ona görə biz bu məsələni Ermənistanla yox, Rusiya ilə müzakirə edirik. Çünki Ermənistanla nə var ki, Ermənistanın özünün olsun? Ermənistan beynəlxalq münasibətlərin subyekti deyil, obyektidir. Nəyə görə? İşğala görə. O tarixi şansını itirib, müstəqil ölkə ola bilməyib, iqtisadi imkanlarını itirib, işğala görə. Nə qazandı? Heç nə. Bu vaxta qədər bütün lazımı tədbirləri gördük. Nəqliyyat, energetika, iqtisadi əməkdaşlıq - bütün layihələri başa çatdırdıq. Dekabrın sonunda Cənub Qaz Dəhlizi artıq tam istifadəyə verilir. Onun son hissəsi olan TAP istifadəyə verilir. Ermənistan, haradasan? Kənardadır. Bu enerji dəhlizi Ermənistanla yox, Ermənistanla yox keçir. Kim keçirdi? Biz. Amma mənim yadımdadır, biz Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin marşrutunu, - o vaxt mən Dövlət Neft Şirkətində işləyirdim, - müəyyən edərkən bizə nə qədər təzyiqlər oldu, özü də Qərb ölkələrindən. Nə üçün Ermənistanla yox keçir? Bu, Gürcüstandan yox, Ermənistandan keçməlidir. O vaxt aparıcı Qərb ölkələri bizə şərt qoyurdu. Hətta o vaxt biz xarici kreditlərdən çox asılı idik. Yadımdadır, erməni təbliğati, erməni lobbisi və ermənipərəst xarici dairələr tərəfindən aparılmış kampaniya nəticəsində Dünya Bankı bir il ərzində bizə veriləcək vəsaitin verilməsini təxirə saldı, dayandırdı, müxtəlif bəhanələrlə, guya ekoloji standartlar pozulur. Halbuki bu, cəfəngiyatdır.

Ermənistan, haradasan? Bakı-Tbilisi-Ceyhan yan keçdi. Bakı-Tbilisi-Ərzurum da həmçinin. TANAP da həmçinin. İndi biz qazımızı Avropaya çatdırırıq. Sən, Ermənistan, pul qazana bilərdin. Kəmərin bir hissəsi sənin əlində ola bilərdi. Sən tranzit haqqı alacaqdın. Sən özünü nədən məhrum etdin?! Deyərdimi buna? Bu işğalçılıq, bu düşməncilik, qonşuya qarşı bu nifrət hissləri, onları, bax, bu günə saldı.

Biz nəqliyyatla, energetika ilə bağlı bütün işləri gördük. Biz neinki neft-qaz, elektrik enerjisi dəhlizi yaratdıq. Bu gün Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə enerji dəhlizi var. Bu gün Rusiya-Azərbaycan-İran enerji dəhlizi var. Bu gün Rusiya-Azərbaycan-İran nəqliyyat dəhlizi var. Bu il bu dəhliz vasitəsilə daşınan yüklərin həcmi təqribən 30-40 faiz artıb. Ermənistan 20 ildir ki, Şimal-Cənub

nəqliyyat dəhlizi üzərində işləyir. Ortaqlıqda da bir şey yoxdur. Nə Şimal-Cənub dəhlizi ola bilər? Oradan, o dağlardan, o Mehri dağlarından dəmir yolu çəkmək olar? Adam gərək dəli olsun ki, oraya bir neçə milyard pul qoysun. Özü də yaxşı, tutaq ki, kimsə bu pulu verdi, sonra haraya gedəcək? Ermənistan, sən dalansan. Biz səni dalan etdik. Kim səni təcrid etdi? Biz. Enerji, nəqliyyat, elektroenergetika - biz onu təcrid etmişdik. Bu günlərdə bu çirkin qətnamələri qəbul edənlər və onların arxasında duranlar kömək etdimi onlara? Yox. Bizim iradəmizə təsir etdimi? Yox. Nəyə görə? Çünki güclü iradəmiz var, xalq-iqtidar birliyi var. Çünki Azərbaycan 1993-cü ildən bu günə qədər etibarlı əllərdədir. Azərbaycanla rəhbərlik edən Ulu Öndər və ondan sonra mən Azərbaycan xalqının maraqlarını hər şeydən üstün tutmuşuq. Ermənistan rəhbərləri kim olub? 20 il quldurlar - Koçaryan-Sarkisyan xunta rejimi, iki il yarım da kim olub, erməni xalqı özü bilir. Qatar getdi. Amma hələ də gec deyil. Hələ o qatara minə bilərsiniz, əgər bizim icazəmiz olsa, əgər bizim şərtlərimiz təmin olunsun. Bundan sonra belə olacaq, ancaq belə olacaq! Yeddi şərt qoyan Paşinyan, görəsən, indi hansı şərt qoya bilər və kimə şərt qoya bilər? Hanı o 7 şərt? Getdi işinə. Azərbaycan qondarma “Dağlıq Qarabağla” danışıqlar aparmalıdır, hanı o şərt? Cəhənnəmə getdi. “Dağlıq Qarabağ Ermənistandır və nöqtə” - bunu necə deyirlər, belə böyük həvəslə, bir qəhrəman kimi Xankəndidə bəyan etdi və hamı da ona el çalır. Nə oldu? Qarabağ Ermənistandır? Gəlsin desin bunu. Qarabağ Azərbaycandır! Ona o el çalanlar, o kriminal rejimin nümayəndələri indi ya məhv olublar, ya fərarilik ediblər. Özləri etiraf edirlər ki, 10 mindən çox fərarə var. Deyirdi ki, Şuşada - bizim tarixi, qədim şəhərimiz, bizim ürayımız, canımız olan Şuşada bunlar qondarma “Dağlıq Qarabağın” parlamentini inşa edəcəklər. Nə oldu o parlament? Vurduq dağıtdıq, məhv etdik. Cıdır düzündə sərxoş vəziyyətdə rəqs edəndə fikirləşəydi axırı nə olacaq. Dərsini verdik. Öz bayrağımızı ucaldıq Şuşada və bütün başqa şəhər və rayonlarımızda. Hər kəs gücümüzü gördü. Hər kəs qüdrətimizi gördü, iradəmizi gördü. Bu dəmir yumruq onların belini qırdı, onların başını əzdi. Bu, birlik yumruğudur, bu, güc yumruğudur. Bundan sonra Azərbaycan yalnız inkişaf, tərəqqi yolu ilə gedəcək. Bundan sonra da biz ordu quruculuğu işində əməli addımlar atacağıq, ordumuza daha da gücləndirəcəyik. Bütün göstərişlər verildi. İradəmiz də var, təcrübəmiz də var - əvəzolunmaz təcrübə. İndi bütün ölkələr bu Vətən müharibəsinin təcrübəsini öyrənirlər. Vəsaitimiz də var. Xalq-iqtidar birliyi də var. Biz göstərmişik ki, böyük xalqıq, qürurlu xalqıq. Düşməni yere vurduq. Düşmənin belini qırdıq, məhv etdik. Bu, tarixi Qələbədir. Bu Qələbə Azərbaycan tarixində əbədi qalacaq, şanlı Qələbə kimil!

Mən müharibənin ilk günündən bu günə qədər - sentyabrın 27-dən dekabrın 1-nə qədər Azərbaycan xalqına dəfələrlə müraciətlər etmişəm,

qələbə sevincini bölüşmüşəm, azad edilmiş şəhərlərimizin müjdəsini vermişəm. Özümü çox xoşbəxt adam hesab edirəm. Çünki bu Qələbə bizim ruhumuzu, əyilməz ruhumuzu göstərdi. Göstərdi ki, Azərbaycan xalqı bu vəziyyətlə heç vaxt barışmaq fikrində deyildi və bütün xalqımız, lap balaca uşaqlar, yaşlı insanlar, o torpaqları tərk edənlər, qayıtmaq arzusunda olanlar, o torpaqlarda heç vaxt olmayan, amma o bölgələrdən olan gənc nəslin nümayəndələri bir arzu ilə, biz hamımız bir arzu ilə yaşayışıq və bu arzunu həyata keçirmişik. Bu gün bizim bütün arzularımız çin olub. Bu, hər birimiz üçün doğrudan da böyük xoşbəxtlikdir. Artıq müharibə arxada qaldı.

Bizim ölkəmiz üçün yeni dövr başlayır. Yeni quruculuq dövrü, inkişaf dövrü, azad edilmiş ərazilərimizin bərpası dövrü. Mən tam əminəm ki, Azərbaycan xalqı bu dövrdə də birlik, həmrəylik göstərəcək, güclü iradə göstərəcək. Azərbaycan xalqı yenə də birləşərək dağıdılmış bu şəhərləri, kəndləri bərpa etmək üçün əlindən gələni edəcəkdir. Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq. Beynəlxalq müstəvidə öz sözü-müzü demişik, bölgədə öz sözü-müzü demişik. İstədiyimizə nail olmuşuq və əminəm ki, bundan sonra bizim xalqımızı təhlükəsiz və xoşbəxt həyat gözləyir.

Mən bilərəm ki, bu günlər ərzində mənim hər bir çıxışımı Azərbaycan xalqı səbirsizliklə gözləyirdi. Çünki biz ilk günlərdən qələbə qazanmışdıq və bu 44 gün ərzində bir gün də olmamışdır ki, biz haradasa geriye çəkək, bir dəfə də. Halbuki müharibələrdə belə olur, ordular hücum edir, geri çəkilib, taktiki maneəvrlər edir. Biz bir gün də geri çəkmədik. Yaranmış və ağır vəziyyətdə olan əsgərlərimiz hospitallarda, xəstəxanalarda deyirdilər ki, tezliklə sağalacaq, qayıdaq döyüş bölgəmizə. Şəhidlərimizin ruhu şad olsun, valideynləri onları dəfn edərkən deyirdilər ki, Vətən sağ olsun. Deyirdilər ki, ancaq irəli, ancaq irəli. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Mülki vətəndaşlar - 94 mülki vətəndaş həlak olub, 400-dən çox mülki vətəndaş vəhşi düşməni tərəfindən yaralanıb. Evi dağılmış insanlar o dağıntılardan çıxarkən deyirdilər ki, ancaq irəli. Bilirsiniz, bunu hər kəs bil-məlidir və biz bütün dünyaya göstəririk ki, biz böyük xalqıq, yenilməz xalqıq. Biz döyüş meydanında, siyasi müstəvidə Qələbə qazanmışıq və bu Qələbə ölkəmiz üçün yeni dövr açır. Bu dövr inkişaf, təhlükəsizlik, tərəqqi dövrü olacaqdır.

Mən artıq bu mövzu ilə bağlı müraciətlərimi yekunlaşdırıram. Əminəm, bundan sonra, əlbəttə ki, bir çox hallarda doğma xalqıma öz sözlərimi deyəcəyəm. Amma bu dövrlə bağlı müraciətlərimi yenə də hər bir Azərbaycan vətəndaşının arzuladığı sözlərlə yekunlaşdırmaq istəyirəm: Cəbrayıl bizimdir, Füzuli bizimdir, Zəngilan bizimdir, Qubadlı bizimdir, Ağdam bizimdir, Kəlbəcər bizimdir, Laçın bizimdir, Şuşa bizimdir, Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır! Eşq olsun Azərbaycan xalqına! Yaşasın Azərbaycan!

Prezident İlham Əliyev: Vladimir Putin və Rəcəb Tayyib Ərdoğan Qarabağda yeni dəhliz yaradılması ideyasını dəstəkləyiblər

Naxçıvan ilə Azərbaycanın qərb rayonları arasında ikinci təhlükəsizlik dəhlizi yaradılması ideyası Rusiya Prezidenti Vladimir Putin və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan tərəfindən dəstəklənib. RBK agentliyi AZƏRTAC-a istinadən xəbər verir ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bunu xalqa müraciətində bildirib.

Prezident İlham Əliyev həmin müraciətində noyabrın əvvəlində Ermənistan, Azərbaycan və Rusiya tərəfindən imzalanmış Dağlıq Qarabağda vəziyyətin nizamlanması haqqında Bəyanatın müvafiq bəndinə diqqəti cəlb edib. Həmin bənddə Azərbaycan Respublikasının qərb rayonları ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında nəqliyyat dəhlizinin yaradılması haqqında söhbət gedir. Orada həmçinin deyilir ki, tərəflərin razılığı əsasında "Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Azərbaycanın qərb rayonlarını birləşdirən yeni nəqliyyat kommunikasiyalarının inşası təmin ediləcək".

Azərbaycan dövlətinin başçısı deyib: "Bu nə deməkdir? O deməkdir ki, iki dəhliz olmalıdır. Biz Naxçıvanı həm mühasirədən çıxarıyıq, eyni zamanda, yeni bir nəqliyyat damarını açırıq".

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sözlərinə görə, bütün ölkələr buradan ancaq faydalanacaq. "Azərbaycan Türkiyə ilə birləşir. Rusiya, Azərbaycan, Türkiyə, İran və əgər istəsə, Ermənistan bu dəhlizə qoşula bilər. Beləliklə, bölgədə beş tərəfli yeni əməkdaşlıq platforması yaradıla bilər. Mən bu fikrimi artıq həm Rusiya, həm Türkiyə prezidentlərinə çatdırmışam. Həm Rəcəb Tayyib Ərdoğan, həm Vladimir Putin buna müsbət yanaşıblar", - deyən Azərbaycan dövlət başçısı vurğulayıb ki, bu, Bakı üçün çox mühüm məsələdir.

"Le Figaro" Laçının Azərbaycana qaytarılmasından yazıb

Fransanın "Le Figaro" qəzeti Azərbaycan Ordusunun Laçın rayonuna daxil olması barədə xəbəri dərc edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, yazıda noyabrın 10-da imzalanan birgə bəyanata əsasən, Laçın rayonunun Azərbaycana geri qaytarıldığı bildirilir. Qeyd olunur ki, Azərbaycan Ordusunun bölmələri dekabrın 1-də Laçına daxil olub.

Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyinin məlumatına istinadən dərc olunan xəbərdə noyabrın 10-da imzalanan birgə bəyanatdan bəhs olunur, Kəlbəcər və Ağdamdan sonra dekabrın 1-də Laçın rayonunun da Azərbaycanın nəzarəti altına keçdiyi qeyd edilir. Altı həftə davam edən müharibədə Azərbaycan Ordusunun qazandığı uğurlar qeyd edilir, bir neçə rayonun məhz hərbi əməliyyatlar zamanı işğaldan azad edildiyi diqqətə çatdırılır. Həmçinin bildirilir ki, birgə bəyanata əsasən Azərbaycana qaytarılan əraziləri tərk edən ermənilər evləri yandırıb və bütün infrastrukturunu dağıdıb.

"Associated Press" Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməsindən yazır

"Associated Press" agentliyi Laçın rayonunun işğaldan azad edilməsi ilə bağlı məlumat yazıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, məlumatda altı həftəlik müharibəyə son qoyan razılaşmaya əsasən Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa etdiyi bildirilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ölkənin ərazilərə nəzarəti bərpa etməsini tarixi qələbə kimi qiymətləndirdiyi diqqətə çatdırılır. Dövlətimizin başçısının xalqa müraciətindən bəzi fikirlərə yer verilir:

"Biz hamımız bir arzu ilə yaşamışıq və bu arzunu həyata keçirmişik... Biz döyüş meydanında, siyasi müstəvidə Qələbə qazanmış

şıq və bu Qələbə ölkəmiz üçün yeni dövr açır. Bu dövr inkişaf, təhlükəsizlik, tərəqqi dövrü olacaqdır... Biz artıq haqq-ədaləti bərpa etmişik. Biz tarixi həqiqəti bərpa etmişik... Azərbaycan xalqı yenə də birləşərək dağıdılmış bu şəhərləri, kəndləri bərpa etmək üçün əlindən gələni edəcəkdir. Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq".

Məlumatda bildirilir ki, 44 günlük ağır döyüşlər sentyabrın 27-də başlamışdı. Bu müharibə nəticəsində Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Ermənistan ordusunu məğlub edib. Nəticədə Ermənistan noyabrın 10-da razılaşmanı qəbul etməyə məcbur olub. Məlumatda Prezi-

dent İlham Əliyevə istinadla müharibə zamanı 94 mülki Azərbaycan vətəndaşının həlak olduğu, 400-dən çox mülki vətəndaşın yaralandığı qeyd edilir. Bundan başqa, məlumatda Rusiya və Türkiyə arasında Birgə Müşahidə Mərkəzinin yaradılması ilə bağlı sənədlərin imzalandığı diqqətə çatdırılır.

Qeyd edilir ki, torpaqları azad edilən Azərbaycan vətəndaşları həmin ərazilərə qayıtmaq arzusunda dirlər. İyirmi səkkiz il əvvəl Laçın rayonunu tərk etmək məcburiyyətində qalmış 56 yaşlı Qurban Həsənov deyir ki, o və ailəsi doğma kəndlərinə qayıdacağı gününü səbirsizliklə gözləyir: "Mən geri qayıtmaq üçün arzumu ifadə et-

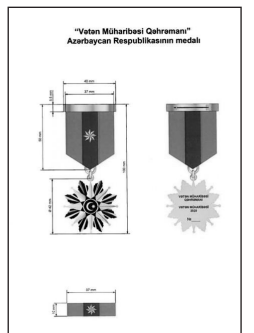
Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Laçın rayonunun işğaldan azad olunması münasibətilə xalqımızı təbrik edib

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Laçın rayonunun işğaldan azad olunması münasibətilə rəsmi "Instagram" səhifəsində paylaşım edib. AZƏRTAC paylaşımı təqdim edir: "Laçın rayonunun işğaldan azad edilməsi münasibətilə hamınızı səmimi-qəlbədən təbrik edirəm! Qoy Uca Allah mərhəmətini xalqımızdan əsirgəməsin, bütün həmvətənlərimizə cəsaətliliyi və səadəti, Vətənimizə sülh, firavanlıq və nurlu gələcək bəxş etsin! Qarabağ Azərbaycandır!".

Azərbaycan Respublikasının "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adı təsis edilir

Dekabrın 1-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adının təsis edilməsi haqqında Qanun imzalayıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Milli Məclis Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 9-cu bəndinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adı təsis edib. "Azərbaycan Respublikasının "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adı haqqında Əsasnamə" təsdiq olunub.

"Post Bulletin": Ermənistan qoşunları torpağı yandıraraq gedirlər

ABŞ-da çıxan "Post Bulletin" qəzetində Ermənistanın dekabrın 1-dək öz qoşunlarını çıxarmalı olduğu Azərbaycan rayonlarında törətdiyi ekoloji terror və ərazilərin minalanması haqqında məqalə dərc edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, "Ermənistan qoşunları torpağı yandıraraq gedirlər" sərlövhəli məqalədə noyabrın 10-da Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan liderləri tərəfindən atəşkəs haqqında bəyanatın imzalanması ilə Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionunda 44 günlük müharibəyə son qoyulduğu vurğulanır.

Həmin bəyanata əsasən, Ermənistan qoşunları dekabrın 1-dək Azərbaycanın Kəlbəcər, Ağdam və Laçın rayonlarından çıxarılmalıdır. Lakin dünyanın bir sıra informasiya agentlikləri ermənilərin "yandırılmış torpaq" siyasətini əks etdirən dəhşətli kadrlar dərc ediblər. Ermənilər öz qoşunlarını bu ərazilərdən çıxarmazdan əvvəl orada bərpa işlərinin başlanmasını və azərbaycanlı məcburi köçkünlərin öz əzəli torpaqlarına qayıtmalarını ləngitmək məqsədilə bütün evləri yandırıb, elektrik xətlərinin dirəklərini uçurub, meşələri qırıb, ev heyvanlarını kəsib, onların ıçalatını ətrafa tullayıblar ki, virus xəstəlikləri yayılsın. Bütün bunlar ekoloji terrorun tərkib hissələridir.

Belə məlumatlar daxil olur ki, erməni hərbiçiləri bu üç rayona qayıdacaq azərbaycanlı məcburi köçkünləri məhv etmək məqsədilə həmin əraziyə piyadalar əleyhinə minlərlə mina basdırıblar. Bu məqalə ABŞ Azərbaycanlılar Şəbəkəsi tərəfindən Amerika ictimaiyyətini erməni təcavüzü barədə məlumatlandırmaq üçün həyata keçirilən kampaniya çərçivəsində dərc edilib.

məyə söz tapa bilmirəm". "Associated Press" ermənilərin Azərbaycanı geri qaytarılan əraziləri

tərk etməmişdən əvvəl evləri yandırdıqları barədə də məlumat verir.

İşğaldan azad edilmiş şəhər və kəndlərimiz - SİYAHİ

Azərbaycan Ordusunun sentyabrın 27-də Qarabağda başladığı uğurlu əks-hücum əməliyyatı nəticəsində noyabrın 9-dək 5 şəhər, 4 qəsəbə və 286 kənd işğaldan azad edilib. İndiyədək Cəbrayıl şəhəri və rayonun 90 kəndi, Füzuli şəhəri və rayonun 53 kəndi, Zəngilan şəhəri, rayonun Mincivan, Ağbənd, Bartaz qəsəbələri və 52 kəndi, Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsi və 35 kəndi, Tərtər rayonunun 3 kəndi, Qubadlı şəhəri və rayonun 41 kəndi, Xocalı rayonunun 9 kəndi, Şuşa şəhəri, Laçın rayonunun 3 kəndi, həmçinin Ağdərə və Murovdağ istiqamətlərində bir neçə strateji yüksəkliyi, Zəngilanda isə Bartaz, Sığirt, şükürataz yüksəkliyi və daha 5 adsız yüksəklik azad olunub.

Noyabrın 10-da Azərbaycan Prezidenti, Ermənistanın baş naziri və Rusiya Prezidenti münafiqə zonasında atəşin və bütün hərbi əməliyyatların tam dayandırılması barədə bəyanat imzalayıblar. Bəyanata əsasən 2020-ci il dekabrın 1-dək Kəlbəcər, Ağdam və Laçın rayonları Azərbaycana qaytarılmalıdır.

Bəyanata uyğun olaraq, noyabrın 20-də Ağdam rayonu Azərbaycana təhvil verilib. Bununla da rayonun işğal edilmiş 73 faiz ərazisi, o cümlədən Ağdam şəhəri azad olunub. Üçtərəfli bəyanata əsasən, noyabrın 25-də Kəlbəcər rayonu Azərbaycana təhvil verilib.

Kəlbəcər şəhəri də daxil olmaqla, 147 yaşayış məntəqəsi işğaldan azad edilib. Dekabrın 1-də Laçın rayonu Azərbaycana təhvil verilib. Bununla da üçtərəfli bəyanata uyğun olaraq, Ağdam, Kəlbəcər və Laçın rayonlarının sülh yolu ilə qaytarılması prosesi yekunlaşıb. AZƏRTAC işğaldan azad olunmuş şəhər, qəsəbə və kəndlərimizin siyahısını təqdim edir:

27 sentyabr

Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli, Qərvənd, Kənd Horadiz, Yuxarı Əbdürrəhmanlı kəndləri

Cəbrayıl rayonunun Böyük Mərcanlı, Nüzgar kəndləri Ağdərə və Murovdağ istiqamətlərində yüksəkliklər

3 oktyabr

Tərtər rayonunun Suqovuşan və Talış kəndləri

Cəbrayıl rayonunun Mehdili, Çaxırlı, Aşağı Maralyan, Şəybəy, Quycaq kəndləri

Füzuli rayonunun Aşağı Əbdürrəhmanlı kəndi

4 oktyabr

Cəbrayıl şəhəri və rayonun Karxulu, Şükürbəyli, Yuxarı Maralyan, Çərəkən, Daşkəsən, Horovlu, Decal, Mahmudlu, Cəfərabad kəndləri

5 oktyabr

Cəbrayıl rayonunun Şıxəli Ağalı, Sarıcalı, Məzrə kəndləri

9 oktyabr

Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsi və Sur kəndi Cəbrayıl rayonunun Qaracallı, Süleymanlı, Əfəndilər və Qışlaq kəndləri

Füzuli rayonunun Yuxarı Güzlək, Görəzilli kəndləri Tərtər rayonunun Çaylı kəndi

14 oktyabr

Füzuli rayonunun Qaradağlı, Xatunbulaq, Qarakollu kəndləri

Xocavənd rayonunun Bulutan, Məlikcanlı, Kəmərtük, Təkə, Tağaser kəndləri

15 oktyabr

Xocavənd rayonunun Edişə, Düdükçü, Edilli, Çıraquz kəndləri

Füzuli rayonunun Arış kəndi

Cəbrayıl rayonunun Doşulu kəndi

16 oktyabr

Xocavənd rayonunun Xırmancıq, Ağbulaq, Axullu kəndləri

17 oktyabr

Füzuli rayonunun Qoçəhmədli, Çimən, Cuvarlı, Pirəhmədli, Musabəyli, İşıqlı, Dədəli kəndləri və Füzuli şəhəri

18 oktyabr

Xudafərin körpüsü üzərində Azərbaycan bayrağı qaldırıldı

19 oktyabr

Cəbrayıl rayonunun Soltanlı, Əmirvarlı, Maşanlı, Həsənlı, Əlikeyxanlı, Qumlaq, Hacılı, Göyərçinveysəlli, Niyazqullar, Keçəl Məmmədli, Şahvəlli, Hacı İsmayıl, İsaqlı

kəndləri

20 oktyabr

Zəngilan rayonunun Havalı, Zərnəli, Məmmədbəyli, Həkəri, Şərifan, Muğanlı kəndləri və Zəngilan şəhəri

Füzuli rayonunun Dördçinar, Kürdlər, Yuxarı Əbdürrəhmanlı, Qarğabazar, Aşağı Veysəlli, Yuxarı Aybasanlı kəndləri

Cəbrayıl rayonunun Safarşa, Həsənqaydı, Fuğanlı, İmambağı, Daş Veysəlli, Ağtəpə, Yərəhmədli kəndləri

Xocavənd rayonunun Ağcakənd, Mülküdərə, Daşbaşı, Günəşli (Noraşen), Çınarlı (Vəng) kəndləri

21 oktyabr

Zəngilan rayonunun Mincivan qəsəbəsi, Xurama, Xumarlı, Sarıl, Babaylı, Üçüncü Ağalı, Hacallı, Qırx Müşlan, Üdgün, Turabad, İçəri Müşlan, Məlikli, Cahangirbəyli, Baharlı kəndləri

Cəbrayıl rayonunun Balyand, Papı, Tulus, Hacılı, Tinli kəndləri

Füzuli rayonunun Gecəgözlü, Aşağı Seyidəhmədli, Zərgər kəndləri

22 oktyabr

Zəngilan rayonunun Kolluqışlaq, Malatkeşin, Kənd Zəngilan, Genlik, Vəliqulubəyli, Qaradərə, Çöpədərə, Tatar, Tiri, Əmirxanlı, Qarqulu, Bartaz, Dəlləkli kəndləri və Ağbənd qəsəbəsi

Cəbrayıl rayonunun Sirik, Şıxlar, Məstəlibəyli, Dərzili kəndləri

Füzuli rayonunun Mollavəli, Yuxarı Rəfədinli, Aşağı Rəfədinli kəndləri

23 oktyabr

Xocavənd rayonunun Dolanlar və Bünyadlı kəndləri Cəbrayıl rayonunun Dağ Tumas, Nüsüs, Xələfli, Minbaşılı və Veysəlli kəndləri

Zəngilan rayonunun Vənədlı və Mirzəhəsənli kəndləri Qubadlı rayonunun Zılanlı, Kürd Məhrizli, Muğanlı və Alaqrşaaq kəndləri

25-26 oktyabr

Zəngilan rayonunun Birinci Alıbəyli, İkinci Alıbəyli, Rəbənd, Yenikənd kəndləri

Cəbrayıl rayonunun Qovşudlu, Sofulu, Dağ Maşanlı, Kürdlər, Hovuslu, Çələbilər kəndləri

Qubadlı rayonunun Padar, Əfəndilər, Yusifbəyli, Çaytumas, Xanlıq, Sarıyataq, Mollabürhan kəndləri və Qubadlı şəhəri.

28 oktyabr

Zəngilan rayonunun Birinci Ağalı, İkinci Ağalı, Üçüncü Ağalı, Zərnəli kəndləri

Füzuli rayonunun Mandılı kəndi Cəbrayıl rayonunun Qazanzəmi, Xanağabulaq, Çullu, Quşçular, Qaraağac kəndləri

Qubadlı rayonunun Qiyaslı, Əbilcə, Qılıcan kəndləri.

30 oktyabr

Cəbrayıl rayonunun Xudavərdili, Qurbantəpə, Şahvələdli, Xubyarlı kəndləri

Zəngilan rayonunun Aladin, Vəjnəli kəndləri Qubadlı rayonunun Kavdadıq, Məmər, Mollalı kəndləri.

2 noyabr

Cəbrayıl rayonunun Çaprand, Hacı İsaqlı, Qoşabulaq kəndləri

Zəngilan rayonunun Dərə Gilətağ, Böyük Gilətağ kəndləri

Qubadlı rayonunun İşıqlı, Muradxanlı, Milanlı kəndləri.

4 noyabr

Cəbrayıl rayonunun Mirək, Kavdar kəndləri

Zəngilan rayonunun Məşədiismayıl, Şəfəbəyli kəndləri Qubadlı rayonunun Başarat, Qarakişilər, Qaracallı kəndləri.

7 noyabr

X Füzuli rayonunun Yuxarı Veysəlli, Yuxarı Seyidəhmədli, Qorqan, Üçüncü Mahmudlu, Qacar, Divanalılar kəndləri

X Cəbrayıl rayonunun Yuxarı Məzrə, Yanarhac kəndləri

X Qubadlı rayonunun Qəzyan, Balasoltanlı, Mərdanlı kəndləri

X Zəngilan rayonunun Beşdəli kəndi

X Xocavənd rayonunun Ataqt, Tsakuri kəndləri

X Xocalının Qarabulaq, Moşxmaat kəndləri

8 noyabr

ŞUŞA şəhəri

9 noyabr

Füzuli rayonunun Qobu Dilağarda, Yal Pirəhmədli, Yuxarı Yağlıvənd, Dilağarda, Seyid Mahmudlu, Ələsgərli, Aşağı Güzdək, Qovşatlı, Mirzəcamallı, şəkərcik, Mərdinli, şıxlı, Qaraməmmədli, Dövlətyarlı, Hacılı, Hüseynbəyli, Saracıq kəndləri

Xocalı rayonunun Dəmirçilər, Çanaqqı, Mədətkənd, Sığnaq, Şuşakənd, Muxtar, Daşaltı kəndləri

Xocavənd rayonunun Susanlıq, Domi, Tuğ, Akaku, Azıx, Mets Tağlar, Salakətin, Zoğalbulaq, Aragül, Tağavard, Böyük Tağavard, Zərdanaşen, Şəhər kəndləri

Cəbrayıl rayonunun Hüseynalılar, Söyüdlü, Aşağı Sirik, Qalacıq, Mollahəsənli, Əsgərxanlı, Yuxarı Nüsüs, Aşıq Məlikli, Niftalılar, Qərər, Cələbilər kəndləri

Qubadlı rayonunun Yuxarı Mollu, Aşağı Mollu, Xocik, Qaramanlı, Xəndək, Həməzəli, Məhrizli, Hal, Ballıqaya, Ulaşlı, Tinli, Xocahan, Boyunəkər, Qaraqoyunlu, Çərəli kəndləri

Zəngilan rayonunun Keçikli, Ördəkli, Sobu, Qaragöz, İsgəndərbəyli kəndləri, Bartaz qəsəbəsi

Laçın rayonunun Güləbürd, Səfiyan, Türklər kəndləri

10 noyabr

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ermənistan Respublikasının baş naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidentinin bəyanatına əsasən Dağlıq Qarabağ münafiqə zonasında atəşin və bütün hərbi əməliyyatların tam dayandırılması elan olunub.

Bəyanata əsasən 2020-ci il noyabrın 15-dək Kəlbəcər rayonu, noyabrın 20-dək Ağdam rayonu, dekabrın 1-dək isə Laçın rayonu Azərbaycana qaytarılacaq.

20 noyabr

Noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəfli bəyanata uyğun olaraq, Ağdam rayonu Azərbaycana təhvil verilib. Bununla da rayonun işğal edilmiş 73 faiz ərazisi azad olunub. Xatırladaq ki, Ağdam işğal edilmiş rayonlarımızın arasında əhəlinin sayına görə ən böyük rayondur. Rayonda 138 yaşayış məntəqəsi var.

25 noyabr

Üçtərəfli bəyanata əsasən, Kəlbəcər rayonu da Azərbaycana təhvil verilib.

Qeyd edək ki, Kəlbəcər ərazi baxımından respublikamızın ən böyük rayonlarından biridir.

2020-ci il yanvarın 1-nə olan məlumata görə, əhalisi 77 min nəfərdən çoxdur. İşğaldan əvvəl rayonda 147 yaşayış məntəqəsi olub.

1 dekabr

Üçtərəfli bəyanata uyğun olaraq, Ermənistan silahlı birlişmələri Laçın rayonundan çıxıblar. Rayon Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə təhvil verilib. Qeyd edək ki, ərazisi 1800 kvadratkilometr olan Laçın rayonunda bir şəhər, bir qəsəbə və 125 kənd olmaqla, ümumilikdə 127 yaşayış məntəqəsi var.

Baş ravvin: “Azərbaycanda xristian mədəniyyətinə qarşı hücumun heç bir əsası yoxdur”

Bombalar nəhayət Qarabağa düşməyəcək, silahlar susdu, döyüşlər dayandı. Ancaq müharibə dayansa da, digər cəbhədə hələ də davam edir. Artıq media diqqətini silahlı qarşıdurmadan mədəni qarşıdurmaya yönəldib. Konkret olaraq bu günə qədər erməni qüvvələrinin nəzarəti altında olan ərazilərə səpələnmiş kilsələr, monastır, qəbiristanlıq və digər xristian əsərlərinin taleyi bəzi dairələri narahat etməkdədir”. SİA-nın verdiyi məlumata görə, bunu açıqlamasında Azərbaycanlı Aşkenazi yəhudilərinin Baş ravvini Şneor Seqal deyib.

Baş ravvin qeyd edib ki, söhbət bu torpaqların Azərbaycana qaytarılmasından gedirsə, çoxları bu abidələrin, tikililərin, əsərlərin məhv olacağından qorxur: “Prezident Makron bu qorxunu bir az da alovlandırdı. Fransanı UNESCO-nun himayəsi altında Dağlıq Qarabağın mədəni irsinin müdafiəçisi kimi çıxış etməyə çağırdı. Bu bölgədə yaşayan ermənilərin bir çoxu “müsəlman istilası”ndan qorxaraq kilsələrdən xaçı götürüb və öz evlərini yandırmağa məcbur oldular. Bloomberqin hazırladığı reportajda bir erməni sakin kamerasına belə deyib: “Sonda müsəlmanların əlinə bir şey buraxmaqdan, evlərimizi partlatmağa və ya yandırmağa üstünlük veririk”. Bu adamı bürümüş qorxu məni düşündürdü. Bir müsəlman ölkəsi olan Azərbaycanda bir yəhudi və dini lider olaraq və şəxsi təcrübəmə əsaslanaraq bu hissi anlamaqda çətinlik çəkirəm. Bu adamın indiyə qədər bir azərbaycanlı ilə görüşüb-görmədiyini düşünməyə qədər saf-çürük edirəm. Mənim üçün Azərbaycan mədəniyyətlərin və dinlərin qovşağında olan, zəngin bir ölkədir. Dünyanın etnik ayrı-seçkiliklər və dini zorakılıqlarla dolu olduğunu nəzərə alsaq, Azərbaycan bütün dinlərin, mədəniyyətlərin qorunduğu vadi-dir”.

Şneor Seqal bildirib ki, yəhudi təcrübəsini və daha konkret olaraq bir vaxtlar bütün Qafqazda geniş yayılmış olan dağ yəhudilərinin təcrübəsini götürün: “Bir çoxları son onilliklərdəki müharibələr zamanı köçmək məcburiyyətində qaldılar, hücumların, sui-qəsdlərin hədəfinə çevrildilər. 1970-ci illərin ortalarında Dağıstan Muxtar Respublikasında təxminən 50.000 dağ yəhudisi var idi. Bu gün Dağıstan və Çeçenistan ərazilərində cəmi bir neçə min var. Azərbaycanda onlar inkişaf edən bir cəmiyyət olaraq qalırlar. Təxminən 15.000 əhalisi olan dağ yəhudiləri, ümumilikdə 25.000 nəfərlə Azərbaycanın ən böyük İsrail icmasıdır. Azərbaycanda heqiqətən

üç fərqli Yəhudi qrupu var: Baş Rabbi olduğum dağ yəhudiləri, gürcü yəhudiləri və Aşkenazi yəhudiləri. Ancaq Azərbaycan tarixən hər yerdə pis qarşılanan yəhudilər üçün yalnız sığınacaq deyil. Azərbaycan əhalisi eyni zamanda kiçik bir katolik icması da daxil olmaqla sünni və şiə müsəlmanlarla yanaşı xristianlığın müxtəlif qollarından ibarətdir. 30.000 erməni Azərbaycanı özlərinin vətəni hesab edir”.

Baş ravvin əlavə edir: “Burada sinaqoqlar, kilsələr və məscidlər küçələrdə yan-yanı düzülür və təmiz vəziyyətdə saxlanılır. Başqa dinlərə aid abidə və dini əsərlərin qorunması Azərbaycan xalqı üçün vacibdir. Axı bir xalq yalnız qanlı təyin olunmur. Xalq eyni zamanda bir mədəniyyət və tarixdir. Bir dini lider olaraq ölkəmizi bərabər şəkildə təşkil edən digər dinlərdən olan həmkarlarımla mütəmadi görüşmək və onlarla əməkdaşlıq etmək normaldır. Heç bir din, nə qədər kiçik olsa da, cəmiyyətdən kənarda qalmır. 2002-ci ildə Papa II John Paulun ziyarətindən sonra Azərbaycan dövləti ölkənin müsəlman və Yəhudi icmalarının da maliyyə dəstəyi ilə katoliklər üçün bir kilsənin inşasına torpaq sahəsi ayırdı. 2016-cı ildə Papa Francis eyni kilsədəki kütləvi ritual yerinə yetirmək üçün bura gəldi və Azərbaycandakı xristianlar, müsəlmanlar və yəhudilər arasındakı möhkəm əlaqələrə heyran qaldığını bildirdi. “Bu yaxşı münasibətlər dinc yanaşı yaşamaq və dünya sülhü üçün böyük əhəmiyyət daşıyır. Bu, fərqli inancılı inancılıların səmimi münasibətlərini davam etdirmələrinin və ümumi xeyir üçün hörmət və əməkdaşlıqla davranmalarının mümkün olduğunu göstərir” dedi. Dini irs-

ləri qorumaq Azərbaycanda bir ənənədir. Amma bu yalnız ənənələr sərhədi ilə məhdudlaşmır. Missiyası Azərbaycan mədəniyyətini beynəlxalq miqyasda təbliğ etmək olan bir xeyriyyə təşkilatı olan Heydər Əliyev Fondu vasitəsilə dünya miqyasında xristian abidələrinin və əsərlərinin bərpa-sına vəsaitlər ayrılır. Vatikandakı Müqəddəs Pyotr Bazilikası, Romadakı Müqəddəs Sebastyanın katakombaları və ya Strasburq Katedralinin XIV əsrə aid vitrajları buna yaxşı nümunədir.

Həmin fond Yəhudi təşkilatları ilə birlikdə Azərbaycanda Yəhudi məktəblərinin inşasında və inkişafında da iştirak edir. Buna baxmayaraq Azərbaycanın işğaldan azad etdiyi ərazilərdəki xristian abidələrinin guya məhv ediləcəyi ilə bağlı aparılan təbliğat davam edir. Düzdür, bu qorxular tamamilə haqsız deyil. Hər müharibənin bütün döyüşənlər tərəfindən törədilmiş bir hallar olur və Dağlıq Qarabağ münaqişəsi dünyada ən uzun və həll olunmayan müharibələrdən biri idi.

On illərdir davam edən müharibələr zamanı bir çox xristian abidələri və digər dinlər təəssüf ki, məhv edildi. Müsəlman evlərinin və qəbiristanlıqlarının erməni işğalı altında dağıdıldığını oxuyanda şəxsən kədərləndim. Bəzi təxminlərə görə, 100.000-dən çox əsər, ev muzeyləri eksponatları ilə birgə məhv edildi. Müsəlman dünyasını qəzəbləndirən bir məsədin təhqir olunması ilə bağlı xüsusilə dəhşətli bir hadisəni xatırlayırəm.

Bu elementlər hələ də yaddaşlarda təzədir, Dağlıq Qarabağ ermənilərinin mədəni fərqliliklərə əsaslanan “repressiyalara” məruz qalmaqdan qorxduqlarını başa düşmək olar. Etməlidirlər. Dünya bizi yaxından izləyir. Azərbaycan Prezidenti artıq rusiyalı həmkarı Vladimir Putini bölgedəki xristian müqəddəs yerləri qorumağa sadıq qaldığını əmin edib. Bir yəhudi və bir azərbaycanlı olaraq düşünürəm ki, bu məsələdə ölkənin tarixi öz sözünü deyir.

<https://www.tdg.ch/la-peur-dun-genocide-culturel-chretien-en-azerbaïdjan-est-infondée-913678814900>

Ermənistan: Hakim partiyani tərk edənlər artır

“Mənim addımım” dan olan millət vəkili sayı 79-a endirilsə, o zaman blok məəcəllərinin aid olduğu konstitusiyaya qanunlarını qəbul edə və namizədlərini, məsələn Mərkəzi Bank və ya MSK rəhbərlərini əsas vəzifələrə təyin edə bilməyəcək.

Ermənistandakı hakim “Mənim addımım” blokunun parlament fraksiyasından başqa bir millət vəkili də uzaqlaşmış. SİA Ermənistan məxsus armenianreport.com saytında yayımlanan məlumata istinadən xəbər verir ki, bu barədə 1 dekabr tarixində millət vəkili Qor Qevorkyan öz Facebook səhifəsində yazıb. O, qeyd edib ki, Paşinyan Milli Məclisdəki konstitusiyaya çoxluğunu itirib: “Bu dövrdə aşkara çıxan müəyyən realılıqlara əsaslanaraq, dövlətimizin qarşısında duran bir sıra əsas problemlə məsələlər üzrə əsas fikir ayrılıqlarına əsaslanaraq “Mənim addımım” blokunun fraksiyasını tərk etməyə və müstəqil deputat olaraq seçicilər qarşısında vəzifələrimi yerinə yetirməyə davam etməyə qərar verdim”.

Xatırladaq ki, beləliklə, “Mənim addımım”ın parlamentdə cəmi 85 deputatı qalıb, yəni Paşinyan Milli Məclisdəki konstitusiyaya çoxluğunu artıq itirib. Daha iki millət vəkili də mandatlarından imtina etdiklərini elan ediblər, lakin qərarın yənidən nəzərdən keçiriləcəyi və işlərində qalıb-qalmayacaqları hələ məlum deyil.

islamofobe qui se traduit par des campagnes de presse déliées et des projets de lois discriminatoires. C'est aussi dans ce contexte qu'est abordée, par les médias et certains politiques, le conflit entre l'Arménie et l'Azerbaïdjan. La première, chrétienne étant forcément tolérante, et la deuxième, musulmane, étant, par définition, fermée aux autres cultures.

Pourtant, lorsque l'on regarde les missions qui sont les vôtres en tant que Ministre des affaires religieuses, on peut lire : “Garantir la liberté religieuse, promouvoir le dialogue inter-religieux, apporter une aide matérielle aux associations à caractère religieux”

Existe-t-il, en Azerbaïdjan, une véritable pluralité religieuse ?

Mubarez Gurbanli : L'Azerbaïdjan, situé au carrefour de l'Europe et de l'Asie, sur l'Historique Route de la Soie, est un État laïc où musulmans, chrétiens et juifs ont vécu et prospéré pendant des siècles dans la paix et la tranquillité les uns avec les autres. C'est pourquoi l'Azerbaïdjan a une tradition de respect et de tolérance à l'égard des différentes cultures et religions.

Les diverses communautés religieuses jouent un rôle actif dans le développement de notre pays.

Comme on le sait, la tolérance religieuse est un facteur important du développement de l'État et de la société. L'Azerbaïdjan étant une société historiquement riche en traditions multiculturelles et tolérantes, l'État poursuit une politique de renforcement de ces traditions.

Les communautés non-musulmanes, chrétiennes, juives, bahá'ies et autres font partie intégrante de notre société. Ces communautés jouent un rôle actif dans la vie de notre pays. Leurs églises, synagogues, lieux de culte et monuments sont entièrement protégés par l'État d'Azerbaïdjan.

Cette politique menée par l'Azerbaïdjan est de nature internationale. Ainsi, le processus de Bakou, lancé par l'Azerbaïdjan en 2008, vise à renforcer le dialogue interculturel. Le Processus de Bakou est l'une des plates-formes uniques qui réunissent l'Organisation de la coopération islamique et les États membres du Conseil de l'Europe. Le Forum mondial sur le dialogue interculturel, qui se tient tous les deux ans en Azerbaïdjan, a été reconnu par des résolutions de l'Assemblée générale des Nations Unies comme une plate-forme mondiale clé pour la promotion du dialogue interculturel. En outre, les premiers Jeux européens ont eu lieu en Azerbaïdjan en 2015 et les VIIe Jeux de la solidarité islamique en 2017. L'Azerbaïdjan a également accueilli le VIIIe Forum mondial de l'Alliance des civilisations des Nations Unies.

Une indication claire de ce qui précède est la tenue à Bakou en 2010 et 2019 de sommets de chefs religieux du monde entier, auxquels ont participé des dirigeants et des représentants des différentes religions et confessions de dizaines de pays, sur cinq continents, ainsi que des centaines de représentants de haut rang d'organisations internationales représentatives.

Ce n'est pas un hasard si deux dirigeants de l'Église catholique romaine ont choisi d'effectuer des visites officielles en Azerbaïdjan. Lors de leurs visites à Bakou, le Pape Jean-Paul II en 2002 et le Pape François en 2016 ont présenté notre pays comme un exemple de tolérance religieuse.

Musulmans en France : Comment la liberté religieuse est-elle garantie ?

Mubarez Gurbanli : La liberté de religion ou de conviction, ainsi que toutes les autres libertés, sont protégées et garanties par l'État. Chacun a le droit de pratiquer, individuellement ou collectivement sa religion, quelle qu'elle soit. Chacun a également le droit d'exprimer et de diffuser

Mubarez Qurbanli: Azərbaycanda müxtəlif mədəniyyətlərə və dinlərə münasibətdə hörmət və tolerantlıq ənənəsi var

Avropa ilə Asiyanın qovuşduğunda, tarixi İpək Yolu üzərində yerləşən Azərbaycan müsəlmanların, xristianların və yəhudilərin əsrlərlə dinc şəraitdə yaşadıkları və tərəqqi etdikləri dünyəvi ölkədir. Azərbaycanda müxtəlif mədəniyyətlərə və dinlərə münasibətdə hörmət və tolerantlıq ənənəsi var. Müxtəlif dini icmalar ölkəmizin inkişafında fəal rol oynayırlar. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mubarez Qurbanlının Fransanın “Musulmans en France” portalına müsahibəsində yer alıb.

Mubarez Qurbanlı deyib ki, dini tolerantlıq dövlətin və cəmiyyətin inkişafında mühüm amildir. Tarixən çoxmədəniyyətli və tolerant ənənələrlə zəngin cəmiyyəti olan Azərbaycan dövləti bu ənənələri möhkəmləndirmək siyasətini həyata keçirir. Qeyri-müsəlman, xristian, yəhudi, bəhai və digər dini icmalar cəmiyyətimizin ayrılmaz hissəsidir. Bu icmalar ölkəmizin həyatında fəal rol oynayırlar. Onların kilsələri, sinaqoqları, ibadət yerləri və abidələri Azərbaycan dövləti tərəfindən tam qorunur.

Komitə sədri qeyd edib ki, Bakı mədəniyyətlərarası dialoq platformasına çevrilib. Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü olan “Bakı Prosesi”ndən söz açan M.Qurbanlı onun İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə Avropa Şurasını bir araya gətirən yeganə dialoq platforması olduğunu vurğulayıb. O, Azərbaycanın mədəniyyət və dini tolerantlıq sahəsində ev sahibliyi etdiyi beynəlxalq tədbirlərdən danışmış.

Bakıda keçirilmiş Dünya dini liderlərinin II Sammiti haqqında məlumat verən sədr 5 qitənin müxtəlif dinlərinin, eləcə də beynəlxalq təşkilatların rəhbərlərinin məhz Azərbaycanın paytaxtında bir araya gəlmələrinin təsadüfi olmadığını bildirib.

Müsahibədə Azərbaycanda bütün dinlərə bərabər əsaslarda münasibət olduğu bildirilib. Ölkəmizdə dünyəvilik və dini dəyərlər arasında ideal tarazlıq olduğu vurğulanıb. Erməni mənşəli Azərbaycan vətəndaşlarının da digər etnik və dini azlıqlar kimi sülh və təhlükəsizlik şəraitində yaşadıkları və dini rituallarını həyata keçirdikləri qeyd olunub. Azərbaycanda guya erməni mədəni və dini abidələrinin dağıdılması ilə bağlı iddialara cavab olaraq bildirilib ki, bu, qətiyyən belə deyil. Əksinə, 30 il idi ki, erməni silahlı qüvvələrinin işğalı altında olan Azərbaycan ərazilərindəki mədəni və dini abidələr ermənilər tərəfindən dağıdılıb.

M.Qurbanlı Azərbaycanın xristian irsini təkcə sərhədləri daxilində deyil, ondan kənarda da restavratsiya edərək qoruduğu diqqətə çatdırıb. O, Heydər Əliyev Fondunun xristian dini abidələrinin restavratsiyası sahəsində həyata keçirdiyi layihələrdən söz açıb.

Komitə sədri Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin heç vaxt dini xarakterə malik olmadığını vurğulayıb. O bildirib ki, Qarabağda hər iki imanın üzvləri əvvəllər olduğu kimi, Azərbaycan dövlətinin tamhüquqlu vətəndaşı kimi birlikdə yaşayacaqlar. Müsahibənin sonunda M.Qurbanlı fransız siyasətçilərə üz tutaraq deyib: “Azərbaycana münasibətdə hər kəsi ədalətli olmağa və beynəlxalq hüquqa riayət etməyə səsləyirik. Çünki ədalətə və beynəlxalq hüquqa riayət olunarsa, yalnız Azərbaycan dəstəklənəcək”.

YAP-ın gəncləri Şəhidlər Xiyabanına yürüş ediblər

Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin Laçının işğaldan azad olunması ilə bağlı xalqa müraciətindən sonra Yeni Azərbaycan Partiyasının gəncləri Şəhidlər Xiyabanına yürüş ediblər.

Yürüşdən sonra YAP İcra Katibliyinin Gənclərlə iş qrupunun rəhbəri Elmar Məmmədov SƏS TV-yə açıqlamasında bildirib ki, bu gün 28 illik işğala son qoyularaq Laçın rayonu işğaldan azad olundu: "Bu günü Azərbaycan xalqı uzun illər ərzində səbirsizliklə gözləyirdi. Laçın rayonunun qaytarılması Azərbaycanın möhtəşəm tarixi Qələbəsinin daha bir təsdiqidir. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü öz gücü və əzmi ilə bərpa etdi. Laçın da Müzəffər Ali Baş Komandanın İkinci Qarabağ müharibəsində yürütdüyü hərbi-siyasi yolun davamı olaraq bir güllə atılmadan azad edildi və düşmən rayondan çıxmağa məcbur edildi. Bu, Azərbaycanın döyüş meydanında olduğu kimi diplomatik danışıqlarda da qalib olmasının göstəricisidir. Bugünkü tarixi gün münasibətilə mən bütün xalqımızı, əziz laçınlıları səmimi qəlbədən təbrik edirəm, dədə-baba torpaqlarımıza qayıtdığımıza görə göz aydınlığı verirəm. Təşəkkürlər Cənab Prezident və müzəffər Azərbaycan ordusu! Laçın bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!"

Həmçinin qeyd edək ki, Laçının işğaldan azad edilməsi münasibətilə bu gün bir qrup rayon sakini Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edib. Onlar şəhidlərin xatirəsini ehtiramla yad edərək qələbə münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik ediblər.

Bununla belə dekabrın 1-də Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyev Laçının işğaldan azad olunması müjdesini verdikdən sonra Bakı şəhərində avtomobil yürüşü keçirilib və Şəhidlər xiyabanı ziyarət edilib. Su İdman Sarayının yanından start götürən yürüş iştirakçıları paytaxtın küçə və prospektləri boyunca hərəkət ediblər. Şəhidlər xiyabanını ziyarət edən Bakı sakinləri və laçınlılar Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsini ehtiramla anıblar.

Əllərində Azərbaycan, Türkiyə və Rusiya bayraqları tutan insanlar "Laçın azaddır", "Biz Laçına qayıdırıq", "Yaşasın Ali Baş Komandan, Yaşasın Azərbaycan Ordusu!", "Qarabağ Azərbaycandır!" şüarları səsləndirib, Müzəffər Ali Baş Komandanın portretini başları üzərinə qaldırıblar. Yürüş iştirakçılarından bir neçəsi sevinc hissələrini bölüşüb.

Paytaxt sakini Nicat Məmmədov deyib: "Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin böyük sərkərdəlik məharəti, güclü iradəsi, qətiyyəti, rəşadətli Ordumuzun şücaəti, xalqın öz lideri ətrafında yumruq kimi birləşməsi Qələbəmizi təmin etdi. Bu gün Laçın rayonu işğaldan azad olundu. Ali Baş Komandanımız ulu öndər Heydər Əliyevin vəsiyyətini yerinə yetirdi. Bu gün tarixi gündür. Xalqım Türkiyə Xarici İşlər naziri Mövlud Çavuşoğlu ilə Azərbaycan Xarici İşlər naziri Ceyhun Bayramov arasında telefon danışığı olub.

APA-nın yerli bürosunun xəbərinə görə, bu barədə Türkiyə XİN məlumat yayıb.

Bildirilib ki, nazirlər telefon danışığında Dağlıq Qarabağla bağlı və son proseslər ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar. ız dövlətimiz və ordumuzla qürur duyur, Vətən torpaqları uğrunda canından keçən bütün şəhidlərimizin xatirəsini ehtiramla yad edir".

Digər müsahibimiz Muxtar Ələsgərov da Laçının işğaldan azad edilməsindən duyduğu sevinc hissələrini dilə gətirib: "Bu gün Laçın bizə qayıtdı, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olundu. Yaşasın Müzəffər Ali Baş komandan İlham Əliyev. Qarabağ Azərbaycandır!"

Paytaxt sakini Rəşad Əliyev Laçının işğaldan azad edilməsinin Azərbaycan tarixinin ən parlaq səhifələrindən biri olduğunu bildirərək ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpasına görə Ali Baş Komandan İlham Əliyevə minnətdarlıq hissələrini ifadə edib.

Həmsöhbət olduğumuz digər yürüş iştirakçıları da Laçının azad olunmasını daha bir zəfər kimi qiymətləndirib, Şuşada, Cəbrayıl, Füzulidə, Zəngilanda, Qubadlıda, Ağdamda, Kəlbəcərdə, nəhayət, Azərbaycanın dilbər guşələrindən biri olan Laçında üçrəngli bayrağımızın dalğalanmasından keçirdikləri qürur hissələrini dilə gətiriblər.

Dövlət Komissiyası: İtkin düşmüş hərbi qulluqçularla bağlı BQXK və sülhməramlılarla təmaslar davam etdirilir

İtkin düşmüş hesab olunan hərbi qulluqçılarımızın taleyinin müəyyən edilməsi üçün BQXK və Rusiya Federasiyası sülhməramlı qüvvələrinin komandanlığı ilə təmaslar davam etdirilir. Bu barədə SİA-ya Azərbaycan Respublikası Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının məlumatında bildirilib. Məlumatda qeyd olunur ki, vətəndaşların müraciət etmələri üçün Azərbaycan Respublikası Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının "www.human.gov.az" rəsmi internet sahifəsi, (+994 12) 405-71-61 telefon əlaqə və (+994 12) 8161 qaynar xətt nömrələri fəaliyyət göstərir.

"Uşaqları, övladları üçün insanlar hər şeyə hazırdırlar ...". SİA Ermənistan məxsus armenianreport.com saytında yayımlanan məlumata istinadən xəbər verir ki, itkin düşən erməni əsgərlərinin valideyinləri, yaxınları öz övladlarının tapılması istiqamətində Ermənistan hakimiyyətinin maraqsız olduğunu bildirirlər. Məlumatda qeyd olunur ki, itkin düşən əsgərlərin valideyinləri, onların yaxın qohumları onların tapılması üçün yalvarmağa da hazır olduqlarını bildiriblər. Bildirilir ki, təkcə Ecmiadzin hərbi hissəsinin 34

Mövlud Çavuşoğlu ilə Ceyhun Bayramov arasında telefon danışığı olub

Türkiyə Xarici İşlər naziri Mövlud Çavuşoğlu ilə Azərbaycan Xarici İşlər naziri Ceyhun Bayramov arasında telefon danışığı olub. APA-nın yerli bürosunun xəbərinə görə, bu barədə Türkiyə XİN məlumat yayıb. Bildirilib ki, nazirlər telefon danışığında Dağlıq Qarabağla bağlı və son proseslər ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

Vüqar Rəhimzadə: "Azərbaycan beynəlxalq hüquq praktikasında və bölgədə yeni reallıq yaratdı"

"Azərbaycanın siyasi qələbəsinin və Ermənistanın məğlubiyyətinin təsdiqi olan 10 noyabr üçtərəfli Bəyanatının müddəaları uğurla icra edilir. Sənədin 6-cı bəndinə əsasən dekabrın 1-də Laçının öz tarixi sahibinə qaytarılması ölkəmizin hər yerində böyük sevinc hissi ilə qeyd olunur. Dekabrın 1-də dövlətimizin başçısı, Ali Baş Komandan İlham Əliyev bu münasibətlə xalqımızı təbrik edərək 44 günlük müharibənin yol açdığı siyasi qələbəmizi şərtləndirən amillərdən geniş bəhs etdi. Bugünü-müzün real mənzərəsi budur ki, Azərbaycan beynəlxalq hüquq praktikasında və regionda yeni reallıqlar yaratdı. 27 ildən artıq icrasını gözləyən BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnəmələri yerinə yetirildi, ədalət, beynəlxalq hüquq deyilən məfhumun mövcudluğu dünyanın aparıcı dövlətlərinin, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarının diqqətinə çatdırıldı, Ermənistanın illərdir yaratdığı "məğlubedilməz ordu" mifi dağıdıldı, münafişinin hərbi variantının mümkün-süzlüyünü qeyd edən dairələr düşüncələrinin nə qədər yanlış olduğunu gördülər, bir sözlə, həqiqətlərə həqiqət gözü ilə baxmaq diktə edilərək bölgədə yeni dövrün əsası qoyuldu. Təbii ki, bu reallıqları yaradan Azərbaycandır. Əgər əvvəlki illərdə bəzi dairələr Azərbaycanın mövcud reallıqlarla barışmalı olduğunu bildirdilərsə, bu gün Azərbaycan hər kəsə özünün formalaşdırdığı və ölkəmizin bütün ərazilərində suverenliyinə, bütövlüyünə əsaslanan mövcud reallıqlarla barışmağı diktə edir. Bugünün reallığı ondan ibarətdir ki, ölkəmiz ərazi bütövlüyünü bərpa etdi, işğala son qoydu, bölgədə bu gün və gələcək üçün yeni təhlükəsizlik, əməkdaşlıq formatı yaratdı. Cənab İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, bu format nədən ibarət olacaq, bunu həyat göstərir. Hər halda yeni əməkdaşlıq formatının yaradılması üçün lazımi işlər görüldü, düşməni torpaqlarımızdan qovduq və noyabrın 10-da imzalanmış Bəyanatda göstərilən məsələlər həllini taparsa, onda bölgədə yeni əməkdaşlıq çərçivələri yaradılacaq". Bu fikirləri SİA-ya Yeni Azərbaycan Partiyası Siyasi Şurasının üzvü, "İki sahil" qəzetinin baş redaktoru, siyasi elmlər doktoru Vüqar Rəhimzadə deyib.

V.Rəhimzadə qeyd edib ki, Azərbaycan bir daha Ermənistanla və ona havadarlıq edən dövlətlərə göstərdi ki, bir qarış torpağımızı belə düşməne verməyəcək və təcavüzkarla heç bir güzəştədən söhbət gedə bilməz: "Hər zaman münaqişənin həllində sülh və danışıqlar metoduna üstünlük verən dövlətimiz müharibə variantını da istisna etmirdi. Bu, sadəcə, bir bəyanat deyildi. Ulu öndər Heydər Əliyevin düşünülmüş və məqsədyönlü siyasəti və son 17 ildə bu siyasətətin möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi nəticəsində bütün gücümüz səfərbər edildi. Ölkəmiz daha da gücləndi, qüdrətləndi, bütün sahələrdə-həm beynəlxalq müstəvidə, həm ölkə daxilində, həm iqtisadi məsələlərin həllində, həm həmrəyliyin və birliyin möhkəmlənməsində, həm də ordu quruculuğunda davamlı uğurlar əldə olundu. Azərbaycan Ordusu dünyanın ən güclü 50 ordusu sırasında qərarlaşdı. Mürəkkəb relyefdə, güclü müdafiə sistemində malik düşmən ordusunun məğlub edilməsi düzgün hərbi strategiyanın tətbiqi, ordumuzun yüksək peşəkarlığı və müasir texnika və texnologiyalardan istifadə olunması nəticəsində mümkün oldu. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, bu gücü dəmir yumruq formasına gətirdik, düşmənin belini qırdıq".

Baş redaktor Azərbaycanın döyüş meydanındakı qələbəsinin siyasi müstəvidə qələbəyə yol açdığını diqqətə çatdırıb: "44 günlük müharibə 300-ə qədər kəndin, 5 şəhərin, 4 qəsəbənin, xeyli sayda strateji yüksəkliklərin işğaldan azad olunmasını təmin etdi. Ermənistanın başqa çıxış yolu qalmamışdı, ya birgə Bəyanata imza atmalı, ya da tamamilə məhv olmalı idi. Azərbaycan Ordusu işğalçı dövləti diz çökdürdü. 10 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyanat işğalçı dövlətin kapitulyasiyasının həm sənəddə, həm də realda dünyaya təqdimatıdır. Ermənistan və ona havadarlıq edən dövlətlər bir daha dərk etdilər ki, saxta tarix heç zaman reallıqları dəyişə, eyni zamanda, yalanın həqiqət üzərində uzunmüddətli qələbəsinin təmin edə bilməz. Beynəlxalq hüquq, tarixi faktlar, real həqiqətlər Azərbaycanın tərəfindədir. Xalqımız tam əmin idi ki, gec-tez dövlətimizin düşünülmüş və məqsədyönlü siyasəti, qətiyyəti, xalqımızın iradəsi, ordumuzun gücü, eyni zamanda, beynəlxalq hüquqa əsaslanan mövqeyimiz sayəsində Dağlıq Qarabağ problemi öz ədalətli həllini tapacaq, soydaşlarımız doğma yurd-yuvalarına qayıdacaq, tarixi torpaqlarımızda yeni həyat başlayacaq, bu ərazilərimizin malik olduğu iqtisadi potensial qarşıdakı dövr üçün müəyyənləşdirilən hədəflərin gerçəkləşməsində əhəmiyyətli rol oynayacaq. Bu gün harada yaşamasından asılı olmayaraq bütün Azərbaycanlılar bu tarixi qələbənin sevincini yaşayır. "Biz bir neçə rayonu döyüş meydanında düşməndən azad etdik, üç rayonu düşməni məcbur edərək qaytardırıq və beləliklə, Dağlıq Qarabağ münaqişəsini həll etdik" söyləyən cənab İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, indi artıq Dağlıq Qarabağ münaqişəsi yoxdur. Əgər kimsə hesab edir ki, bu münaqişə hələ də davam edir, səhv edir. Bu gün Dağlıq Qarabağda yaşayan insanlar Azərbaycan vətəndaşlarıdır".

Artıq müharibənin arxada qaldığını söyləyən Vüqar Rəhimzadə bu fikri də böyük qürur hissi ilə bildirib ki, ölkəmiz üçün yeni quruculuq, inkişaf, azad edilmiş ərazilərimizin bərpası dövrü başlayır. Azərbaycan xalqı bu dövrdə də birlik, həmrəylik, güclü iradə göstərəcək, bu şəhərləri, kəndləri bərpa etmək üçün əlindən gələni edəcək. İşğaldan azad edilmiş torpaqlarımızın malik olduqları iqtisadi potensial imkan verəcək ki, Qarabağ regionunu nəinki Azərbaycanın, hətta dünyanın ən gözəl bölgələrindən birinə çevirək. Cəbrayıl bizimdir, Füzuli bizimdir, Zəngilan bizimdir, Qubadlı bizimdir, Ağdam bizimdir, Kəlbəcər bizimdir, Laçın bizimdir, Şuşa bizimdir, Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır! Eşq olsun Azərbaycan xalqına! Yaşasın Azərbaycan!

Erməni valideyinlər: "İlham Əliyevə yalvarmağa hazırıq"

hərbçisi itkin düşüb. "40 gündən çoxdur ki, oğlum haqqında məlumatım yoxdur. Düənə əlaqə qurmağa çalışdım, amma mümkün olmadı. Hara getsək də, Ermənistanın hökumət nümayəndələri bizi qarşılamağa çıxmır, görüş-

mək istəmirlər", deyərək itkin əsgərin atası şikayətlənib.

"Bir sual verirsən, cavabları yoxdur və dövlətin birinci şəxsi də üzünə baxır. Putindən, Trampdan və ya Baydenden kömək istəyirik. Artıq İlham Əliyevə

də yalvarmağa hazırıq. Övladları itkin düşənlərin valideyinləri nə etməlidirlər? Seçimləri yoxdur. İnsanlar öz övladları naminə hər şeyə hazırdır", deyərək itkin düşmüş başqa bir əsgərin qohumu bildirib.

Xatırladaq ki, itkin düşmüş hərbiçilərin valideynləri Ecmiadzin hərbi hissəsinin qarşısına toplaşaraq övladlarının geri qaytarılmasını tələb ediblər. Sonra Rusiya tərəfindən kömək istəmək üçün Rusiyanın Ermənistandakı səfirliyinin binasına gediblər.

İnam Hacıyev

Dekabrın 1-i 2020-ci il tarixində Laçın rayonu Azərbaycan Respublikasına qaytarıldı. Bu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ermənistan Respublikasının baş naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidentinin bəyanatında öz əksini tapıb. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 1 dekabr tarixində xalqa müraciətində Laçın rayonunun işğaldan azad olunmasının tarixi hadisə olduğunu bildirib: “Özü də bir güllə atmadan biz Laçın rayonunu qaytardıq” - deyən Cənab Prezident bildirib ki, döyüş meydanında əldə edilmiş parlaq qələbə bu gözəl nəticəyə gətirib çıxardı ki, üç rayonumuz - Ağdam, Kəlbəcər və Laçın bizə qaytarıldı: “Biz bu rayonları bir güllə atmadan, bir şəhid vermədən qaytarmışıq”.

Artıq Laçın azaddır. 18 may 1992-ci ildə erməni Silahlı Qüvvələri tərəfindən işğal olunmuş Laçın Azərbaycan Respublikası, Rusiya Federasiyası Prezidentləri və Ermənistan Respublikası baş nazirinin imzaladığı üçtərəfli bəyanata əsasən Azərbaycan Ordusunun bölmələri dekabrın 1-də Laçın rayonuna daxil oldu. “Bizim ölkəmiz üçün yeni dövr başlayır”, deyən dövlət başçısı artıq ölkəmizdə yeni dövrün başladığını bildirib: “Yeni quruculuq dövrü, inkişaf dövrü, azad edilmiş ərazilərimizin bərpası dövrü. Mən tam əminəm ki, Azərbaycan xalqı bu dövrdə də birlik, həmrəylik göstərəcək, güclü iradə göstərəcək. Azərbaycan xalqı yenə də birləşərək dağıdılmış bu şəhərləri, kəndləri bərpa etmək üçün əlindən gələni edəcəkdir. Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq. Beynəlxalq müstəvidə öz sözü-müzü demişik, bölgədə öz sözü-müzü demişik. İstədiyimizə nail olmuşuq və əminəm ki, bundan sonra bizim xalqımızı təhlükəsiz və xoşbəxt həyat gözləyir”.

Bildiyimiz kimi, Ermənistan tərəfindən Laçının işğalı zamanı 264 nəfər şəhid olmuş, 65 nəfər girov götürülmüş, 103 nəfər əlil olmuşdur. Rayon üzrə 1 yaşdan 16 yaşadək mövcud olan 24374 nəfər uşaqdan 18 nəfəri şəhid, 225 nəfəri əlil olmuş, 1071 nəfəri bir, o cümlədən 31 nəfəri hər iki valideynindən yetim qalmışdır. İşğal ilə əlaqədar rayona 7,1 milyard ABŞ dolları dəyərində zi-

yan dəymişdir.

Laçın rayonunun bizə qaytarılması, əlbəttə ki, tarixi məsələdir, deyən Prezident vurğulayıb ki, biz müharibə zamanı təqribən 5 min, 5 min kvadratkilometrə yaxın ərazini döyüş meydanında azad etdik, müharibə yolu ilə azad etdik: “Eyni zamanda, təxminən bir o qədər - 5 min kvadratkilometrə yaxın ərazini artıq sülh yolu ilə qaytardıq. Əl-

duqlara göndərilməsi əsas məsələlərdən biridir. Təbii ki, işğaldan azad olunan ərazilərimiz kimi Laçın da tamamilə dağıdılıb. “...hər tərəf dağıdılıb, infrastruktur dağıdılıb, binalar sökülüb, inzibati binalar sökülüb. Hazırda o yerlərdə yaşamaq üçün şərait yoxdur. Ancaq biz o bölgələri, bütün rayonları bərpa edəcəyik, vətəndaşlarımızın normal həyatı üçün bütün addımları atacağıq” - deyərək Azər-

Azad Laçının yeni dövrü başlayır

bəttə, buna sülh yolu ilə qaytarmaq demək olmaz. Biz düşməni məcbur etdik və düşməni artıq uçurum kənarında idi, tamamilə məhv olurdu. Onun başqa yolu yox idi, ya tamamilə məhv olacaqdı, ya da ki, kapitulyasiya aktına imza atacaqdı. Baxın, görün bizim həm hərbi, həm siyasi müstəvidə nə qədər böyük uğurlarımız var”.

Laçın işğalı zamanı bu məkanda 50 mindən artıq əhali yaşayırdı. Onların öz doğul-

mayan Prezidenti qeyd edib.

Laçın rayonunda 1992-1993-cü tədris ilində - işğal olunana qədər 106 məktəb fəaliyyət göstərmişdir. Məktəblərdə təhsil alan şagirdlərin sayı 8 min 877, müəllimlərin sayı isə 1390 nəfər olub. 2020-2021-ci tədris ilində rayon üzrə 104 təhsil müəssisəsi fəaliyyətə başlayıb, müəllimlərin ümumi sayı 1808, şagirdlərin sayı isə 13 min 615 nəfərdir. Laçın rayonunda 1 ədəd avtovağzal, 82 avtobus da-

yanacağı, 2130 km uzunluğunda avtomobil yolları, 92 ədəd körpü, 1187 km uzunluğunda su kəməri, 33 su anbarı, cəməşirxana, 15 km uzunluğunda mərkəzi kanalizasiya, 20 km uzunluğunda istilik şəbəkəsi, 14 hammam, 8 ədəd yanacaq doldurma stansiyası, 2636 km uzunluğunda elektrik hava xətləri, 498 km uzunluğunda qaz kəməri, 10200 km uzunluğunda radio-telefon kommunikasiya xətləri, 3 ədəd televiziya stansiyası və ötürücülər və sair mövcud olmuşdur. Bütün bunlar dağıdılıb.

Ölkəmizin ən böyük rayonlarından biri olan Laçın zəngin təbiəti, tarixi abidələri, yeraltı sərvətləri ilə zəngin olan bir diyardır. Azərbaycanın cənub-qərbində, dağlıq ərazidə yerləşən Laçın şimaldan Kəlbəcər, şərqdən Xocalı, Şuşa və Xocavənd, cənubdan Qubadlı rayonları, qərbdən isə Ermənistanla həmsərhəddir. Rayon respublikamızın təbii sərvətləri ilə zəngin guşələrindəndir. Ərazisində dünyada nadir ağac növlərindən hesab olunan qırmızı dəmirə ağac meşələri, çox sayda mineral su bulaqları, kobalt, uran, civə, qızıl, dəmir, müxtəlif rəngli mərmər yataqları, cürbəcür dərman bitkiləri vardır. Laçın abidələri hələ eramızdan əvvəl I-II minilliyə aid edilən Xocavənd rayonundakı Azıx və Cəbrayıl rayonundakı Tağlar mağaraları ilə müqayisə edilə biləcək qədər dəyərli və nadir abidələrdəndirlər. Buranın təbiəti isə xüsusilə füsunkardır.

Dövlət başçısı çıxışında bildirib ki, Laçın rayonunda bizim böyük meşə sahələrimiz var - ərazinin 22 min hektarı meşə sahəsidir: “Bu da bizim böyük sərvətimizdir. Kəlbəcər rayonunda 24 min hektar meşə sahəsi vardır. Zəngilan və Qubadlı rayonlarında 12 min hektar və eyni zamanda, işğaldan azad edilmiş Hadrut rayonunda və Xocavənd rayonunun bir hissəsində böyük meşə sahələri vardır. Meşələr isə planetimizin ağ ciyəridir. Mənfur, vəhşi düşməni bizim meşələrimizi 30 il ərzində qırıb, talayıb və son müddət ərzində yandırır. Buna baxmayaraq, meşə sahələrimizin böyük hissəsi toxunulmaz qalıb, çünki düşməni o meşələrə dırmaşa bilməyib, o, ucqar dağ massivlərində yerləşir. Əlbəttə, dağıdılmış və məhv edilmiş infrastrukturun, o cümlədən kəsilmiş ağacların bərpası da diqqət mərkəzində olacaqdır”.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

İtaliyanın daha iki bələdiyyəsindən Azərbaycana dəstək

İtaliyanın Kampobasso əyalətinin Sepino və San Culianno del Sannio bələdiyyələri Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüz, etnik təmizləmə, soyqırım siyasətini pisləyən və Azərbaycan xalqı ilə həmrəylik nümayiş etdirən sənədlər qəbul ediblər.

SİA-nın verdiyi məlumata görə, sənədlərdə Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüz və etnik təmizləmə siyasəti nəticəsində Dağlıq Qarabağ və ətraf yeddi rayon da daxil olmaqla, Azərbaycanın 20% ərazilərinin işğal olunduğu, 1 milyondan çox azərbaycanlının qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşdüyü, azərbaycanlılara qarşı müharibə cinayətləri və Xocalı soyqırımının törədildiyi bildirilir.

Münaqişə ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurası və Baş Assambleyasının qətnamələrinin Azərbaycanın suverenliyi, ərazi bütövlüyü və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinə dəstək verərək Dağlıq Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi kimi tanıdığı, Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal olunmuş həmin ərazilərdən dərhal çıxarılmasını tələb etdiyi vurğulanır.

Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin 2015-ci il tarixli Çıraqov və digərləri Ermənistanla qarşı işi ilə bağlı qərarında da Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlarının Ermənistan tərəfindən işğal edildiyinin təsdiqləndiyi ifadə olunur.

Sənədlərdə, həmçinin rəsmi İtaliyanın davamlı olaraq Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyinə diqqət çəkilir və bu xüsusda, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin cari ilin fevral ayında İtaliyaya dövlət

səfəri zamanı imzalanmış “İtaliya Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında Çoxölçülü Strateji Tərəfdaşlığın gücləndirilməsinə dair Birgə Bəyannamə”yə istinad edilir.

Münaqişə ilə bağlı mövcud hüquqi əsaslara və 30 ilə yaxın müddətdir ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrliyi çərçivəsində aparılan danışıqlara baxmayaraq, Ermənistanın

destruktiv siyasəti nəticəsində danışıqların bloklandığı, Azərbaycan xalqının böyük ədalətsizliklə üzləşdiyi və 1 milyondan çox azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünün öz yurd-yuvalarına qayıda bilmədiyi, ailə üzvlərinin məzarlarını belə ziyarət edə bilmədikləri vurğulanır. Sənədlərdə 27 sentyabr tarixindən etibarən Ermənistanın yeni hərbi təcavüzü zamanı qəsdən mülki obyektləri və mülki şəxsləri hədəf alaraq Gəncə və Bərdə şəhərlərini bombalaması pislənir və bu xüsusda, Gəncə və Bərdə şəhərlərinin sakinləri, habelə bütünlükdə Azərbaycan xalqı ilə həmrəylik ifadə edilir.

Sənədlərdə aidiyyəti bələdiyyələrin daima beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini dəstəklədiyi və bu xüsusda, Ermənistan Respublikasının təcavüz siyasətini pislədiyi, Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş bütün ərazilərindən dərhal, qeyd-şərtsiz və bütünlüklə çıxarılmalı olduğu, münaqişə ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurası və Baş Assambleyasının müvafiq qətnamələrinin dərhal yerinə yetirilməli olduğu, eləcə də azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına qayıtmaq hüququnun təmin edilməli olduğu vurğulanır.

Ermənistanın döyüş meydanında itkiləri: ŞOK RƏQƏMLƏR!

Prezident İlham Əliyev 44 günlük müharibə dövründə məhv edilmiş və qənimət götürülmüş erməni hərbi texnikasını siyahısını açıqlayıb. SİA siyahını təqdim edir:

Məhv edilmiş Ermənistan ordusunun texnikaları:

Tank əleyhinə vasitələr - 53 dənə, “Smerç” - 4 dənə, “Qrad” - 97 dənə, “Uraqan” - 2, “YARS” - 1, TOS odsaçan - 1, “S-300” zenit-raket kompleksləri - 7 atıcı qurğusu məhv edildi. İndi əgər təkəcə bunun qiymətini hesablasalar, görürlər ki, biz Ermənistan ordusuna nə qədər böyük zərbə vurdurduq. Beləliklə, 7 atıcı qurğu, bir “S-300” radiolokatoru və iki “S-300” aşkar etmə stansiyası məhv edildi. “Oborona” radiolokasiya stansiyası - 1 dənə, “TOR” zenit-raket kompleksi - 5 dənə, “Osa” zenit-raket kompleksi - 40 dənə, “KUB” zenit-raket kompleksi - 4 dənə, “KRUQ” zenit-raket kompleksi - 1 dənə, zəstava - 14 dənə, “S-125” zenit-raket kompleksi - 2 dənə, pilotsuz uçuş aparatları - 22 dənə, “Elbrus” əməliyyat-taktiki raket kompleksi - 2, ballistik raket - 1, “Toçka-U” raket kompleksi - 1, radioelektron mübarizə vasitələri - 5 dənə, “R-142” komanda qərargah maşını - 2 dənə, “Nebo-M” radiolokasiya stansiyası - 1 dənə, müxtəlif radiolokasiya stansiyaları - 7 dənə, “Repellent” radio-texniki maneə vasitəsi - 4 dənə.

Düşmənin məhv edilmiş və qənimət götürülmüş texnikaları:

Özüyəriən artilleriya qurğuları “Akasiya” və “Qvozdika” - 28-i məhv edilib, 5-i qənimət götürülüb. Müxtəlif çaplı toplar - 315-i məhv edilib, 37-si hərbi qənimət kimi götürülüb. Minaatanlar - 63-ü məhv edilib, 62-si qənimət götürülüb.

Xüsusi avtomobillər - 10-u məhv edilib, 93-ü qənimət götürülüb. Qumbaraatan - 178-i qənimət götürülüb. Traktor - 10, “Şilka” zenit qurğusu - 5 ədəd qənimət götürülüb.

Atıcı silahlar - 1380 atıcı silah qənimət götürülüb. 7 komanda məntəqəsi, 11 sursat anbarı dağıdılıb.

Tank - 287-si məhv edilib, 79-u qənimət götürülüb, toplam 366 tank. Siyahı davam edir. Piyadaların döyüş maşını - 69-u məhv edilib, 47-si qənimət götürülüb.

“Su-25” təyyarəsi - 5-i məhv edilib. Yük avtomobilləri - 252-si məhv edilib, 270-i hərbi qənimət kimi götürülüb.

Paris Azərbaycandakı mövqələrini itirə bilər

Cənubi Qafqazda cərəyan edən hadisələr iki aya yaxındır dünya ictimaiyyətinin diqqət mərkəzindədir. Bu da səbəbsiz deyil. Keçmiş SSRİ-nin süqutundan sonra bu həssas regionda meydana çıxmış ilk münaqişənin - Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin hərtərəfli tənzimlənməsi üçün şərait yaranmışdır.

Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan liderlərinin noyabrın 9-da əldə etdikləri razılaşmaya uyğun olaraq, Azərbaycan Ordusu sentyabrın 27-də başladığı əks-hücum əməliyyatını problemnin siyasi vasitələrlə həlli naminə dayandırmış, Ermənistan işğal etdiyi torpaqlardan çekilməyə başlamışdır. Artıq Ağdam və Kəlbəcər rayonları boşaldılmış, gələn ayın 1-dək isə Ermənistan silahlı qüvvələri və qanunsuz məskunlaşmış mülki əhali Laçın rayonundan çıxmalıdır.

Eyni zamanda üçtərəfli razılaşmaya əsasən, bölgədəki iqtisadi və nəqliyyat əlaqələrinin bərpa edilməsi, eləcə də Ermənistanla Azərbaycan arasında kommunikasiyaların açılması nəzərdə tutulur. Artıq bu istiqamətdə də işlər görülür, ardıcıl addımlar atılır.

Belə bir təəssürat yaranır ki, "Dağlıq Qarabağ münaqişəsi" ifadəsi tezliklə işlək olmayacaq və siyasi leksikadan çıxacaq.

Bununla belə, Cənubi Qafqazın, ümumiyyətlə, postsovet məkanının ən qədim münaqişəsinin nizamlanmasını bu və ya digər şəkildə əngəlləməyə çalışan dövlətlər var. Bu istiqamətdə canfəşanlıq edənlərdən biri də Fransadır. Paris münaqişə tərəflərindən birinə - təcavüzkar Ermənistanla çoxdandır tərəf çıxır. Fransa Ermənistanı özünün "bacı"sı elan edərək münaqişənin dondurulmuş vəziyyətdə saxlanması, başqa sözlə, Azərbaycan ərazisinin 20 faizinin erməni işğalı altında qalması üçün əlindən gələni əsirgəmir. Odur ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin işğalçı Ermənistanla qarşı apardığı əks-hücum əməliyyatının nəticələri təcavüzkarın böyük "bacı"sını əməlli-başlı narahat edir.

Təbii ki, Azərbaycan hərbi əməliyyatı öz ərazisində keçirdiyindən və BMT Təhlükəsizlik Şurasının 822 sayılı qətnaməsini icra etdiyindən Paris Bakının qarşısını kəsmək üçün elə bir əsaslı bəhanə tapa bilməmişdi. Ona görə də başqa yola əl atmışdı: Fransa Prezidenti Emmanuel Makron çətin vəziyyətə düşmüş "bacı"sını xilas etmək üçün əvvəlcə atəşi dayandırmağa çalışmış, bu baş tutmayanda isə Azərbaycan Ordusunun işğaldan azad etdiyi ərazilərdəki xristian dini irsinin gələcəyindən narahatlığını ifadə etməyə başlamışdı. Hərçənd bu "narahatlıq" heç bir çərçivəyə sığmırdı. Belə ki, Azərbaycan multikultural, çoxmillətli və çoxkonfessiyalı ölkə olaraq bütün dinlərə eyni münasibət

Fransanın təxribatları cavabsız qalmayacaq

Fransanın təxribatları cavabsız qalmayacaq

sərgiləməklə dünyada başqalarına nümunə kimi özünü təsdiqləmişdir. Ona görə də Fransa siyasi rəhbərliyinin, ilk növbədə Prezident Makronun Azərbaycana qarşı irəli sürdüyü cəfəng iddia özünü doğrultmamış və sabun köpüyü kimi partlamışdır. Başqa bir iddia - guya Azərbaycanın əks-hücum əməliyyatına Türkiyənin köməyi ilə Suriyadan mızdu döyüşçülər cəlb etməsi də heç bir tənqidə duruş gətirməmişdir. Prezident İlham Əliyev bu iddianı irəli sürənlərdən birindən - Fransa lideri Makronun dəlil-sübut tələb etmiş, amma indiyədək cavab ala bilməmişdir.

Fransa siyasi dairələrinin ermənipərəstliyi yeni fakt deyil. Bu ölkənin siyasətçiləri xüsusilə müxtəlif səviyyəli seçkilər zamanı imkanlı erməni icmasının cibinə göz dikirlər. Seçkidə səsvermə başa çatan kimi isə erməni seçicilərinə verilmiş vədlər yaddan çıxır və bir də növbəti seçki ərəfəsində yada düşür. Amma belə bir məqamı da nəzərə almaq lazımdır ki, fransız cəmiyyəti islamofobluğu ilə seçilir. Bu baxımdan ölkənin indiki Prezidenti xüsusilə fərqlənir. Ona görə də Parisin müsəlman ölkələrinə, o cümlədən Azərbaycana münasibətindəki qərəzi az qala hər addımda sezmək mümkündür.

Fransanın yerli idarəetmə orqanlarının Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsində səngərlənmiş erməni separatçı-terrorçuları ilə məhrəm əlaqələri də təzə deyil. İki il əvvəl Fransanın bir çox bələdiyyələri Dağlıq Qarabağda-

ki "bələdiyyə"lərlə "dostluq xartiyaları" imzalamışdı. Sırr deyil ki, Qarabağdakı separatçı-terrorçularla belə "dostluq əlaqələri"nin qurulmasında Fransadakı erməni icması və lobbisi həlledici rol oynamışdır. Lakin o vaxt Azərbaycan tərəfi Fransa məhkəmələri vasitəsilə həmin üzdənirəq xartiyaları ləğv etdirməyə nail olmuşdur. Bu yaxınlarda Paris məriyası yenidən Qarabağ ermənilərini yada salmış, separatçı-terrorçu qurumu tanımaq təşəbbüsü irəli sürmüşdür.

Amma bu da hələ hamısı deyil. Xəbər verildiyi kimi, Fransa Senatı hökuməti Dağlıq Qarabağdakı separatçı-terrorçu qurumu tanımağa çağıran qətnamə qəbul etmişdir. Özü də qətnamədə sağlam təfəkkürdən çox-çox uzaq, birtərəfli və həqiqətə uyğun olmayan bir sıra məqamlar, o cümlədən Azərbaycanı bu il sentyabrın 27-dən bəri işğaldan azad etdiyi ərazilərdən geri çəkilmək kimi gülünc çağırış yer almışdır. Belə çıxır ki, Fransa senatorları ermənidən böyük ermənidlər. Onlar nəzərə almaq istəməmişlər ki, Azərbaycan Ordusunun öz torpaqlarını işğaldan azad etməsinin zəruriliyi beynəlxalq təşkilatların sənədlərində, o cümlədən BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrində əksini tapmışdır.

Beləliklə, Fransa siyasi elitası erməni "bacı"nın yedəyində getməyi qərarlaşdırmışdır. Fransız siyasətçilər özlərini ölkədəki imkanlı erməni icmasının və lobbisinin girovu olmağa razıla-

mışlar, eləcə də islamofobiya xəstəliyindən qurtulmaqdan boyun qaçırırmışlar.

Fransa Senatının məlum qətnaməsi növbəti təxribat olaraq hüquqi qüvvəyə malik olmasada, siyasi mənə kəsib edir. Paris münaqişənin tənzimlənməsində ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri kimi neytral vasitəçi rolunu oynamaq əvəzinə, təcavüzkar, işğalçı Ermənistanı dəstəkləməyi davam etdirməkdən çəkinmir. Belə olan halda Fransanın ədalətli vasitəçiliyi sual altına düşür. Özü də Fransa Respublikasının Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həlli ilə əlaqədar rəsmi mövqeyi dövlətin yüksək səviyyəli nümayəndələri, o cümlədən ölkə Prezidenti və xarici işlər naziri tərəfindən səsləndirilmişdir. Fransa Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü həmişə dəstəkləmiş və bu mövqe istər ikitərəfli çərçivədə, istərsə də Avropa İttifaqı ilə imzalanmış sənədlərdə öz əksini tapmışdır. Sözügedən münaqişənin nizamlanmasına dair BMT Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsinə Fransa da səs vermişdir. Fransa Xarici İşlər Nazirliyinin nümayəndəsi Senatda keçirilmiş müzakirələrdə çıxış edərkən dövlətin rəsmi mövqeyini bir daha ifadə etmişdir. Amma nə fayda, senatorlar istediklərindən əl çəkməmişlər.

Bütün bunlar göstərir ki, Fransa Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həllinə münasibətdə sözdə bir, əməldə isə başqa cür hərəkət edir. Amma Paris başa düşməlidir ki, bu davranış-

la özü-özünü ifşa edir. Bundan sonra heç kim Fransanın həm beynəlxalq vasitəçi, həm də tərəfdaş kimi səmimiyyətinə inanmaz.

Fransanın maskası artıq yırtılmışdır. Qaradan o tərəfə rəng yoxdur. Sözü ilə əməli üst-üstə düşməyən bir dövlətlə yol yoldaş olmağa dəyməz. Müstəqil, suveren dövlətin ərazini parçalamağı özünə rəva bilən, separatçılığı, terrorçuluğu dəstəkləyən bir dövlətlə yalnız başa düşdüyü dildə danışmaq lazımdır. Rəsmi Bakı artıq xəbərdarlıq etmişdir ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə qəsd edən, onu parçalamaq niyyətinə düşən hər hansı ölkə lazımi cavabı alacaqdır. Ermənistan kimi saysız-hesabsız müharibə cinayətləri törətmiş dövlətə dəstək verənlərlə Azərbaycan bir sırada dura bilməz.

Paris belə bir siyasi xətt götürübse, şübhəsiz, onun fəsadları ilə qarşılaşmalı olacaq. Fransa postsovet məkanında, o cümlədən Azərbaycanda yetərli mövqələr qazanmışdır. Bakı Parislə qarşılıqlı münasibətlərə xüsusi əhəmiyyət vermişdir. Təsədüfi deyil ki, hazırda ölkəmizdə 50-dən çox fransız şirkəti fəaliyyət göstərir. Lakin Fransa öz hərəkətləri ilə Azərbaycan iqtisadiyyatında qazandığı yeri itirə bilər. Fransa Azərbaycanla düşmənciliyi davam etdirsə, məsələn, "Total" şirkəti nefti indiki kimi Xəzər dənizində yox, Sevan gölündə axtarmalı olacaq.

Allahverdi Mehdiyev
Newtimes.az

“Rusiya diplomatları keçmişdə də Qarabağı Azərbaycandan kənarda tutan layihələri dəstəkləməyiblər”

“Bu bəyannamənin iki izahı ola bilər. Biri pessimistdir və əsasən də, həqiqəti əks etdirir. Ancaq o qədər pessimistdir ki, insanlar onu çətin qəbul edəcəklər. Beləliklə, atəşin kəsilməsi ilə bağlı bəyanat Qarabağ mövzusunda faktiki olaraq bağlayır. O, bunu birbaşa əks etdirməyə də, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü prinsipinə əsaslanır və Ermənistanın baş naziri Paşinyan onu imzalayıb və onu heç kim dəyişməyəcək”.

SİA xəbər verir ki, bunu Ermənistanın birinci prezidenti Levon Ter-Petrosyanın müşaviri 1991-1997-ci illərdə Qarabağ danışıqlarının iştirakçısı, Miçiqan universitetinin professoru Jirayr Lipartyan BBC-nin rus versiyasına müsahibəsində deyib. Onun sözlərinə görə, azərbaycanlılar geri dönəcəklər və Azərbaycan hakimiyyəti daha çox insanın geri qayıtması üçün maksimal dərəcədə çalışacaq. “Axi biz istəyirik ki, bizim soydaşlarımız, qarabağlı ermənilər geri dönsünlər. Ancaq onlar belə bir Qarabağa qayıtmağa hazır olacaqlarmı?”, deyər erməni siyasət adamı sual edib.

“Qarabağ Azərbaycanın tərkib hissəsidir”

“Başqa tərəfdən - Rusiya maraqlıdır ki, daha çox erməni geri dönsün... Ancaq Putin və başqa dünya liderləri deyəndə ki, Qarabağın statusu müəyyən olunmayıb, əslində, onlar bu ifadələri ilə Qarabağın müstəqilliyini nəzərdə tutmurlar. Onlar artıq bunun mümkün olmadığını deyir, təsdiq ediblər ki, Qarabağ Azərbaycanın tərkib hissəsidir. Onlar bunu dəqiq

müəyyən ediblər”, deyər Lipartyan bildirib və qeyd ediblər ki, Rusiya diplomatları keçmişdə də Qarabağı Azərbaycandan kənarda tutan layihələri dəstəkləməyiblər.

“Yeganə hal bu olub ki, onlar status məsələsini qeyi-müəyyən vaxta qədər təxirə salıblar”, erməni siyasətçisi müsahibəsində bildirib.

“Qarabağ erməniləri coğrafiyası, ərazi vahidi müəyyən olunaraq Azərbaycanın tərkibində olacaqlar, ya da İlham Əliyevin də dedi ki, kimi mədəni muxtariyyət alacaqlar”

Jirayr Lipartyan əlavə edib ki, 9 noyabr bəyannaməsi Qarabağın

də dedi ki, kimi, mədəni muxtariyyət alacaqlar. Bu, ermənilərin Türkiyədəki, ya da İrandakı vəziyyətlərinə uyğun olacaq, hansı ki, orada dini azlıq olaraq ərazi istisna olmaqla bəzi muxtariyyətlərə sahibdirlər - öz kilsələrinə, məktəblərinə, mümkündür ki, qəzetlərinə, nəşriyyatlarına və erməni dili dərslərinə...”

“Siz bütün mümkün variantlardan istifadə etməyə borclu idiniz, belə yanaşma dövlətçilik düşüncəsinin yoxluğudur...”

Lipartyan vaxtilə Paşinyan hökumətinin bir təmsilçisi ilə söhbət etdiyini də xatırladı: “Mən soruşdum ki, siz Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı hansı təklifləri irəli sürürsünüz? Cavab bu oldu ki, burada həll olunması heç nə yoxdur. Həmin vaxt artıq danışıqlar yox idi və heç bir təklif də olunmurdu. Mən ondan soruşdum ki, nəyə görə belə hesab edirsiniz? Əliyevlə eyni masaya oturub və bütün mümkün variantları müzakirə edə bilərsiniz. Siz bunu etmədiniz. Azərbaycanla heç bir müzakirəyə ehtiyacın olmadığını bəyan etməmişdən əvvəl siz bütün mümkün variantlardan istifadə etməyə borclu idiniz, belə yanaşma dövlətçilik düşüncəsinin yoxluğudur...”

“Biz xalqa doğru olmayan informasiyanı veririk, səhv analizlərlə qeyri-real ssenariləri mümkün həll kimi göstəririk. Biz xalqı dövlətçilik yerinə millətçiliyə doğru itələyirik. Sonra da deyirik ki, dünya qəbul etməyəcək. Ancaq buna görə kim cavabdehdir?...”

müstəqilliyi, ya da Azərbaycanın tərkibində olması məsələsində seçimin olmadığını göstərir. Belə ki, nə zamanda mövcud olan seçim indi mövcud deyil.

O, gələcək danışıqlar ətrafında da fikir bildirib və qeyd edib ki, danışıqlar iki ssenarili ola bilər: “Qarabağ erməniləri coğrafiyası, ərazi vahidi müəyyən olunaraq Azərbaycanın tərkibində olacaqlar, ya da İlham Əliyevin

sətçi, Rusiya ilə münasibətləri korlamamağı və Qarabağla bağlı danışıqları pozmadığını Paşinyana tövsiyə edildiyi barədə bir söhbət olub-olmadığını da ondan soruşur.

Vardanyana görə, hələ 2019-cu

İranlı nüvə fiziki niyə öldürüldü? - ŞOK SƏBƏB!

Möhsün Fəxrizadə həm də dron əleyhinə proqramı idarə edirdi

İranlı nüvə fiziki Möhsün Fəxrizadənin öldürülməsi Yaxın Şərqdə yeni hərbi qarşıdurmaya bəhanə ola bilər. Hücuma görə məsuliyyəti heç bir ölkə öz üzərinə götürməyib. Bununla birlikdə, İrandakı bəzi yüksək vəzifəli şəxslər hücumun arxasında İsrail və ABŞ-ın dayandığını düşündüklərini söyləyiblər. Tehran, aparıcı alimin qətlinə mövcud bütün tədbirlərdən istifadə edərək cavab verəcəyinə söz verdi. “Moskovskoe Komsomolets” qəzeti hərbi ekspertin hadisənin səbəbləri ilə bağlı rəyini dərc edib.

Möhsün Fəxrizadə dron əleyhinə proqramı idarə edirdi

Hərbi nüvə proqramının inkişaf etdirilməsindən məsul olan aparıcı İran alimi naməlum şəxslər tərəfindən öldürüldü. İran Müdafiə Nazirliyinin verdiyi məlumata görə, “silahlı terrorçuların” hücumuna məruz qalan avtomobilə Möhsün Fəxrizadə olub. Fəxrizadənin mühafizəçiləri ilə terrorçular arasında baş verən atışmada alim ölümcül yaralanıb.

Cinayət İranda hiddətə səbəb oldu. ABŞ mümkün cavab zərbəsindən narahatdır. Tehran son bir neçə il ərzində İran alimlərini “ovlayan” İsrail xüsusi xidmət orqanlarının qətlə iş-tirak etdiyindən şübhələnir. İran Xarici İşlər Naziri Məhəmməd Cavad Zərif “Twitter”də “Terrorçular görkəmli bir İran alimini öldürdülər. “İsrailin rolunu göstərən bu qorxaqlıq, cinayətkarların çıxılmaz döyüşünü göstərir”- yazdı.

İranlı fizikin öldürülməsi, İran və İsrail arasında açıq hərbi qarşıdurmanın müqəddiməsinə çevrilə bilər. Xüsusi əməliyyatlar üzrə hərbi ekspert Aleksey Valuyenin “MK” ilə söhbətində qeyd etdiyi kimi, Möhsün Fəxrizadəyə qarşı sui-qəsd özünə hibrid müharibələr tarixində yeni bir səhifə açır: “Qərbdə ki, demək olar ki, heç kim hücumun təfərrüatlarına əhəmiyyət vermədi. İran mediası hücumu silahlı şəxslərin cəlb edilmədiyini bildirdi. Alim uzaqdan idarə olunan kiçik avtomatik silahlardan atəşə tutuldu. Mühafizəçilər əslində nə baş verdiyini başa düşməyə vaxt tapmadılar, çünki yaxında təcavüzkar yox idi. Beləliklə, bu cür hücum bir ilk idi. Əlbəttə ki, burada pis bir istehza yatır.

- Hansı, tam olaraq?

- Kütləvi informasiya vasitələrinin hesabatlarından və rəsmi şəxslərin açıqlamalarından da göründüyü kimi, Fəxrizadə yalnız nüvə layihəsinə rəhbərlik etməyib. Əslində, layihə çoxdan başa çatıb və bir alimin öldürülməsi heç bir şey gətirməzdi. Şayiələrə görə, fizik düşmən pilotsuz təyyarələri ilə mübarizə proqramına nəzarət edib. Bugünkü qarşıdurmada bunun mənası nədir? Qarabağa baxa bilərsiniz və hər şeyi başa düşəcəksən.

İranın pilotsuz uçuş aparatlarına qarşı proqramı ən azı Orta Şərq bölgəsindəki ən inkişaf etmiş proqramdır. Onların əlində ələ keçirilmiş onlarla ABŞ və İsrail pilotsuz təyyarəsi nümunəsi var. Kubokları əsas götürərək öz modellərini yaradırlar və “açıq səma” proqramı onlar üçün çox vacibdir.

- Yəni, sizin fikrinizcə, hücum hazırlayan İran deyil, əksinə?

- Daha çox buna bənzəyir. Rəqibinizi məhv etmək istəyirsinizsə - müdafiəsinə ləğv edin. Mənə elə gəlir ki, İran cavab versə, birbaşa olmayacaq. Məsələn, qisas üçün hədəflər ABŞ-ın İraqdakı hərbi təsisləri və ya Bağdaddakı ABŞ səfirliyi ola bilər. Bəlkə də Amerika və ya İsrail hərbi səlahiyyətlilərindən birinə qarşı təxribata gedə bilərlər. Xatırlayırsınızsa, Qasım Süleymaninin sui-qəsdindən sonra bir təyyarə göyertəsindəki bir qrup yüksək səviyyəli CIA agentləri ilə Əfqanıstanda qəzaya uğradı. İran hərtərəfli intiqam almaq istəyirsə, ehtimal olunan hücum üçün hədəflərinin siyahısı: ABŞ-ın İraqdakı və ya Suriyadakı bazaları, İsrailin şimaldakı hərbi obyektlər və ya Səudiyyə Ərəbistanının neft infrastrukturunu. Ancaq düşünürəm ki, bu hədəflərin hamısına çatma bilməz.

- Niyə?

- Heç kim total müharibə istəmir. Dünən ABŞ Hərbi Dəniz Qüvvələrinin bir aviadaşıyıcı qrupu “təsədüfən” Fars Körfezinə girdi. Fikrimcə, bu, ABŞ-dan çox bəlağətli bir jestdir.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

Paşinyan nədən çəkindirilib?

Paşinyan Ermənistanı KTMT-dən çıxarmaq istəyirdi?

Aqvan Vardanyanın sözlərinə görə, son iki ildə ölkənin ali rəhbərliyinin hərəkətləri Qarabağdakı müharibəni daha da yaxınlaşdırıb. SİA Ermənistan məxsus armenianreport.com saytında yayımlanan məlumata istinadən xəbər verir ki, “Daşnaksütyun” partiyasından olan keçmiş millət vəkili, Ermənistan rəhbərliyinə, Ermənistan rəhbərliyinin hərəkətləri və qərarları ilə bağlı açıqlamalar və hələ bilinməyən faktlar daxil olmaqla bir neçə sual səsləndirib.

Sputnik Ermənistan multimedia mərkəzində keçirdiyi mətbuat konfransında siyasətçi son altı ayda susduğunu, amma indi Qarabağda məlum hadisələrdən sonra danışmağın vaxtının gəldiyini söyləyib. Vardanyan sual verir ki, 2019-cu ildə ərəb öl-

kələrindən birində Ermənistan və Azərbaycanın iki yüksək səviyyəli bərabər vəzifəli şəxsinin görüşü olubmu? Siya-

ilin əvvəlində baş nazir Paşinyan hədətlənərək Rusiya, Milli Təhlükəsizlik Xidməti və qondarma rejim rəhbərliyinin ona qarşı sui-qəsd hazırladığını bildirib. Qeyd edib ki, 2019-cu ilin ikinci yarısında, Rusiya prezidenti Ermənistanın ikinci prezidentini ad günü münasibətilə təbrik edəndə, Paşinyan canlı yayıma çıxmaq və Ermənistanın KTMT-dən çıxdığını elan etmək istəyib. Çox çətinliklə o bu addımdan çəkindirilib.

Keçmiş millət vəkili Paşinyanın bu yaxınlarda erməni tərəfinin qarşıdakı müharibəni bildiyini, yalnız əsas hücumun saatını və istiqamətini bilmədiyini barədə verdiyi açıqlamaya istinad edir. Ancaq bu vəziyyətdə Vardanyan, müdafiə nazirinin niyə yox olduğunu və müharibənin 27 sentyabr səhəri erkən başladığı halda Ermənistanı yalnız 28 sentyabr axşamında döndüyünü soruşur.

Vardanyana görə, hələ 2019-cu

Şəhidin son sözü: “Məndən narahat olmayın”...

Milli Məclisin Mədəniyyət Komitəsinin sədri Qənirə Paşayeva qəhrəman şəhidimiz Röyal Aslanovdan yazdı

Azərbaycan Böyük Vətən Müharibəsinin 19 yaşlı şəhidi Röyal Erzar oğlu Aslanovdan danışmaq istəyirəm sizə. Röyül 17.05.2001-ci ildə Tovuz rayonunun Abulbəyli kəndində doğulub. 2008-ci ilin sentyabr ayında N.Tusi adına Tovuz şəhər tam orta məktəbin 1-ci sinfinə gedib, 5-ci sinfdə burada oxuyub.

2013-cü ildə ailəsi ilə birlikdə yaşayış yerini dəyişdiyi üçün orta məktəb təhsilini Rusiya Federasiyasının Tümen vilayətinin Nadım şəhəri, Panqodı qəsəbəsindəki 1 sayılı məktəbdə davam etdirib. Röyal hələ 3-cü sinifdən güləş və boksla məşğul olub. Tüməndə oxuyarkən də idmanla məşğul olmağa davam edib, boks üzrə şəhər və vilayət yarışlarına qatılıb, fəxri yerlər tutub. 2017-ci ildə boks üzrə 16-17 yaşlı gənclər arasında 2-ci yerə, 2018-ci ilin may ayında 1-ci yerə çıxıb.

Sonra doğma Vətənə dönmək Röyal, 2019-cu ilin iyununda həqiqi hərbi xidmətə gedib. Hərbi xidmətini Tapqaraqoyunludakı “N” sayılı hərbi hissədə keçən gəncimiz, Azərbaycan Böyük Vətən Müharibəsi başlayandan döyüşlərə qatılıb, Tərtər, Füzuli istiqamətlərində gedən döyüşlərdə iştirak edib.

Soyadına uyğun aslanlar kimi döyüşən qorxmaz Röyal Aslanov, 29 sentyabrda Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olub, 30 sentyabrda Tovuz şəhər qəbristanlığında dəfn olunub. Röyalgil ailədə bir qardaş, bir bacı olub. Çox saf təbiyəli, vətənpərvər övlad olub Röyal. Hərbi xidmətdə olan zaman, fürsət düşdükcə atası, anası və bacısı ilə telefonla danışmış. Böyük ruh yüksəkliyi ilə deyirmiş: “Hər şey yaxşıdır. Sizə zəng vurmasam, narahat olmayın”.

Vətən üçün narahat olan, döyüşlərə atılan

oğulların dilinin əzbəridir bu söz: “mənimçün narahat olmayın”... - bu sözü artıq neçə şəhid ailəsindən eşitmişəm; demək, burada hansısa bir qanunauyğunluq var; demək ki, vətənpərvərlərin, qorxmazların ümumi cəhətləri var və onlar hər nə olursa olsun, onları üçün kimnə narahat olmasını istəmir... Amma özləri məqsədə çatandək rahat yuxu yatmır... Məqsədsə müqəddəsdir: Ana Vətən Xidməti!

Yaxşı xatırlayıram, uzun illər bundan öncə, Tovuzun “Həqiqət” qəzetində, o zaman ki hərbi çağırışçılardan olan İsmayıl adlı gənc şairin belə bir şeiri çap edilmişdi:

“Könlümü oxusaydın,
Mən indi fəxr edərəm. -
Ana, gözələrin aydın,
Bu gün əsgər gedirəm.
Bu şad xəbəri bildik,
Bağcamız bağa döndü.
Vətən, hazıram! - deyər,
Ürəyim dağa döndü.
Könlümdə xoş səsdir
Vətənin məhəbbəti.
Vəzifə müqəddəsdir:
Ana Vətən xidməti”...

Ana Vətənin müdafiəsini, torpaqlarımızın azadlığını müqəddəs bilən oğullarımız olduqca, biz varıq! Çuvasların məşhur sözü ilə desək: Epir pulna, pul, pulatpır! - Vardıq, varıq, var olacağıq! Biz Sizdən narahat deyilik, əziz şəhədlərimiz! Siz mərtəbələrin ən gözəlindəsiniz: Şəhidlik mərtəbəsində! Məkanların ən ülvisindəsiniz: Cənnətdə! Siz də bizdən narahat olmayın - bu dünyanın cənnəti Şuşa bizdədir - cənnət şəhərimiz də, milli ruhumuz da azaddır artıq!

Laçında aqrar, sənaye və turizm sahələri inkişaf etdiriləcək

Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonuna daxil olan və işğaldan azad olunan Laçın rayonu Azərbaycan Respublikasının cənub-qərbində, dağlıq ərazidə yerləşir. Şimaldan Kəlbəcər, şərqdən Xocalı, Şuşa və Xocavənd, cənubdan Qubadlı rayonları, qərbdən isə Ermənistan Respublikası ilə həmsərhəddir. Rayonun ərazisi 1.84 min km² olmaqla, 08 avqust 1930-cu il yaranıb. Laçın rayonu ilə Bakı arasında olan məsafə 414 km-dir. Rayonda rayonunda 1 şəhər (Laçın), 1 qəsəbə (Qayğı), 125 kənd vardır. Statistikanın məlumatlarına əsasən əhalinin sayı - 77,7 min nəfər, sıxlığı isə 1 km² 42 nəfərdir (1 yanvar 2019-su il). 2009-cu ilin əhalinin siyahıyaalınması məlumatına əsasən əhalinin 96 faizi azərbaycanlılardan ibarətdir və əhalinin 83 faizi kənd yerlərində yaşayır.

Rayonda əsas civə yataqları olan Narzanlı, Çilgəzçay, Sarıbulaq (ümumi ehtiyatları 1124 ton), əhəng istehsalına yararlı Laçın əhəngdaşı (ehtiyatları 4457 min ton), və üzük daşı istehsalına yararlı Qoçaz mərmərlənmiş əhəngdaşı (ehtiyatları 2533 min m³), mişar daşı istehsalına yararlı 2 tuf Ağoğlu, Əhmədli (ümumi ehtiyatları 5125 min m³), kərpic-kirəmid istehsalına yararlı Novruzlu gil (ehtiyatları 998 min m³) yataqları və istismar ehtiyatları 430 min m³/gün olan Minkənd mineral su yataqları vardır.

Bu bölgədə tikinti-inşaat sektoru üçün əhəmiyyətli hesab edilən xammal bazası mövcuddur. İşğaldan öncə mərmər, əhəng sexləri, iki ədəd daş karxanası fəaliyyət göstərirdi. Bu bir daha rayonun yenidən biznes əmələlərini bərpa etmək üçün fundamental əsaslardandır. Nəzərə alsaq ki, Qarabağın inkişafında əsas inkişaf faktoru tikinti sektoruna yararlı xammal bazasıdır, Laçın rayonu da bu istiqamətdə yaranacaq inkişaf trayektoriyasında mühüm paya sahib olacaqdır. Laçın rayonunun bir sıra investisiya tutumlu sahələri var ki, bura kənd təsərrüfatı, heyvandarlıq, toxuculuq, tikinti və turizm sektoru daxildir. İşğaldan əvvəl əməkqabiliyyətli əhalinin təxminən 82 faizi kənd əhalisi olub. Bütün bu göstəricilər yeri fermerlər üçün əlavə imkanlar yaradır.

Kənd təsərrüfatında əsas bitkiçilik məhsullarının dənli və dənli paxlalıların (o cümlədən buğdanın) istehsalı 2450 ton olmaqla üstünlük təşkil edir. Digər kənd təsərrüfatı məhsullarından şəkər çuğunduru, kartof, tərəvəz, bostan bitkilərini söyləmək mümkündür. Əhali burada əsasən heyvandarlıqla məşğul olmuş və iri buynuzlu mal-qara, arı, qoyun və keçilər saxlayıb. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən 1990-cı ildə Laçın rayonunda təxminən 40 min iribuynuzlu mal-qara, 240 min qoyun-keçi olmuşdur. İşğaldan əvvəl hər il rayon üzrə dövlətə 6000 ton süd, 5000 ton ət, 400 tondan çox yun satılırdı.

Laçın rayonu ərazisində toxuculuq sənəti də inkişaf etmişdi. Burada yundan toxunan at çulu, palaz, kilim, xalça, zili, xurcun, fərməş xüsusi gözəlliyi ilə seçilib. Dünyada “Qasımuşağı” adı ilə tanınan xalçanın yaranması Laçın rayonun adı ilə bağlıdır. Sovetlər dövründə rayonda yun və gön-dəri qəbulu müəssisəsi fəaliyyət göstərirdi. Bütün bu istiqamətlər gələcəkdə rayonun Qarabağın yüngül sənayesinin inkişafında dəstəkləyici faktora çevrilməyinə səbəb olacaqdır. Ümumiyyətlə, işğaldan əvvəl 217 mədəniyyət müəssisəsi, 142 səhiyyə obyektı, 133 idarə və müəssisə, 100 ümumtəhsil məktəbi, 5 məktəbəqədər müəssisə, 5 musiqi məktəbi, 1 internat məktəbi, 1 orta texniki peşə məktəbi fəaliyyət göstərirdi. Bununla yanaşı, rayonda yağ-pendir, konserv zavodu, ət tədarükü və qəbulu məntəqəsi, yun və gön-dəri qəbulu müəssisəsi, kimya birliyi, baytarlıq müalicəxanası, tikinti materialları istehsalat birliyi, ağac emalı sənayesi, yol və tikinti quraşdırma idarəsi, Sumqayıt alüminium və maşınqayırma zavodlarının filialları, yüngül sənaye və yerli sənaye kombinatları, iki asfalt zavod, beton zavod, mərmər, əhəng, pemoksol və toxuculuq sexləri, iki daş karxanası fəaliyyət göstərirdi.

44 gün davam edən Vətən müharibəsində Azərbaycan Ordusu işğal altında olan ərazilərimizi düşməndən azad edərək tariximizə qələbə yazdı. Tarixi ədalət bərpa olundu və bu gün Azərbaycan torpaqlarında üç rəngli bayrağımız dalğalanır. Azərbaycan ordusunun əzmi, qətiyyəti, peşəkarlığı, vətənpərvərliyi təcavüzkar erməniləri torpaqlarımızdan təmizlədi. Bütün Azərbaycan xalqı Ali Baş Komandanın ətrafında bir yumruq olaraq birləşdi və xalq-iqtidar birliyi bu qələbənin qazanılmasında əsas amillərdir. Bu fikirləri “Səs” qəzetinə açıqlamasında Yeni Azərbaycan Partiyası Ağdam rayon təşkilatının sədri Allahverən Əliyev bildirdi.

“Dövlətimiz tərəfindən bu illər ərzində məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması, məşğulluğunun artırılması sahəsində kompleks tədbirlər davamlı olaraq həyata keçirilsə də doğma el-obasından didərgin düşən insanların torpaq həsrətinin bir an da olsun belə tərk etmədiyin bildirdən rayon təşkilat sədri məcburi köçkün düşmüş soydaşlarımızda tezliklə Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə öz doğma yurd-yuvalarına qayıdacaqlarına hər zaman böyük inamın olduğunu vurğulayıb. Artıq həmin gün yetişdi. Noyabrın 10-da Azərbaycan Prezidenti, Rusiya Prezidenti və Ermənistan baş nazirinin birgə imzaladığı bəyanatla, 10 noyabr 2020-ci il tarixində Dağlıq Qarabağ münasibəti zonasında atəşin və bütün hərbi əməliyyatların tam dayandırılması elan olundu”, - deyən rayon təşkilat sədri həmin sənəd əsasında artıq Azərbaycanın Kəlbəcər, Ağdam və Laçın rayonlarının qaytarıldığını bildirib: “Əlbəttə ki, rəşadətli ordumuzun bölmələrinin işğaldan azad olunan rayonlarda Azərbaycan bayrağını qaldırması bizlərə fəxarət hissinə yaşatdı. 30 ilə yaxın idi ki, Azərbaycanın beynəlxalq birlik

44 günlük Vətən müharibəsi qələbə tariximizi yazdı

tərəfindən tanınan tarixi torpaqları olan Dağlıq Qarabağ və onun ətrafında yerləşən 7 rayon Ermənistanın işğalı altında idi. Bu işğal və etnik təmizləmə siyasəti nəticəsində torpaqlarımızın 20 faizi işğal edilmiş və 1

milyondan çox azərbaycanlı məcburi köçkün, qaçqın vəziyyətində yaşayırdı. Artıq məcburi köçkünə dönmüş soydaşlarımızın, eləcə də Ağdam sakinlərinin üzərindən bu statusun götürülməsi hər kəsin sevincinə səbəb olub. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinə məhəl qoymayan Ermənistan öz işğalçı siyasətini davam etdirsə də Azərbaycanın güclü ordusu və Ali Baş Komandan, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin siyasi iradəsi ilə torpaqlarımız işğaldan azad edildi. Ölkəmizin son illərdə dinamik inkişafı, silahlı qüvvələrin büdcəsinin artması və nəticə etibarilə ordumuzun güclənməsi nəticəsində bu gün Azərbaycan Vətən müharibəsində döyüş meydanında öz sözünü demiş oldu. Dövlət başçısının vurğuladığı kimi, bu gün Azərbaycan Ordusu dünyada 50 ən güclü ordu sırasındadır. “Biz bunu yorulmaz fəaliyyət nəticəsində əldə etmişik”, deyən dövlət başçısı Prezident kimi fəaliyyətində ordu quruculuğunun birinci yerdə olduğunu diqqətə çəkib. Bu gün güclü Azərbaycan ordusunun qələbəsi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıtmasına səbəb oldu. Noyabrın 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev və Birinci Xanım Mehriban Əliyeva işğaldan azad edilmiş Ağdam şəhərində

olarkən çıxışı zamanı vurğuladığı kimi “Ağdam şəhərini və Ağdam rayonunun işğal altında olmuş torpaqlarını biz bir güllə atmadan azad etdik. Düşməni döyüş meydanında məğlub edərək məcbur etdik ki, Ağdam rayonundan çəkilsin”. Bu gün Ağdam azaddır. Qədim insanların yaşayış məskənlərindən olan Ağdam Dağlıq Qarabağ hadisələri başlayandan burada cərəyan edən hadisələrin mərkəzi olub. 1993-cü ilin iyul ayının 23-də Ağdamın işğalı tarixini artıq 20 noyabr 2020-ci il qələbə tarixi əvəzlədi. Dövlətimizin başçısı Ağdamda Azərbaycanın üçrəngli bayrağını qaldırdı. İyirmi yeddi ildən sonra işğaldan azad olunan Ağdamda dövlət bayrağımız dalğalanır. Bundan qürurlu, şərəfli nə ola bilər?! Qarabağ uğrunda gedən döyüşlərdə 6.000-dən çox ağırdanlıq şəhid oldu. İşğaldan əvvəl Ağdam rayonunda 143 min insan yaşayırdı və 54 tibb müəssisəsi, 79 mədəniyyət ocağı fəaliyyət göstərirdi. Erməni vandalları buraları tamamilə xarabazarlığa çevirib, hər şeyi darmadağın ediblər”.

Allahverən Əliyev qeyd edib ki, Ağdam şəhərinə səfəri zamanı dövlət başçısının Məkkədən gətirdiyi “Qurani-Kərim”i Ağdam məscidinə bağışlaması, dağıdılıb viran qoyulan məscidə müsəlman qaydalarına tam əməl edərək daxil olması, dövlət başçısının dəyərlərimizə olan ehtiramın təzahürüdür. Bundan sonra biz artıq Ağdamda həyata keçirilən abadlıq-quruculuq işlərindən fəxarətlə danışacağıq, deyən rayon təşkilat sədri ermənilərin xarabalığa çevirdiyi məkanların abadlaşacağını, çiçəklənəcəyini diqqətə çatdırdı. Bu məkanların infrastrukturunu yenidən qurulacaq, müasirləşəcək, yeni yollar çəkiləcək.

cəkdir: “Artıq işğaldan azad olunan məkanlarımızda dönüşün işartıları görünür. Şuşa məscidində azan səsi eşidilir, işığı ətrafa yayılır. Artıq işğaldan azad olunan ərazilərdə abadlıq-quruculuq işlərinə başlanılıb. Bildiyiniz kimi Azərbaycan Prezident İlham Əliyev Sərəncamı ilə Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun tikintisinə başlanılıb. Bu layihə işğaldan azad edilmiş torpaqlarda icra edilən ilk layihə olsa da, qısa bir zamanda digər ərazilərimizdə də belə layihələrinin gerçəkləşməsinə gözləyirik. İşğal altında olan ərazilərimizin erməni vandalları tərəfindən dağıdılması, maddi-mədəniyyət abidələrimizin dağıdılması və saxtalaşdırılması neçə əsrlik tarixi olan sərvətlərimizə qarşı yeridilən siyasi taktikadır. Bütün bunlara baxmayaraq Azərbaycan dağıdılmış, talan edilmiş məkanları bərpa edəcək, habelə dayanıqlı və davamlı iqtisadi fəallığının təmin edilməsinə yönəldilən infrastruktur layihələri reallaşacaqdır”.

“Dekabrın 1-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev xalqa müraciətində bildirdiyi kimi bizim ölkəmiz üçün yeni dövr başlayır: “Yeni quruculuq dövrü, inkişaf dövrü, azad edilmiş ərazilərimizin bərpası dövrü. Mən tam əminəm ki, Azərbaycan xalqı bu dövrdə də birlik, həmrəylik göstərəcək, güclü iradə göstərəcək. Azərbaycan xalqı yenə də birləşərək dağıdılmış bu şəhərləri, kəndləri bərpa etmək üçün əlindən gələni edəcəkdir. Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq”. Əlbəttə ki, xalqın öz Prezidenti ətrafında bir yumruq olaraq birləşməsi bizi qələbəyə aparır. Təbii ki, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi Azərbaycanın siyasi-diplomatik qələbəsidir. Belə ki, Müzəffər Ali Baş Komandan tərəfindən yüksək dəqiqliklə və vaxtında edilən siyasi-diplomatik gedişlər tariximizə qələbə yazdı, - deyər rayon təşkilat sədri bildirib.

ZÜMRÜD BAYRAMOVA

Bəli, 28 ildir ki, “müxalifət” adı ilə yol gedənlər bu gün sosial söyüş müxalifəti olmaqları ilə dövlətə, xalqa, Azərbaycanın uğurlu inkişafına qara yaxanlar ilə zənn edirdilər ki, bu əxlaqsızlıqları ilə xalqın dəstəyini bəlkə “qazandılar”. Ancaq onların bu “arzusu” “qaşınmayan yerdən qan çıxarmağa” bənzəyir. Fransız psixoloq Julyer iddia edir ki, insanlarda satqıncılıq və xəyanət simptomları bir dəfə formalaşırsa, bu sistemli şəkildə davamlı olur və ətraf mühitə ikrah yaranır.

Bu məntiqə yanaşsaq aydın olur ki, bu gün müxalifət, o cümlədən AXCP-Müsavat cütülyü, Əli Kərimli-İsa Qəmbər, Cəmil Həsəni-Arif Hacıyev tandemləri və bu kimilər illərdə ki, yerlərində sayıblar, zaman-zaman bir-birlərinə xəyanət ediblər və demək olar ki, artıq bir periodiklik yaranıb və bu koronavirusdan da güclü virusa çevriliblər. Nəticədə ayaqqaqabıları belə silməyə lazım olmayan “tryapka”. Bax, budur həqiqət.

Dövlətin, millətin maraqlarını heçə sayan bu anti-millilik ünsürlər, torpaqları satanlar həyasızcasına çıxış etməyə üz-lərinin olması heç dhə Ermənistanın əxlaqsız baş naziri Paşinyandan geri də qalmırlar. Sosial şəbəkə viruslarının bu çıxışı heç də təəccüb doğurmur. Çünki satqın və nankorlar torpaqlarımızın işğal altına düşməsində əsas günahkar Xalq Cəbhəsidir.

“Bütövlükdə torpaqlarımızın işğal altına düşməsində əsas günahkar Azərbaycan Xalq Cəbhəsidir”

“Kəlbəcər rayonunun işğal altına düşməsi o vaxt hakimiyyətdə olmuş Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin birbaşa məsuliyyətidir. Bütövlükdə torpaqlarımızın işğal altına düşməsində əsas günahkar Azərbaycan Xalq Cəbhəsidir”. Bunu Prezident İlham Əliyev xalqa müraciətində deyib.

Dövlət başçısı bildirib: “Çünki əgər 1992-ci ildə onlar qanunsuz yollarla hakimiyyətə gəlməseydilər, əgər dövlət çevrilişi etməseydilər, bəlkə də, torpaqlarımız işğal altına düşməyə bilərdi. Əlbəttə ki, tarixə qayıdıb nə ola bilərdi, nə olmaya bilərdi demək çox çətindir. Ancaq hər halda, torpaqlarımızın işğal altına düşməsində onların birbaşa iştirakı, əli var və bu məsuliyyəti onlar daşıyır. Çünki 1992-ci ilin yaz aylarında hakimiyyət uğrunda mübarizə pik həddə çatmışdı. Azərbaycanda daxili çekişmələr baş alıb gedirdi, xaos, böhran yaranmışdı, siyasi böhran yaranmışdı və hakimiyyət uğrunda mübarizə çox ciddi fəsadlara gətirib çıxarmışdı. Ermənistan isə bundan istifadə edərək torpaqlarımızı zəbt etməyə davam edirdi. Şuşa və Laçının işğal altına düşməsindən sonra vəziyyət kritik həddə çatdı. Bundan istifadə edən Azərbaycan Xalq Cəbhəsi dövlət çevrilişi edərək hakimiyyətə gəldi. Ancaq ondan sonra nə oldu? Onan sonra bütün söylərinə öz laxlamış hakimiyyətini möhkəmləndirmək, ölkəmizdə repressiyalar təşkil etmək, senzuranı tətbiq etmək və digər antidemokratik addımlar atmağa yönəldi. Torpaqlarımız işğala məruz qalırdı, mülki əhalimiz öz dedə-baba torpaqlarından didərgin salınırdı, Azərbaycan Xalq Cəbhəsi, onun rəhbərliyi ancaq bir məqsədi güdürdülər ki, öz ciblərini doldursunlar, öz yaxın adamlarını vəzifələrə təyin etsinlər və öz hakimiyyətinin ömrünü uzatsınlar. Kəlbəcərin işğal altına düşməsi bax, bu çirkin addımların nəticəsi idi. Başqa cür ola da bilməzdi. İndi gənc nəsəl xatırlamır, ancaq bilməlidirlər ki, o vaxt Azərbaycana kimlər rəhbərlik edirdi, hansı bilik sahibləri, hansı sərişli sahibləri. O adamların heç bir təcrübəsi yox idi. O adamlar - o vaxt rəhbərlikdə təmsil olunmuş adamlar, yüksək postlar tutmuş adamlar bir gün belə heç bir idarəyə, heç bir kiçik bir müəssisəyə rəhbərlik etməmişdilər. Onlar ölkəni, xüsusilə böhranlı vəziyyətdə olan ölkəni necə idarə edə bilirdilər?”

“Amma onların vəzifə

hərisliyi, tamahı, iştahası, görməmişliyi Azərbaycanı bax, bu vəziyyətə gətirib çıxardı”

Dövlət başçısı müraciətində onu da bildirdi ki, radikal müxalifətin vəzifə hərisliyi, tamahı, iştahası, görməmişliyi Azərbaycanı bax, bu vəziyyətə gətirib çıxardı: “Baxın, görürsünüz, Azərbaycan o vaxt kimlər idarə edirdi?! Parlamentin sədri kiçik elmi işçi idi, özü də uğursuz bir elmi işçi idi. Dövlət katibi - kom-somoldan çıxmış karyerist, özü də sonrakı mərhələdə öz liderinə xəyanət etmiş, onun kürsüsünə, kreslosuna göz dikmiş, onun ölümünə hamıdan çox sevinmiş və ondan sonrakı həyatını, sadəcə olaraq, xarici dairələrin idarəsi altında keçirən bir adam. Onlardan

Azərbaycanın uğurlarının gölgəsində alışıb yananlar

Prezident İlham Əliyev: “Torpaqlarımızın işğal altına düşməsində əsas günahkar Azərbaycan Xalq Cəbhəsidir”

hansı idarəçilik gözləmək olardı? Onlardan hansı vətənpərvərlik gözləmək olardı? Hansı peşəkarlıq gözləmək olardı? Xarici işlər naziri. Heç bir dildə danışa bilməyən təsadüfi bir adam, fizika müəllimi. Hansı ki, ümumiyyətlə, başa düşmürdü xarici münasibətlər nədir, beynəlxalq norma, prinsiplər nədir? Sadəcə olaraq, turist kimi ora-bura gedirdi və ağzına gələni danışdı. Müdafiə naziri, riyaziyyat müəllimi. Riyaziyyat müəllimi müdafiə naziri ola bilərdi? Məhz bu riyaziyyat müəllimi Şuşanı düşməyə təhvil verdi. Deyirdi ki, Şuşa əldən gedərsə, başıma güllə vuracağam. Bu günə qədər orada-burada sülənir”. “Şuşanı biz qaytarmışıq, biz. Siz satmısınız onu, xalq xainləri. Daxili işlər naziri. Quldurluq baş alıb gedirdi, jurnalistlər həbs olunurdu, döyülürdü, canlı efirdə maşınların yük yerinə atılırdı. Bu idi Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin rəhbərləri”, - deyən Prezident İlham Əliyev bildirib ki, baş nazir elmi kommunizm üzrə kiçik elmi işçi idi: “Baxın, bu təzadlara baxın. Ölkə iqtisadiyyatını bazar iqtisadiyyatı prinsipləri əsasında qabağa aparmağa məsul olan adam elmi kommunizm üzrə kiçik elmi işçi idi. Hansı idarəçilik, hansı islahatlar, hansı müdafiə qabiliyyəti təmin oluna bilərdi? Bizim dərdimiz və faciəmiz budur ki, təsadüfi adamlar hakimiyyətə gəldilər, hakimiyyəti qanunsuz yollarla qəsb etdilər və ölkəmizi uçuruma apardılar”.

“Əgər Heydər Əliyev xalqın tələbi ilə gəlməseydi, dövlətçilik əldən gedəcəkdi”

“Əgər Heydər Əliyev 1993-cü ildə xalqın tələbi ilə gəlməseydi, Azərbaycan nəinki öz qalan torpaqlarını itirəcəkdi, ümumiyyətlə, dövlətçilik əldən gedəcəkdi”, - deyən dövlət başçısı bildirib ki, öz laxlamış hakimiyyətini saxlamaq üçün vətəndaş müharibəsi başlamışdılar: “Gəncəni bombalamışdılar. Bunu heç kim unutmasın! Bilməyənlər bilsinlər və gənc nəsəl bunu bilsin, kim bizi bu bəlaya saldı? Kim bu bəlanın səbəbkarıdır? Kim bir milyon insanın ağır vəziyyətə düşməsinin səbəbkarıdır? O vaxtkı Azərbaycan Xalq Cəbhəsi hakimiyyəti”.

Bu real faktdır. Belə ki, noyabrın 8-də Şuşanın işğaldan azad olunması münasibətilə 50 siyasi partiya Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandanı təbrik edərək, bu qələbəni illərlə yürüdülmüş müdrik siyasətin, siyasi uzaqgörənliyin, iqtisadi islahatların, xalqın iqtidara göstərdiyi yüksək etimadın, xalq-dövlət vəhdətinin ən ali təcəssümü olduğunu bildirdiyi halda radikal müxalif qanadı təmsil edən AXCP və Müsavat mənfur düşmənlə bir olduğunu nümayiş etdirdi.

Prezident İlham Əliyev müraciətində də

bildirib ki, öz laxlamış hakimiyyətini saxlamaq üçün vətəndaş müharibəsi başlamışdılar: “Öz əsgərlərini əsir götürmüşdülər. Gəncəni bombalamışdılar. Bunu heç kim unutmasın! Bilməyənlər bilsinlər və gənc nəsəl bunu bilsin, kim bizi bu bəlaya saldı? Kim bu bəlanın səbəbkarıdır? Kim bir milyon insanın ağır vəziyyətə düşməsinin səbəbkarıdır? O vaxtkı Azərbaycan Xalq Cəbhəsi hakimiyyəti. Əslində, indi paralel aparsaq, onların obrazı elə bil kollektiv Paşinyandır - savadsız, biliksiz, iradəsiz, qorxaq, fərari, idarəetmədə heç bir təcrübəsi olmayan, xarici dairələrin təsiri altında olan, onların əli ilə idarə olunan və öz ölkəsini məhv edən. Bax, kollektiv Paşinyandır onlar. Onları tanı-

daha deyirəm və hər dəfə də deyəcəyəm, bizim Qələbəmiz təkcə Ermənistan dövləti üzərində əldə edilmiş qələbə deyil, biz erməni faşizmini məhv etdik”.

Göründüyü kimi, radikal müxalifətin anti-millilik siması, yaxud marginal qrup ənənəvi amplitudasındadır. Məlum olduğu kimi, bu günlər bütün Azərbaycan xalqı torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasının sevincini yaşayır. 44 günlük Vətən müharibəsində müzəffər Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə rəşadətli Ordumuz torpaqlarımızın böyük bir hissəsini işğaldan azad etdi, düşmənin hərbi birləşmələri darmadağın olundu. Bunun nəticəsində işğalçı Ermənistan məğlubiyyətini etiraf edərək kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur oldu.

Maraqlıdır ki, bu razılışma Azərbaycanın maraqlarına cavab verdiyi halda radikal müxalifət ictimai rəyi çaşdırmağa çalışır. Xalqımız möhtəşəm qələbənin sevincini yaşadığı halda, radikal müxalifətin tutduğu mövqə qəbul olunmazdır. Çünki onlar həmişə xarici qüvvələrin nöqəri, tryapkası olub və havadarlarının sifarişlərini yerinə yetirirlər.

Bu o AXCP-müsavat cütülyüdür ki, 1993-cü ildə hakimiyyətdə idilər və həmin ilin aprel ayında Kəlbəcər işğal olundu. Erməni hərbi birləşmələri Kəlbəcəri işğal edərkən əhaliyə rayonu tərk etmək üçün cəmi 10 saat vaxt vermişdi. Həmin zaman nə qədər dinc əhali həlak oldu və ermənilərə əsir düşdü. Amma hakimiyyətdə olanlar heç bir tədbir görmədi, əsl həqiqətləri xalqdan gizlətməyə çalışdılar. Belə olan halda, bu gün radikalların sərgilədikləri mövqə tamamilə milli maraqlarımıza ziddir. Bu gün Paşinyan həyasızlığında olan AXCP-Müsavat o vaxt Kəlbəcəri qoruya bilmədikləri üçün xalqdan üzr istəmək, Müzəffər Ordumuza, qəhrəman əsgərlərimizə təşəkkür etmək əvəzinə həyasızcasına bu qələbəyə, bu Tarixi Bəyanatını özlərinə layiq səviyyədə hallandırır. Onlar düzəldən də deyillər. Çünki onlar xaricdəki anti-azərbaycançı mərkəzlərin əlində alətdilər. Azərbaycan xalqı radikalları yaxşı tanıyır. Bu səbəbdən onların uydurduqları yalanlara inanmır. Çünki Qarabağ Azərbaycandır!

RƏFİQƏ HÜSEYNOVA

“Paşinyan Rusiyaya qarşı növbəti kampaniyaya start verəcək”

Ermənistan Baş naziri Nikol Paşinyanın Rusiyaya rəsmi səfərinin baş tutmaması, əsasən, prezident Armen Sarkisyanın Moskavada bu səfərə mane olmasıdır. Hətta Armen Sarkisyan Moskavada erməni iş adamları ilə görüşdə Paşinyan hökumətini istefaya çağırırdı. Qeyd edim ki, prezident Armen Sarkisyan Koçaryan-Sarkisyan klanına yaxın şəxsdi və Moskva ilə təmasları mövcuddur. Məhz Moskvadan Armen Sarkisyanın Paşinyanı istefaya çağırması Kremlə razılaşdırılmış bir prosedür. Məhz Nikol Paşinyanın Putin tərəfindən qəbul edilməməsi, Moskva üçün onunla danışıqlarda ona etimad edilməməsindən irəli gəlir”. Bunu SİA-ya politoloq Məhəmməd Əsədullazadə deyib. Politoloqun sözlərinə görə, Baş nazir Nikol Paşinyan Rusiyaya rəsmi səfərində Putindən iqtisadi və Qarabağ məsələsində ciddi bir güzəştlər əldə etmək istəyirdi: “Bu da ona ölkə daxilində reytingini yüksəltməyə, hakimiyyətini gücləndirməyə hesablayırdı. Hazırda müharibədə ciddi məğlubiyyətə uğrayan, müxalifəti təzyiqi ilə üzleşən Paşinyana Kremlin dəstəyi həyati əhəmiyyət kəsb edir. İqtisadi güzəştlər əldə etmək, əsasən, Rusiyadan qazın qiymətinin endirilməsi, yeni kreditlər alınmasını planlayırdı. Qarabağ məsələsində isə, buraya status-kvonun möhkəmləndirilməsi, Qarabağda erməni hərbi birləşmələrinin saxlanması daxildir.

Təbii ki, Rusiya prezidentinin Paşinyanın bu təkliflərini qəbul etməsi, onun hakimiyyətdə güclənməsinə və daxilə anti-Rusiya istehzalarını davam etdirməkdə köməyi olacaqdı. Moskva Paşinyanı etibar etmədiyini məhz onun Moskvaya rəsmi səfərini qəbul etməməklə göstərir. Nikol Paşinyan ölkə daxilində Rusiyaya qarşı növbəti anti-kampaniyaya start verəcək. Bir müddətdən sonra, Gümrüdə Rusiya hərbi bazasının çıxarılmasını müxtəlif vasitələrlə tələb edəcək. Rusiya Ermənistanda “Vətən” partiyasının sədri Artur Vanetsyan vasitəsilə yeni bir siyasi mərhələyə başlanmasa istiqamətində işlər aparır. Ermənistanda siyasi vəziyyətin hansı istiqamətdə davam etməsinə baxmayaraq bu ölkənin Qarabağ məsələsində siyasi iradəsi tənəzzü ilə uğrayıb. Azərbaycan bəzi məsələləri Rusiya ilə həll edəcək. Hətta Naxçıvana Qafandan keçməklə dəmiryolunun çəkilişini Rusiya ilə birgə həyata keçirəcək.

Göründüyü kimi Ermənistan siyasətçiləri Azərbaycanla normal qonşuluq prinsipləri üzrə əməkdaşlıq etməyəcəksə, bu ölkə Rusiyadan asılı olacaq. Ermənistanın 30 ilə yaxın işğal siyasəti fiaskoya uğramaqla yanaşı, Rusiyadan tam asılı vəziyyətə saldı və müstəqilliyinə zərbə vurdu. Nikol Paşinyan ölkəsini Azərbaycanla sülh danışıqlarına aparsa, bütün iddialarından əl çəkərsə, bu ölkə Rusiyanın təsirindən çıxma biləcək”.

Ermənistanda hərbi, siyasi, iqtisadi, sosial böhran güclənir

“İzvestiya” qəzeti müharibədə ağır məğlubiyyətə uğrayan Ermənistanın baş naziri Paşinyanın təslimçi sazişə imza atmasından sonra ölkədəxili qarşıdurmaların güclənməsi fonunda onun hakimiyyətdə qalıb-qalmayacağını nəzərdən keçirib

“İzvestiya” qəzeti müharibədə ağır məğlubiyyətə uğrayan Ermənistanın baş naziri Paşinyanın təslimçi sazişə imza atmasından sonra ölkədəxili qarşıdurmaların güclənməsi fonunda onun hakimiyyətdə qalıb-qalmayacağını nəzərdən keçirib

Azərbaycan Ordusunun Ermənistan ordusu tərəfindən işğal edilmiş Qarabağı azad etmək üçün apardığı zəfər müharibəsindən və cəbhədə ordusu darmadağın edilən Ermənistanın təslim olaraq kapitulyasiya aktı kimi qiymətləndirilər, işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərindən qoşunların çıxarılması ilə bağlı razılaşma bəyanatına imza atandan sonra Ermənistanda siyasi, iqtisadi, sosial böhran kulminasiyaya çatıb. İşğalçı ölkənin ordusu darmadağın edilib, bütün iqtisadi potensialı və onsuz da minimum olan maliyyə ehtiyatı məhv olub, sosial problemlər daha da kəskinləşib. Ölkə borc içində boğulur, büdcə defisiti maksimuma çatıb, ÜDM istehsalı azalıb, xarici ticarətdə mənfi saldo 2 dəfə artıb, sosial müdafiə minimuma düşüb. Müharibədə 10 mindən artıq erməni hərbiçisi həlak olub, on minlərlə yaralanıb, ordunun texniki bazası məhv olub. Ölkəyə Qarabağdan on minlərlə qaçqın gəlib- onları təmin etmək üçün böyük vəsaitlər lazımdır. Ekspertlərin fikrincə, Ermənistan belə sarsıdıcı məğlubiyyətdən sonra uzun onilliklər boyu özünə gələ bilməyəcək. Bunu başa düşən erməni siyasi qüvvələri artıq İrəvanda etiraz aksiyalarına başlayıb və hakimiyyətin istefasını tələb edir. Bununla bağlı, Rusiyanın nüfuzlu qəzeti olan “İzvestiya” qəzetində məqalə dərc edilib. Məqalədə ekspertlərin köməyi ilə, Ermənistanda hazırkı vəziyyətdə Paşinyanın hakimiyyətdə qalıb-qalmayacağı nəzərdən keçirilib. Məqaləni oxucularımıza təqdim edirik.

Çətinliklə vəzifəyə gələn baş nazir hakimiyyətdə qala biləcəkmi?

Qarabağdakı müharibə Ermənistanda siyasi böhrana səbəb oldu. Muxalifət noyabr ayının əvvəllərindən bəri baş nazir Nikol Paşinyanın istefasını istəyir. Artıq tələb Respublika Prezidenti Armen Sarkisyan tərəfindən də dəstəklənir. “Böyük bir faciənin yaşandığı hər bir ölkədə bir həll yolu var- buna səbəb olan hökumət getməlidir”- prezident deyib.

“Ermənistan başqa cür oldu”

Ermənistan prezidenti Armen Sarkissian siyasi böhrandan ətraflı danışib. Onun sözlərinə görə, baş nazir Paşinyan başda olmaqla ölkənin hazırkı hökuməti istefaya

getməlidir, erkən parlament seçkilərinə və yeni bir hökumətə ehtiyac var. Sarkisyan Moskvada erməni icmasının nümayəndələri ilə görüşdə “Son seçkilər 2.5 il əvvəl, ölkə tamamilə fərqli olduqda baş vermişdi”- deyib.

Siyasətçi əlavə etdi ki, müvəqqəti milli birlik hökuməti yeni seçkilərə qədər- 5 ay və ya 1 il işləməlidir. “Bu o demək deyil ki, hər partiyanın bir naziri olacaq. Ancaq hörmət edilən biri hökuməti quracaq. Bu hökumətin texokratik olması fikri üstünlük təşkil edir”- Sarkisyan bildirib.

Ermənistan prezidenti həmçinin ölkənin dərin bir böhrandan keçdiyini bildirib. “Bu, bir ölkənin və ya bir dövlətin deyil, bir millətin insan hüquqları, psixoloji, maliyyə, iqtisadi və humanitar bir böhranıdır. Sakinlərin hamısı Qarabağa qayıtmayacaq, bəziləri Ermənistanda qalacaq. Onlara kim baxacaq? Ermənistan fərqli bir ölkəyə çevrildiyi üçün əvvəlki kimi davam edə bilmərik”- o deyib.

Ermənistan prezidenti həmçinin, parlament, hökumət və prezident institutu arasındakı tarazlığın dəyişdirilməsinə çağırıb. Onun sözlərinə görə, bunun üçün Konsti-

yətli əraziləri geri vermək məcburiyyətində qaldı. Muxalifət, hökuməti Nikol Paşinyanın məğlubiyyətində günahlandırdı.

Xüsusilə, Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin hərbi nəzarət xidmətinə rəhbərlik edən general-polkovnik Movses Akopyan baş nazirin rolundan danışib. Akopyana görə, müharibənin 3-cü günü- 30 sentyabrda Paşinyan könüllülərə güvənərək Silahlı Qüvvələrin ehtiyatda olanlarla doldurulmasını dayandırmağı əmr etdi. O vaxta qədər “DQR”-də səfərbərlik planı 78%, Ermənistanda isə 52% yerinə yetirmişdi. Akopyan, müharibə günlərində Paşinyanın həyat yoldaşı Anna erməni hərbi komandanlığının zabitlərinə müdaxilə etdiyini də bildirib.

Üçtərəfli müqavilənin imzalanmasından dərhal sonra 17 muxalifət partiyası hökumətin istefasını tələb etdi. Müəlliflər arasında keçmiş prezident Serj Sarkisyanın Respublikaçılar Partiyasından və parlamentdəki 2-ci ən böyük partiyadan (24 yer), Çiçəklənən Ermənistan Partiyasından olan deputatlar var idi. Qəzəbli izdiham hökumət və parlament binalarını dağıtdı, parlamentin sədri Ararat Mirzoyanı döyüdü.

Ancaq muxaliflər məqsədinə çatı bilmədilər. Ermənistan qanunvericiliyinə görə, yalnız parlament hökuməti istefaya göndərə bilər. Ancaq qanunverici məclisdə mandatların üçdə ikisi (132-dən 88-i) Paşinyanın “Mənim addımım”

tusiyaya dəyişiklik edilməsi üçün referendum keçirilməsi tələb olunur. “İnanıram ki, parlament ölkəsi olsa da, prezident xalq tərəfindən seçilməlidir. Ölkəmizdə bütün vəzifələr parlament tərəfindən təyin edilir. Balans haradadır?”- Sarkisyan soruşur.

Müharibə və sülh

Ermənistandakı siyasi böhran noyabrın 10-da, Moskva, Bakı və İrəvanın Qarabağda müharibənin dayandırılması ilə bağlı üçtərəfli atəşkəs razılaşmasını imzalaması ilə başladı. Ermənistan cəbhədəki məğlubiyyətlərdən sonra əhəmiy-

bloku tərəfindən idarə olunur. Son günlərdə 4 deputat bloku tərk edib. Ancaq başqaları hələ də liderlərini dəstəklədiklərini açıq şəkildə göstərirlər.

Paşinyan özü isə könüllü olaraq istefa etmək fikrində deyil. “Ermənistanda və xaricdə anarxiya təəssüratı yaratmağa çalışan, ölkəmizə xaos səpməyə çalışan insanlar və qruplar var. Sadəcə, puləmyotların və cinayətkar qrupların köməyi ilə ölkəni sərbəst çökmə vəziyyətinə gətirmək üçün müharibəni Ermənistan köçürmək istəyirlər ki, sonradan xilaskar kimi qayıtsınlar”- baş nazir deyib.

Eyni zamanda, Ermənistanda hərbi vəziyyət hələ də qüvvədədir,

bu, xüsusən də mitinqlərin keçirilməsini qadağan edən və söz azadlığını məhdudlaşdıran bir vəziyyətdir. Səlahiyyətli şəxslər yenidən müharibə təhlükəsi qaldığını və rejimin ləğv edilməsinin hələ tez olduğunu söyləyirlər.

Muxalifət isə, məmurların etir-

tərəfli razılaşma hələ də həyata keçirilməlidir, digər tərəfdən, hazırkı prezidentin rəqiblərinin muxalifət qüvvələrini birləşdirəcək və ciddi seçki dəstəyinə sahib lideri yoxdur. Paşinyanın keçmiş müttəfiqi Artur Vanetsyan 2019-cu ildə muxalifətə keçən digərlərindən daha çox fərqlənir. Noyabr ayında siyasətçi etiraz aksiyalarına qatıldığı üçün bir neçə dəfə tutulub və kütləvi mitinqlər təşkil etdiyinə görə ona qarşı cinayət işi açılıb.

MEMO Post-Sovet Araşdırmaları Mərkəzinin baş tədqiqatçısı Stanislav Pritçin, Paşinyanın ən çətin dövrünün- razılaşma bağlandıqdan sonrakı ilk günləri keçdiyini düşünür. “Baş nazir siyasi və hərbi məğlubiyyətdən məsuldur. İlk günlərdə həтта harada olduğu bilinmirdi. Ancaq indi onun gedəcəyini təsəvvür etmək çətin-dir. Paşinyanın kifayət qədər ustalıqla manevr etdiyini görürük- yeni müttəfiqlər axtarır, vaxt qazanır, gündəmi yenidən formatlayır. Səlahiyyətli orqanların daha da genişləndirilə biləcəyi hərbi vəziyyət də onun əlindədir”- Pritçin “İzvestiya”-ya verdiyi müsahibədə bildirib.

Politoloq Artur Atayev Paşinyanın hakimiyyəti əlində saxlaya bilməyəcəyinə inanır. “Partiyasının sıraları azalır, yaxın ətrafında fikir ayrılığı güclənir, iqtisadiyyat çökür. Ölənlərin və itkin düşənlərin yaxınları itkilərdə hazırkı hakimiyyəti günahlandırırlar. Diaspor nümayəndələrin narazılıqları artır. Yeganə sual istefanın nə vaxt baş tutacağıdır. Yəqin ki, Ermənistandakı etiraz hərəkatı regionda yeni bir status-kvo qurulduqdan sonra- ərazilərin Azərbaycana verilməsi və Rusiya sülhməramlı kontingentinin gücləndirilməsindən sonra canlanacaq. Daxili siyasi böhranın dekabr ayında daha da kəskinləşəcəyini düşünürəm”-deyə ekspert vurğulayır.

Müəllif: İqor Karmazin
Tərcümə: Elçin Bayramlı

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

2 dekabr

Messi bu oyunu da buraxacaq

“Barselona”nın kapitanı Lionel Messi, qapıçı Mark-Andre ter Ştegen və hücumçu Filipe Koutinyo futbol üzrə UEFA Çempionlar Liqasının qrup mərhələsinin 5-ci turunda “Ferensvaroş”la matçda iştirak etməyəcəklər. Klubun mətbuat xidmətinin yaydığı məlumatda qeyd olunur ki, komanda növbəti mərhələyə vəsiqəni təmin etdiyi üçün baş məşqçi Ronald Kuman oyunçulara istirahət vermək qərarına gəlib.

“Barselona” ilk 4 turdan sonra maksimum nəticə göstərərək, 12 xal toplayıb. “Ferensvaroş”la qarşılaşma Messinin iştirak etmədiyi ardıcıl 2-ci Çempionlar Liqası matçı olacaq. O, 4-cü turda “Dinamo” (kiyev) ilə oyunu (4:0) da buraxmışdı. Qeyd edək ki, bu gün keçiriləcək “Ferensvaroş” - “Barselona” görüşü Bakı vaxtı ilə 00:00-da başlayacaq.

Son səhifə

Luis Hamilton koronavirusa yoluxub

Formula 1 üzrə yeddiqat dünya çempionu Luis Hamilton koronavirusa yoluxub. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə britaniyalının təmsil olunduğu “Mercedes” komandasının mətbuat xidməti məlumat yayıb. Belə ki, pilot keçən həftə nəticəsi mənfi olan 3 testdən keçib. Lakin bazar ertəsi xəstəliyin yüngül simptomlarını hiss etdiyindən yenidən koronavirus infeksiyasına qarşı test verməli olub və bu dəfə nəticə müsbət olub. Britaniyalı sürücü hazırda Bəhreynə karantin altındadır. Onunla təmasda olan hər kəs təkrar testlərdən keçəcək.

L. Hamilton Formula 1-in cari mövsümündə koronavirusa yoluxan üçüncü pilotdur. Buna qədər meksikalı Serxio Perez və kanadalı Lens Stroll (hər ikisi “Racing Point”) infeksiyaya yoluxublar. Bununla da o, növbəti yarış - dekabrın 6-da yenidən Bəhreynə təşkil olunacaq Qran-Prini buraxmalı olacaq. Ötən yarış L. Hamilton Bəhreyn Qran-Prisinin qalibi olub. O, pilotların siyahısına 332 xalla başçılıq edir. Onun komanda yoldaşı Valtteri Bottas 201 xalla ikinci, Maks Ferstapen (“Red Bull”) isə 189 xalla üçüncü pillədə qərarlaşıblar.

Həkimdən XƏBƏRDARLIQ: COVID-19 xəstələri qidalarına fikir verməlidirlər

Hər gün minlərlə ölkə vətəndaşı yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyasına yoluxur və onların sayındakı artım səviyyəsi ciddi narahatlıq doğurur. İnfeksiyaya yoluxanlar tez bir zamanda xilas olmaq üçün ilk növbədə, qidalanmaya diqqət yetirməklə immunitetini gücləndirmək qayğısına qalmalıdır. Təcrübə göstərir ki, COVID-19 xəstələri həkim nəzarətində olmaqla yanaşı həm də qidalarına fikir verməlidirlər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, həkim-dietoloq Ləman Süleymanovun fikrincə, koronavirusa yoluxanların gündəlik qida rasionuna bitki mənşəli yağların əlavə olunması zəruridir: “Lakin kətan, zeytun və kərə yağı da daxil olmaqla yeməklərin tərkibində müxtəlif növ yağların miqdarına xüsusi diqqət yetirmək lazımdır. Bundan başqa hüceyrələri yeniləyən, bağıracaq iltihabını aradan qaldıran, xolesterini azaldan avakado belə vaxtda ən qiymətli meyvələrdən biri hesab olunur. Un məmulatları, o cümlədən müxtəlif növ şirniyyatlarla qidalanmaq koronavirusdan sağalma prosesini ləngidir. Orqanizmi zəiflədən həmin şirin məhsullardan, xəmir xörəklərindən və digər oxşar qidalardan tamamilə imtina edilməli, daha faydalı qidalara üstünlük verilməlidir. Əks halda, xəstəlik daha uzun müddət davam edə bilər”.

Onun dediyinə görə, koronavirusa yoluxanların masasında toyuq, balıq və krevetlər, müxtəlif növ dənli bitkilər, tərəvəz salatları, göyərtili və C vitamini ilə zəngin olan meyvə əs-

kik olmamalıdır. Narıngi, portağal, kök və kivi də istifadə etmək də faydalıdır. Tərkibində bol vitaminlər və zülallar olan həmin qidalar xəstəliyə qalib gəlməyə kömək edir.

AzerTelecom şirkətinin Xəzər dibi ilə rəqəmsal infrastruktur layihəsi “Türkmentel 2020” konfransında müzakirə edilib

Azərbaycanı beynəlxalq internet şəbəkəsinə bağlayan magistral internet provayderi “AzerTelecom” şirkətinin icra etdiyi Xəzər dənizinin dibi ilə Azərbaycanla Türkmənistan arasında fiber-optik kabel xəttinin (Transxəzər Fiber Optik Kabel Xətti) çəkilməsi layihəsi “Türkmentel 2020” - Türkmənistan Telekomunikasiya və IT Konfransında müzakirə edilib.

24-25 noyabr tarixlərində onlayn olaraq keçirilmiş, Avropa və Asiyanın müxtəlif ölkələrindən rəsmi şəxslərin və aparıcı telekommunikasiya operatorlarının rəhbərlərinin iştirak etdiyi konfransda “AzerTelecom” şirkətinin Direktorlar Şurasının Sədri Fuad Allahverdiyev çıxış edib. O, Avropa ilə Cənubi Asiya arasında Azərbaycan və Türkmənistan vasitəsilə formalaşan “Rəqəmsal İpək Yolu” (Digital Silk Way) və bu global rəqəmsal dəhlizin Xəzər dəniz segmenti olan Azərbaycan-Türkmənistan marşrutu üzrə Xəzər dənizinin dibi ilə magistral fiber-optik kabel xətti (Transxəzər Fiber Optik Kabel Xətti) layihəsi barədə danışıb.

Fuad Allahverdiyev qeyd edib ki, dördüncü sənaye inqilabı şəraitində intensiv rəqəmsallaşma rəqəmsal infrastruktur quruculuğu layihələri ilə sıx bağlıdır və müxtəlif regionlar arasında magistral fiber-optik kabel xətlərinin çəkilməsi həmin regionlarda əhalinin bağlantı xidmətləri ilə daha yaxşı təmin edilməsinə şərait yaradır, rəqəmsal globallaşma proseslərini sürətləndirir.

“Azərbaycan və Türkmənistan arasında Xəzər dənizinin dibi ilə fiber-optik kabel xəttinin çəkilməsi Avropa ilə Cənubi Asiya arasında “Rəqəmsal İpək Yolu”nu formalaşdıracaq. Fiber-optik kabel xəttinin çəkilməsi üçün 2019-cu ildə Aşqabadda Azərbaycan və Türkmənistan arasında dövlətlərarası saziş imzalanıb. Bu ilin mart ayında isə Bakıda layihənin iştirakçıları olan “AzerTelecom” və “Türkmentelekom” telekommunikasiya operatorları arasında fiber-optik rabitə xətlərinin birgə tikintisi, sahibliyi və istifadəsi haqqında Anlaşma Memorandumu imzalanıb” - deyərək F. Allahverdiyev qeyd edib. Fuad Allahverdiyev layihənin Azərbaycan və Türkmənistanın telekommunikasiya sektoru, ümumilikdə isə regionda telekommunikasiya ekosisteminin inkişafına mühüm töhfə verəcəyini qeyd edib.

“AzerTelecom” Azərbaycanın telekommunikasiya operatorudur. Şirkət ölkənin ilk mobil operatoru və ən sürətli mobil internet provayderi olan “Bakcell” şirkətinin törəmə müəssisəsidir. “AzerTelecom” Azərbaycanı beynəlxalq internet şəbəkəsi ilə birləşdirir və telekommunikasiya sektorunda yerli və xarici şirkətlərə müxtəlif qabaqcıl xidmətlər təqdim edir. Hazırda “AzerTelecom” şirkəti Azərbaycanın rəqəmsal mərkəzə çevrilməsi üçün “Azerbaijan Digital Hub” proqramını icra edir.

Sumqayıtda baş verən yol qəzasında piyada ölüb

Sumqayıt şəhərində baş verən qəzada piyada həyatını itirib. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Sumqayıt şəhərinin Sülh küçəsində şəhər sakini M.İsmayilzadə idarə etdiyi “KİA” markalı avtomobillə yolu keçən Adilə Abdullayevanı vurub və idarəetməni itirərək maneəyə dəyibdir.

Nəticədə piyada aldığı xəsarətlərdən hadisə yerində ölüb, sürücü isə xəstəxanaya yerləşdirilib. Sumqayıt Şəhər Polis İdarəsi tərəfindən araşdırmalar davam edir.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet “Səs”-in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnir.
“Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAC, SİA və AZADINFORM informasiya
agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600